Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

C 175

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Rocznik 64

7 maja 2021

Spis treści

I *Rezolucje, zalecenia i opinie*

OPINIE

Komitet Regionów

Interactio – posiedzenie zdalne – 143. sesja plenarna KR-u, 17.3.2021–19.3.2021

2021/C 175/01 Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Nowe podejście do strategii morskiej na rzecz Oceanu Atlantyckiego – Plan działania na rzecz Oceanu Atlantyckiego 2.0 – Zaktualizowany plan działania na rzecz zrównoważonej, odpornej i konkurencyjnej niebieskiej gospodarki w regionie Oceanu Atlantyckiego Unii Europejskiej 1

2021/C 175/02 Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Utworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. 6

2021/C 175/03 Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan działania w sprawie surowców krytycznych 10

2021/C 175/04 Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Przegląd polityki handlowej 17

2021/C 175/05 Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia 23

PL

III *Akty przygotowawcze*

Komitet Regionów

Interactio – posiedzenie zdalne – 143. sesja plenarna KR-u, 17.3.2021–19.3.2021

2021/C 175/06 Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Nowy pakt o migracji i azylu 32

2021/C 175/07 Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego pobrexitową rezerwę dostosowawczą 69

2021/C 175/08 Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Adekwatne wynagrodzenia minimalne w Unii Europejskiej 89

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE ZDALNE – 143. SESJA PLENARNA KR-U, 17.3.2021–19.3.2021

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Nowe podejście do strategii morskiej na rzecz Oceanu Atlantyckiego – Plan działania na rzecz Oceanu Atlantyckiego 2.0

Zaktualizowany plan działania na rzecz zrównoważonej, odpornej i konkurencyjnej niebieskiej gospodarki w regionie Oceanu Atlantyckiego Unii Europejskiej

(2021/C 175/01)

Sprawozdawczyni: Paula FERNÁNDEZ VIAÑA (ES/Renew Europe), minister ds. urzędu premiera, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i działań zewnętrznych wspólnoty autonomicznej Kantabrii

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Filary i cele planu działania na rzecz Oceanu Atlantyckiego

1. Zwraca uwagę, że regiony atlantyckie zmagają się z podwójnym kryzysem gospodarczym. Konsekwencje pandemii COVID-19 nałożą się na nieokreślone jeszcze ilościowo skutki brexitu dla rybołówstwa, turystyki, handlu i transportu. Drastyczne ograniczenie mobilności, której doświadczamy, wpływa zwłaszcza na infrastrukturę, połączenia morskie, łańcuchy logistyczne i działalność turystyczną.

2. W związku z tym wzywa do opracowania środków łagodzących specjalnie dostosowanych do atlantyckich regionów przybrzeżnych i morskich oraz do uwzględnienia wyniku negocjacji w sprawie brexitu i jego ewentualnego wpływu na przyszłość strategii morskiej na rzecz obszaru Oceanu Atlantyckiego i związanego z nią planu działania. W związku z tym wyraża zaniepokojenie ewentualnymi konsekwencjami wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej dla wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb).

3. Podkreśla rolę Oceanu Atlantyckiego jako takiego w łagodzeniu zmiany klimatu i zarządzaniu nią oraz potrzebę lepszego obserwowania, badania i zrozumienia funkcjonowania ekosystemu oceanicznego, a także współpracy w zakresie badań naukowych.

4. Zwraca uwagę na fakt, że cele i działania w ramach czterech filarów mają charakter przekrojowy i że ich osiągnięcie będzie zależało od dobrej współpracy między różnymi służbami Komisji, krajowymi instytucjami zarządzającymi i koordynatorami projektów, ale ostrzega, że obecne filary, choć są odpowiednie, powinny zostać ponownie zdefiniowane ze względu na to, że przegląd europejskich polityk sektorowych ujawnił ich niewystarczający charakter; uważa również, że konieczna jest odpowiednia koordynacja między strategią na rzecz Atlantyku a tymi filarami.

5. Ubolewa nad faktem, że bardzo ważne działania w obszarze niebieskiej gospodarki są wyłączone z planu działania na rzecz Oceanu Atlantyckiego, takie jak przemysł stoczniowy oraz sektor transportu wodnego i morskiego, sport żeglarski, jego usługi i sektor pomocniczy oraz zrównoważona turystyka związana ze środowiskiem morskim, w tym sporty wodne, turystyka rejsowa i połączenia promowe, jak i nad faktem, że rybołówstwo, połowy skorupiaków i akwakultura nie znalazły swojego miejsca w planie działania.

6. Wzywa zatem do włączenia dostaw żywności pochodzenia morskiego jako jednego z filarów planu działania, ponieważ są one jednym z priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu. Ponadto należy również uwzględnić rozwój ekosystemów morskich i ich potencjał w zakresie zwiększonego składowania dwutlenku węgla.

7. W odniesieniu do filarów I i III dotyczących ewentualnych sektorów działalności niebieskiej gospodarki (porty i odnawialne źródła energii) uważa, że uznanie tylko tych sektorów za filary planu działania ogranicza jego zakres, ponieważ nie pozwala na włączenie innych istniejących i powstających obszarów działania, szczególnie istotnych w regionach Oceanu Atlantyckiego.

8. Proponuje zatem połączenie tych dwóch filarów w jeden filar, który można by nazwać „Działania w ramach niebieskiej gospodarki będące siłą napędową zrównoważonego rozwoju obszarów przybrzeżnych" i rozwinięcie w ramach tego filaru pięciu celów: porty jako katalizatory regionalnego ekosystemu niebieskiej gospodarki; porty jako ośrodki innowacji w celu uwzględnienia nowych rozwiązań technologicznych; poprawa i dostosowanie działań w dojrzałych sektorach (rybołówstwo, transport i logistyka morska itp.) do celów zrównoważonego rozwoju; propagowanie działań nowo powstających sektorów w ramach niebieskiego wzrostu oraz – zwłaszcza – morskiej energii odnawialnej; cyfryzacja działalności związanej z niebieską gospodarką.

9. Przypomina, że łączność portów i łączność obszarów ich wpływu jest kolejnym kluczowym zagadnieniem i z zadowoleniem przyjmuje włączenie do planu działania filaru poświęconego portom atlantyckim. Konieczne jest usunięcie wąskich gardeł kolejowych i na drogach dojazdowych („drogach ostatniego kilometra"), niezależnie od tego, czy wynikają one z problemów ze zdolnością przepustową, czy też z przeładunku. Choć odniesienie do roli portów jako wrót dla handlu na Atlantyku i katalizatorów przedsiębiorczości jest odpowiednie, to pomija się ich kluczowe znaczenie dla generowania dobrobytu i zatrudnienia w ich obszarze wpływów.

10. Opowiada się za rozszerzeniem zakresu autostrad morskich na Atlantyku, umożliwiając nowe połączenia między portami w ramach globalnej sieci TEN-T, i opowiada się za tym, by kryteria włączania do sieci TEN-T portów europejskich ogólnie, a w szczególności portów atlantyckich, opierały się na ich strategicznym znaczeniu dla UE i jej terytoriów. Podkreśla w związku z tym strategiczną wartość autostrad morskich w łączeniu Irlandii z Europą kontynentalną po brexicie.

11. Wzywa do włączenia do sieci bazowej TEN-T portów atlantyckich mających strategiczne znaczenie dla struktury europejskiego systemu transportowego obecnie znajdujących się poza tą siecią. Wzywa również do zapewnienia finansowania działań umożliwiających rozwój autostrad morskich i poprawę usług żeglugi morskiej bliskiego zasięgu jako zrównoważonych i sprzyjających włączeniu społecznemu regionalnych usług transportowych. Inwestycje te powinny być realizowane zarówno w portach, jak i w połączeniach lądowych, w tym w drogach dojazdowych „ostatniego kilometra", w szczególności w zakresie modernizacji i ulepszeń linii kolejowych, które mają zasadnicze znaczenie dla stworzenia zrównoważonej sieci transportowej i dla spójności obszarów peryferyjnych.

12. Wspiera rozwój kolejowej autostrady atlantyckiej i połączeń kolejowo-portowych, jak również ważnych dróg dojazdowych „ostatniego kilometra", zarówno między istniejącą infrastrukturą, jak i między korytarzami TEN-T a innymi liniami na obszarze Oceanu Atlantyckiego.

13. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że jednym z filarów planu działania jest filar dotyczący morskiej energii odnawialnej, w której to dziedzinie regiony atlantyckie mają ogromny potencjał i doświadczenie; z drugiej strony, wyraża ubolewanie, że w kontekście obecnego kryzysu wstrzymano inwestycje kluczowe dla rozwoju morskiej energii odnawialnej w jej różnych formach, która to energia jest priorytetem dla regionów Oceanu Atlantyckiego.

14. Uważa, że strategia atlantycka powinna promować projekty w zakresie szeroko pojętej energii odnawialnej ze źródeł morskich, w tym promowanie konkurencyjnego łańcucha wartości oraz demonstrację i zatwierdzanie nowych technologii przyczyniających się do planowania i koordynacji parków generujących energię.

15. Proponuje, aby z uwagi na fakt, że istnieją różne badania dotyczące wykorzystania fal, prądów i wiatru na obszarze Oceanu Atlantyckiego, uwzględnić je na mapie potencjalnych zasobów oraz wymaga, by w ramach trzeciego filaru pamiętano o zgodności działalności w dziedzinie wytwarzania energii odnawialnej, ze źródeł morskich lub usytuowanej na obszarze morskim, z wcześniej istniejącą działalnością, taką jak rybołówstwo, połowy skorupiaków i akwakultura, z uwzględnieniem ekosystemów morskich i różnorodności biologicznej.

16. Krytykuje fakt, że żaden z filarów nie odnosi się do turystyki i dziedzictwa kulturowego, które stanowią tożsamość europejskiego obszaru atlantyckiego ze względu na ich wkład w rozwój wizerunku marki kontynentu europejskiego.

Kompetencje w zakresie promowania niebieskiego wzrostu na szczeblu Unii Europejskiej i programów finansowania

17. Uważa, że należy opracować specjalny instrument gospodarczy i budżetowy dotyczący strategii na rzecz Oceanu Atlantyckiego, aby ułatwić jej realizację i rozwijanie powiązanych z nią działań w bardziej atrakcyjny sposób. Włączenie celów strategii i planu działania do wieloletnich ram finansowych (WRF) jest szczególnie istotne z uwagi na decyzję Zjednoczonego Królestwa o wystąpieniu z Unii Europejskiej.

18. Przypomina, że polityka spójności, za pośrednictwem EFRR i EFS, była najważniejszym narzędziem inwestycyjnym UE w ostatnim okresie programowania. Pełne wykorzystanie polityki spójności, wraz z możliwościami finansowania dostępnymi w ramach EFMRA i EFRROW, będzie miało zasadnicze znaczenie dla powodzenia w przyszłości projektów realizowanych w ramach strategii na rzecz Oceanu Atlantyckiego. Uproszczenie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych przyczyni się do zwiększenia dostępności finansowania projektów lokalnych.

19. Przypomina, że harmonogram planu działania ma stanowić inspirację dla instytucji zarządzających państw członkowskich i regionów przybrzeżnych przy opracowywaniu umów partnerstwa i programów na lata 2021–2027, oraz że wiele działań zawartych w tych programach związanych z planem działania przyczyni się do osiągnięcia celów UE w zakresie klimatu. Dlatego odnotowuje istniejące już opóźnienia spowodowane pandemią COVID-19 i podkreśla, że europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne oraz krajowe programy operacyjne muszą być dostępne i operacyjne na początku okresu programowania 2021–2027.

20. Zwraca uwagę na fakt, że wdrożenie planu działania będzie w dużej mierze zależało od inwestycji podejmowanych przy wykorzystaniu finansowania publicznego i prywatnego. Ponadto projekty przewodnie wynikające ze strategii na rzecz Oceanu Atlantyckiego powinny być lepiej dostosowane do programów UE.

21. W związku z rosnącą liczbą dostępnych instrumentów finansowych zwraca się do Komisji Europejskiej o zorganizowanie, ewentualnie wspólnie z Europejskim Komitetem Regionów, kampanii informacyjnych dla władz lokalnych i regionalnych na temat najlepszych praktyk w zakresie dostępu do tych instrumentów finansowych i ich wdrażania.

Niebieska gospodarka i znaczenie danych dla jej rozwoju metodologicznego na szczeblu lokalnym i regionalnym

22. Zauważa, że wpływ niebieskiej gospodarki nie został jeszcze w pełni oceniony na szczeblu regionalnym i lokalnym, ponieważ należy opracować system wskaźników opartych na wiarygodnych danych mierzących dokładny wpływ działań, które bezpośrednio lub pośrednio zależą od morza.

23. Zauważa, że w dziedzinie niebieskiej gospodarki, oprócz działań wymienionych powyżej, istnieje duże doświadczenie w innych obszarach działalności, takich jak budownictwo okrętowe i żegluga, tworzenie struktur produkcji energii morskiej lub rozwój biokomponentów z naturalnych elementów morskich.

24. Zaleca przyjęcie regionalnych strategii specjalizacji na rzecz rozwoju metodologicznego niebieskiej gospodarki na szczeblu lokalnym i regionalnym, biorąc pod uwagę złożoność i znaczną ilość istniejących zasobów, aby pomóc w określeniu najwłaściwszych działań.

25. Proponuje, by Europejski Komitet Regionów sporządził spis działań związanych z niebieską gospodarką w każdym ze swoich regionów i terytoriów, tworząc w ten sposób autentyczną mapę rozwoju niebieskiej gospodarki w Unii Europejskiej, która powinna być regularnie aktualizowana na szczeblu Komisji NAT przez poszczególne zainteresowane strony w każdym regionie, z myślą o poznaniu dobrych praktyk w tej dziedzinie.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów na Atlantyku

26. Wspiera nową strukturę zarządzania i ramy monitorowania oraz proponuje włączenie konkretnych planów działania lub etapów do każdego celu, by uszczegółowić powyższe działania.

27. Uważa, że właściwe jest uznanie znaczenia i wsparcia uzyskanego dzięki zastosowaniu podejścia LEADER do rozwoju strategii na rzecz Oceanu Atlantyckiego poprzez strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczności powiązane z rybackimi lokalnymi grupami działania: te ostatnie stanowią specjalny instrument powiązany z wybrzeżem i jego podmiotami gospodarczymi i społecznymi, umożliwiający dzielenie się doświadczeniem i wiedzą.

28. Zdecydowanie opowiada się za skutecznym wielopoziomowym sprawowaniem rządów, przy jednoczesnym poszanowaniu ram instytucjonalnych poszczególnych państw członkowskich, i uważa, że odnowiona strategia morska powinna umożliwić regionom aktywny udział w zarządzaniu obszarem Oceanu Atlantyckiego.

29. Podkreśla potrzebę dostosowania programów i celów wielu procesów i strategii politycznych UE, ponieważ często to, co nie jest już priorytetem w programie kończącym się w danym dniu, staje się priorytetem w ramach innego procesu z inną datą końcową. Ten problem związany z zarządzaniem wynika z fragmentarycznej struktury i braku odpowiedniej koordynacji oraz prawidłowych i aktualnych informacji.

Współpraca na Atlantyku

30. Zauważa, że osiągnięcie celów i działań czterech filarów planu działania zaproponowanych przez Komisję Europejską, choć uznane za niewystarczające, przyniesie pozytywne skutki i będzie korzystne dla regionów, które nie są położone na obszarze atlantyckim, i zdecydowanie zaleca rozwijanie rozszerzonej współpracy z tymi regionami.

31. Wzywa do wzmocnienia współpracy transgranicznej wykraczającej poza granice morskie i w obrębie terytoriów poprzez opracowanie prostszych zaproszeń do składania wniosków dotyczących projektów transgranicznych, wzmocnienie programów Interreg i innych narzędzi budżetowych.

32. Przypomina, że programy współpracy terytorialnej obejmujące regiony Oceanu Atlantyckiego w sposób inteligentny przyczyniły się i nadal będą się przyczyniać do realizacji celów nowego planu działania, a także podkreśla możliwość większego oddziaływania pod warunkiem pojawienia się specjalnego zaproszenia do składania wniosków wspierającego projekty transgraniczne w ramach specjalnych ram budżetowych dla strategii morskiej na rzecz Oceanu Atlantyckiego, z określonymi celami dostosowanymi do planu i z konkretnymi wskaźnikami pomiarowymi, które byłyby proste w zarządzaniu.

33. Zauważa, że w celu poprawy współpracy należy, z jednej strony, poszerzyć wiedzę na temat „innych"; dlatego bardzo użyteczne byłoby opracowanie katalogu podmiotów, problemów i szans oraz rozpowszechnianie go wśród zainteresowanych stron w poszczególnych państwach i/lub regionach; z drugiej strony, należy ustanowić linie działania lub wytyczne technologiczne dla różnych sektorów niebieskiej gospodarki, w zależności od konkretnej specjalizacji danego regionu, upowszechniając przy tym wzajemną współpracę i tworząc wspólną ofertę, a nie konkurując ze sobą.

34. Uważa, że w celu osiągnięcia i zacieśnienia współpracy transgranicznej konieczne jest stworzenie warunków sprzyjających synergii i zachęcających do pracy w wielodyscyplinarnych i wielokulturowych zespołach poprzez dostosowanie interesów i programów, priorytetów naukowych oraz instrumentów zarządzania i sprawowania rządów, promując przy tym uczciwą współpracę między zespołami ludzkimi w różnych regionach, ustanawiając proste i ciągłe mechanizmy finansowania, tak aby działania mogły być realizowane w realistycznym okresie, a także zachęcając do szerokiego udziału społeczeństwa w tych zespołach, co byłoby korzystne dla ich powodzenia.

35. Podkreśla, że duża liczba równoległych, lecz niepowiązanych ze sobą programów powoduje dezorientację i prawdopodobnie nieefektywne wykorzystanie funduszy publicznych. Harmonizacja publicznego finansowania badań naukowych i innowacji jest konieczna do osiągnięcia jak największej spójności i wpływu inwestycji oraz zoptymalizowania dostępności czasu dla naukowców. Wzywa do połączenia środków i wsparcia na szczeblu regionalnym, krajowym i europejskim, tak aby ich wpływ był znacznie większy niż wpływ kilku niepowiązanych ze sobą programów, a tym samym skutecznie przyczyniał się do stworzenia europejskiej przestrzeni badawczej o wysokiej wydajności w dziedzinie niebieskiej gospodarki.

36. Uważa, że współpraca nie powinna ograniczać się do kwestii morskich i portowych, lecz że należy także uwzględniać interakcje między morzem a lądem oraz zwracać uwagę na łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej (gospodarka o obiegu zamkniętym, zrównoważona mobilność, ekosystemy morskie itp.).

37. Podkreśla znaczenie współpracy opartej na odpowiednich strategiach inteligentnej specjalizacji regionów Oceanu Atlantyckiego (S3) oraz rozwoju sztandarowych projektów w obszarach inteligentnej specjalizacji morskiej w obszarze Atlantyku.

38. Pragnie podkreślić, że w kontekście odbudowy po pandemii COVID-19 oraz po brexicie współpraca w obszarze Oceanu Atlantyckiego staje się jeszcze bardziej konieczna ze względu na przewidywalne pogorszenie sytuacji społeczno-gospodarczej i jej wpływ na zatrudnienie i niebieski wzrost, a także ze względu na konsekwencje wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej oraz ostateczny zakres funduszu dostosowawczego związanego z brexitem.

39. Pragnie w związku z tym spoglądać w przyszłość i uznać, że zakłócenia spowodowane pandemią i brexitem mogą stać się szansą, jeżeli nasze kluczowe sektory zaktualizują swoje zdolności technologiczne. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje nowe instrumenty, które mogą pobudzić nowe europejskie łańcuchy wartości, oparte na priorytetach regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji.

40. Uważa, że biorąc pod uwagę konkluzje Rady w sprawie „realizacji strategii makroregionalnych UE", nadszedł czas na utworzenie i opracowanie takiej makroregionalnej strategii dla basenu Oceanu Atlantyckiego, wyposażonego w konkretne ramy budżetowe i wykonawcze dostosowane do jego realiów i potencjału.

41. Stwierdza, że utworzenie makroregionu atlantyckiego jest sposobem na pogłębienie współpracy, sprostanie wyzwaniom związanym z morzem obok wyzwań terytorialnych, poprawę koordynacji między regionami i państwami członkowskimi oraz racjonalizację wykorzystania środków finansowych.

42. Uważa, że makroregion powinien uzupełniać swój morski charakter potencjałem innowacyjnym związanym z obszarami inteligentnej specjalizacji wspólnymi dla regionów atlantyckich i promować współpracę transatlantycką, umożliwiając udział najbardziej oddalonym regionom, państwom i regionom trzecim, zgodnie z modelem wielopoziomowego sprawowania rządów w makroregionie alpejskim, przy bezpośrednim i aktywnym zaangażowaniu regionów.

Bruksela, dnia 19 marca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Utworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.

(2021/C 175/02)

Sprawozdawca:	Emil BOC (RO/EPL), burmistrz Klużu-Napoki
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. COM(2020) 625 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Zwraca uwagę na to, że edukacja ma zasadnicze znaczenie dla harmonijnego rozwoju społeczności lokalnych i regionalnych, zwłaszcza w nowym kontekście, w którym jest ona pierwszoplanowym czynnikiem strategicznym w budowaniu gospodarki opartej na wiedzy. Edukacja ma również istotny wpływ na inne obszary zainteresowania samorządów lokalnych i regionalnych, takie jak drenaż lub pozyskiwanie mózgów, spójność społeczna, wdrażanie strategii inteligentnej specjalizacji, transformacja cyfrowa, innowacje (technologiczne i społeczne), ekologiczne społeczności oraz współpraca między środowiskiem akademickim a innymi sektorami. Jest ona także ważnym czynnikiem rozwoju odporności społeczności, gdyż ułatwia im radzenie sobie w sytuacji kryzysu, zarówno gospodarczego, jak i innego rodzaju, oraz dostosowywanie się do nowych potrzeb i sytuacji. Na szczeblu lokalnym i regionalnym wspieranie kształcenia i szkolenia należy postrzegać jako ważną inwestycję w naszą przyszłość.

2. Uważa, że władze lokalne i regionalne mają kluczowe znaczenie dla powodzenia projektu europejskiego obszaru edukacji ze względu na ich bezpośrednie i istotne powiązania ze społecznościami, w których mają być wdrażane strategie edukacyjne określone na szczeblu europejskim i na które strategie te mają bezpośredni wpływ. Władze lokalne i regionalne są odpowiedzialne za wdrażanie 70 % prawodawstwa UE. W ostatecznym rozrachunku kształcenie odbywa się na szczeblu lokalnym i z tego względu, zgodnie z zasadą aktywnej pomocniczości, należy uwzględnić w planie na równi ze szczeblem krajowym i europejskim podmioty lokalne i regionalne, które muszą od samego początku procesu uczestniczyć w podejmowaniu decyzji. Nie ulega zatem wątpliwości, iż należy ustanowić ustrukturyzowane i trwałe stosunki między Komisją a KR-em w tej kluczowej dziedzinie.

3. Podkreśla, jak ważne jest, by jak najlepiej powiązać strategiczne cele europejskiego obszaru edukacji z jasnymi, możliwymi do określenia zasobami finansowymi dostępnymi dla samorządów lokalnych i regionalnych.

4. Uważa, że w ramach europejskiego obszaru edukacji należy zmierzać przede wszystkim do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, zrównoważenia środowiskowego i wzmocnienia tożsamości europejskiej, narodowej i regionalnej.

5. Akcentuje potrzebę opracowania planu działania, a także celów pośrednich i rocznych wskaźników, aby móc oceniać postępy w realizacji celów europejskiego obszaru edukacji na szczeblu europejskim, krajowym, a także – w stosownych przypadkach – na poziomie regionalnym i lokalnym. Konieczne jest wsparcie oceny aktualnej sytuacji lokalnej i regionalnej oraz odpowiednie określenie celów, zadań i systemu wsparcia.

6. Zwraca uwagę, że konieczne jest prowadzenie poważnej dyskusji na szczeblu europejskim na temat zadań samorządów lokalnych i regionalnych w ramach tworzenia europejskiego obszaru edukacji, zważywszy, że kompetencje samorządów lokalnych i regionalnych w dziedzinie kształcenia różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich. Zasadnicze znaczenie ma powiązanie tych obowiązków ze strategiami i działaniami rządów krajowych. Każde miasto, gmina i region muszą uwzględnić w swojej strategii kluczowe cele edukacyjne związane z celami krajowymi i europejskimi.

7. Zauważa, że choć kwestie i wyzwania związane z edukacją są wspólne, narzędzia i zasoby dostępne dla władz lokalnych i regionalnych nie są takie same. Ponadto nie wszystkie samorządy terytorialne dysponują takimi samymi zdolnościami administracyjnymi, co bezpośrednio wpływa na ich szanse powodzenia w opracowywaniu i wdrażaniu różnych strategii i polityk w dziedzinie edukacji. Konieczne jest określenie regionalnych potrzeb edukacyjnych i promowanie konkretnych polityk w tej dziedzinie z uwzględnieniem kontekstu lokalnego W tym kontekście ważne jest opracowanie narzędzi, dzięki którym władze lokalne i regionalne będą mogły korzystać z dobrych praktyk innych społeczności lokalnych w UE. Opracowanie ogólnoeuropejskiego systemu ewidencjonującego zasoby dostępne w każdym regionie w celu umożliwienia ich elastycznego i efektywnego wykorzystania przyczyni się do stworzenia europejskiego obszaru edukacji. Współpraca ma zasadnicze znaczenie dla świadczenia usług edukacyjnych i unikania powielania działań. Komisja powinna wspierać takie podejście i dopilnować, by wszelkie przeszkody dla współpracy zostały usunięte, poprzez aktywne rozwijanie i promowanie elastycznych, dostępnych i dogodnych ram współpracy.

8. Uważa, że istotne jest zmniejszenie dysproporcji w dziedzinie edukacji między obszarami oddalonymi, wiejskimi i miejskimi, dysproporcji regionalnych, dysproporcji między różnymi poziomami kształcenia (szkolnictwo podstawowe, średnie i wyższe) oraz między różnymi instytucjami oświatowymi. Różnice te przyczyniają się do utrzymywania się nierówności pod względem dostępu do edukacji i kontynuowania nauki oraz w osiąganych długoterminowych wynikach, w szczególności jeśli chodzi o integrację na rynku pracy i możliwości znalezienia dobrze płatnego zatrudnienia.

9. Zauważa, że potrzebne jest spójne podejście w ramach oferowanych przez Unię Europejską różnych programów i form finansowania kształcenia i szkolenia. Nowe podejście wymaga, oprócz programu Erasmus+, włączenia dodatkowych instrumentów, takich jak program „Horyzont Europa" i fundusze strukturalne. Podejście to musi być inkluzywne, a wszystkie instrumenty UE muszą wspierać regiony i społeczności lokalne w procesie elastycznej i sprawnej transformacji, dostosowanej do istniejącej różnorodności, zapewniającej synergię i unikającej powielania działań w zakresie kształcenia i uczenia się (zarówno w przypadku osób uczących się, jak i kadry nauczycielskiej).

10. Podkreśla, że podstawowe znaczenie ma przestrzeganie zasady, zgodnie z którą nikt nie powinien pozostać w tyle. Niska jakość edukacji jest często związana z ubóstwem i brakiem zasobów jednostki. Utrzymujący się brak odpowiedniego wsparcia edukacji powoduje powstanie błędnego koła – słabe wyniki i niedostateczne umiejętności przekładają się na zerowy wzrost gospodarczy na szczeblu lokalnym i jeszcze bardziej niewystarczające zasoby. Strategia i programy operacyjne muszą uwzględniać również tych obywateli, którzy nie posiadają środków i inne osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, dla których edukacja stanowi jedną z nielicznych możliwości wyjścia z ubóstwa.

11. Zaznacza ponadto, że niskiej jakości kształcenie jest również związane z barierami w dostępie do niego ze względu na różne przyczyny dyskryminacji, w tym ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność bądź orientację seksualną. Zasadnicze znaczenie ma zatem zapewnienie wszystkim włączającej i równościowej edukacji oraz przedsięwzięcie odpowiednich środków w celu zwalczania rasizmu i dyskryminacji w placówkach edukacyjnych.

12. Uważa, że w następstwie kryzysu związanego z pandemią COVID-19 należy wyciągnąć pewne ważne wnioski dotyczące edukacji na poziomie społeczności lokalnych i regionalnych. Kryzys wywarł głęboki wpływ na edukację na poziomie samorządów lokalnych i regionalnych, zmuszając je do stawienia czoła głównym wyzwaniom związanym z zarządzaniem kryzysowym, odpornością gospodarczą i społeczną, wykorzystaniem technologii w edukacji, dostosowaniem zasobów ludzkich do nowych realiów, potrzebą współpracy oraz koniecznością zapewnienia edukacji włączającej wysokiej jakości. Na poziomie procesu edukacyjnego wyzwania dotyczyły przemian cyfrowych i transformacji cyfrowej, nowych metod nauczania, stworzenia poczucia bezpieczeństwa i dobrostanu dla studentów i nauczycieli, zachowania i przekształcenia mobilności (studentów i nauczycieli). Ważne jest określenie wyzwań, z jakimi zmaga się ten system, a także zmian, które należy wprowadzić, aby zapewnić odporność systemów edukacji na podobne sytuacje w przyszłości. Odporność systemów edukacji, w tym ta osiągana dzięki wykorzystaniu innowacji w kształceniu i nowych technologii (np. sztucznej inteligencji, superkomputerów/obliczeń wielkiej skali i cyberbezpieczeństwa) musi być priorytetem we współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Ważne jest zapewnienie wszystkim społecznościom równego dostępu do edukacji cyfrowej, w tym sprzętu, zasobów i cyfrowych treści edukacyjnych, z uwzględnieniem społecznych, etnicznych i regionalnych różnic i wyzwań.

13. Podkreśla, że promowanie zawodu nauczyciela (w tym pod względem finansowym) i szkolenie ustawiczne zmotywowanych i kompetentnych nauczycieli to czynniki kluczowe dla tworzenia europejskiego obszaru edukacji. Bez pełnego zrozumienia zasadniczej roli nauczycieli niemożliwe jest opracowanie skutecznej strategii dotyczącej edukacji. Niezbędne jest inwestowanie w dziedziny takie jak kształcenie i szkolenie ustawiczne nauczycieli czy skuteczne procedury wyboru i oceny kadry nauczycielskiej oraz zwiększanie atrakcyjności zawodu nauczyciela – ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich – w celu utrzymania jakości i konkurencyjności systemów edukacyjnych państw członkowskich oraz wzmocnienia pozycji UE jako światowego lidera.

14. Podkreśla, że coraz ważniejsze jest tworzenie partnerstw strategicznych między samorządami lokalnymi i regionalnymi a uniwersytetami znajdującymi się na ich obszarze (które są centralnymi podmiotami tzw. kwadratu wiedzy – square of knowledge: edukacji, badań naukowych, innowacji i usług dla społeczeństwa). Uniwersytety odgrywają niezwykle istotną rolę w budowaniu odpornych społeczności lokalnych i regionów. Kształcenie akademickie może stymulować pozyskiwanie mózgów i cyrkulację talentów oraz pomóc Europie przyciągnąć wysokiej jakości międzynarodowe zasoby ludzkie. Reformy unijne proponowane w dziedzinie szkolnictwa wyższego są szeroko zakrojone i obejmują np. inicjatywę dotyczącą europejskich szkół wyższych, mobilność studentów, europejską legitymację studencką, monitorowanie losów absolwentów oraz wzajemne uznawanie kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym. Samorządy lokalne i regionalne muszą być w stanie rozwijać strategiczne partnerstwa z uniwersytetami i przyczyniać się do tego procesu transformacji.

15. Podkreśla ścisłe powiązania między europejskim obszarem edukacji a europejską przestrzenią badawczą i apeluje o „nowe podejście do europejskiej przestrzeni edukacji i badań naukowych. Wskazuje na potrzebę przekrojowego podejścia do tych kwestii, zwłaszcza w ścisłym związku z polityką regionalną” ([1]).

16. Zwraca uwagę na znaczenie wzajemnego uznawania przez państwa członkowskie kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz świadectw odbycia szkolenia. Jeśli chcemy poczynić postępy, konieczne jest wzajemne uznawanie, najlepiej na podstawie oczekiwanych efektów uczenia się, zgodnie z europejskimi ramami kwalifikacji.

17. Odnotowuje znaczenie opracowywania elastycznych programów nauczania, położenia nacisku na umiejętności i tworzenia otwartych zasobów edukacyjnych dostosowanych do procesu uczenia się wspieranego przez technologię. Sądzi również, że elastyczne programy nauczania mogą sprzyjać uwzględnianiu specyfiki lokalnej i regionalnej poprzez poruszanie zagadnień i rozwijanie umiejętności w powiązaniu z realiami i potrzebami/wyzwaniami każdej społeczności i każdego regionu.

18. Uważa, że konieczne jest wyłonienie i promowanie przykładów udanej realizacji celów europejskiego obszaru edukacji na szczeblu lokalnym i regionalnym. Analiza i rozpowszechnianie tych najlepszych praktyk mogą zwiększyć wartość dodaną działań podejmowanych przez władze lokalne i regionalne w państwach członkowskich.

19. Sądzi, że konieczna jest zmiana priorytetów w zakresie rozwoju infrastruktury edukacyjnej na szczeblu lokalnym, i odnotowuje, że władze lokalne i regionalne będą wspierać przejście na nowoczesną, funkcjonalną, cyfrową i ekologiczną infrastrukturę edukacyjną w swoich społecznościach. Należy położyć nacisk na odejście od sztywnych struktur edukacyjnych na rzecz elastycznych modeli umożliwiających przezwyciężenie barier formalnych, zarówno między instytucjami, jak i między poziomami kształcenia.

20. Zauważa, że edukacja jest kluczowym czynnikiem zmiany modelu gospodarczego na poziomie lokalnym i regionalnym (to jest przejścia na zieloną gospodarkę opartą na wiedzy i transformacji cyfrowej). Dwutorowa transformacja ekologiczna i cyfrowa musi zostać uwzględniona we wszystkich procesach edukacyjnych i celach przekrojowych w dziedzinie kształcenia i szkolenia.

21. Z zadowoleniem przyjmuje zainicjowanie koalicji „Edukacja na rzecz klimatu” w celu wsparcia wdrażania Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu i wyraża gotowość do ścisłego zaangażowania się w tę przewodnią inicjatywę europejskiego obszaru edukacji w celu osiągnięcia sprawiedliwej, ekologicznej i cyfrowej transformacji społecznej dla wszystkich.

22. Zwraca się do Komisji Europejskiej o włączenie do koalicji „Edukacja na rzecz klimatu” regionów i społeczności lokalnych oraz inicjatyw takich jak Światowe Porozumienie Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii, aby zapewnić powiązanie między inicjatywami oddolnymi a działaniami na szczeblu UE, wspierając zobowiązania i konkretne działania na rzecz zrównoważonego zachowania w całej Unii.

23. Uważa, że należy zwrócić większą uwagę na umiejętności życiowe i umiejętności przekrojowe, aby zwiększyć zdolność obywateli europejskich do dostosowywania się do dynamicznego i stale zmieniającego się rynku pracy.

24. Podkreśla potrzebę poprawy jakości kształcenia na szczeblu lokalnym i regionalnym, ponieważ jest to czynnik, który może znacznie ograniczyć zjawisko drenażu mózgów, i zwraca uwagę na znaczenie wsparcia udzielanego przez Komisję i Unię Europejską w walce z drenażem mózgów i w przekształcaniu tego zjawiska w cyrkulację talentów.

([1]) Opinia KR-u „Nowa europejska przestrzeń badawcza na rzecz badań naukowych i innowacji” (Dz.U. C 106 z 26.3.2021, s. 31).

25. Uznaje za konieczne, by samorządy lokalne i regionalne jak najlepiej wspierały edukację cyfrową i włączenie cyfrowe uczniów/studentów, a także obywateli i urzędników (w powiązaniu z nowym planem działania w dziedzinie edukacji cyfrowej promowanym przez Komisję).

26. Zauważa, że należy poprawić jakość procesów edukacyjnych w takich dziedzinach jak rozwój podstawowych umiejętności, międzykulturowość i nauka języków, różnorodność kulturowa i językowa, a także zapewnić, by dzieci znajdujące się w niekorzystnej sytuacji nabywały umiejętności, które inne dzieci nabywają w domu.

27. Jest zdania, że samorządy lokalne i regionalne mogą, we współpracy z placówkami kształcenia i szkolenia formalnego i pozaformalnego, oferować tak potrzebne programy uczenia się przez całe życie, mające na celu podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowanie, by umożliwić pozostanie na szybko zmieniającym się rynku pracy bądź również w innym środowisku życiowym lub włączenie się do nich podczas transformacji ekologicznej i cyfrowej. Takie programy mogą być również dostosowane do potrzeb konkretnych grup, takich jak osoby starsze, w celu poprawy jakości życia oraz ogólnego poziomu zadowolenia i integracji tych grup. Uniwersytety mogłyby/powinny również stać się kluczowymi partnerami władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wdrażaniu innowacyjnych programów dla podmiotów lokalnych, dostosowanych do specyfiki lokalnej i regionalnej.

28. Zachęca samorządy lokalne i regiony do wspierania uniwersytetów, centrów kształcenia zawodowego i innych organizacji wdrażających programy Erasmus+, aby zachęcać do mobilności nie tylko studentów, ale również młodych przedsiębiorców i wolontariuszy z państw członkowskich.

29. Podkreśla, jak ważne jest, by samorządy lokalne i regionalne promowały bezpieczne środowisko dla wszystkich dzieci w szkołach, wolne od przemocy, nękania, agresywnego zachowania, szkodliwego języka, dezinformacji i wszelkich form dyskryminacji.

30. Podkreśla znaczenie działań władz lokalnych i regionalnych na rzecz zwiększenia integracyjnego charakteru edukacji na wszystkich szczeblach dla osób z niepełnosprawnością lub z grup społecznie wrażliwych.

31. Zwraca uwagę na znaczenie promowania przez władze lokalne i regionalne zmiany (za pośrednictwem instytucji edukacyjnych) zachowań i umiejętności obywateli w zakresie transformacji ekologicznej i cyfrowej, a także mobilności nauczycieli i uczniów/studentów w ramach krajowych i międzynarodowych partnerstw z innymi społecznościami. Taka mobilność może stanowić podstawę transferu wiedzy dokonywanego z myślą o opracowaniu i wdrożeniu skutecznych strategii edukacyjnych. Z badania OECD na temat nauczania i uczenia się (TALIS, 2018 r.) wynika, że znaczna liczba nauczycieli wyraża potrzebę rozwoju swoich kompetencji w zakresie nauczania grup obejmujących uczniów mających specjalne potrzeby edukacyjne, korzystania z technologii cyfrowych i nauczania w klasach wielojęzykowych i wielokulturowych.

32. Zachęca samorządy lokalne i regionalne, by – poprzez partnerstwa między sektorami publicznym, prywatnym i non-profit – wzmocniły zdolności uniwersytetów w dziedzinie specjalistycznych programów edukacyjnych w obszarze zaawansowanych umiejętności cyfrowych, takich jak nowoczesne technologie (sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo i obliczenia wielkiej skali).

33. Zauważa, że samorządy lokalne i regionalne w państwach członkowskich powinny zachęcać do tworzenia ponadnarodowych ośrodków edukacyjnych w dużych miastach akademickich w UE, aby umożliwić rozwój dobrych praktyk i polityk publicznych w zakresie mobilności studentów i nauczycieli oraz cyfrową transformację procesów edukacyjnych.

Bruksela, dnia 19 marca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Plan działania w sprawie surowców krytycznych

(2021/C 175/03)

Sprawozdawczyni: Isolde RIES (DE/PES),
pierwsza wiceprzewodnicząca parlamentu kraju związkowego Saara

Dokument źródłowy: COM(2020) 474 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Podkreśla, że nowoczesne społeczeństwa i gospodarki nie mogą trwale funkcjonować bez niezawodnych, bezpiecznych, konkurencyjnych i racjonalnych ekologicznie dostaw surowców. Przy tym surowce krytyczne to takie, które mają duże znaczenie gospodarcze, lecz w których przypadku w Unii Europejskiej nie istnieją dziś bezpieczne i trwałe dostawy z rodzimych źródeł.

2. Stoi na stanowisku, że UE potrzebuje silnej bazy przemysłowej, która jednak, ze względu na postępującą cyfryzację i podjęte zobowiązania w zakresie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, jest w dużym stopniu uzależniona od odpowiednich dostaw surowców i od efektywnego wykorzystania i recyklingu tych surowców.

3. Wskazuje, że według badania przeprowadzonego na podstawie obecnie dostępnych informacji przez Komisję Europejską ([1]) – zapotrzebowanie na surowce krytyczne dla strategicznych technologii i sektorów gwałtownie wzrośnie do 2030 r. i 2050 r.; na przykład UE będzie potrzebować w 2030 r. aż 18 razy więcej litu i pięciokrotnie więcej kobaltu do produkcji akumulatorów pojazdów elektrycznych i instalacji magazynowania energii niż teraz, a w 2050 r. niemal 60 razy więcej litu i 15 razy więcej kobaltu niż obecnie.

4. Zwraca uwagę, że, ujmując w skali globalnej, w UE produkowanych lub pozyskiwanych jest mniej niż 5 % surowców krytycznych, podczas gdy przemysł UE odpowiada za około 20 % światowego zużycia takich surowców. UE jest szczególnie silnie zależna od importu surowców krytycznych, które mają decydujące znaczenie dla przyszłych technologii i które, np. w postaci metali i pierwiastków rzadkich, są niezbędne do innowacyjnych zastosowań technicznych. Są one zatem potrzebne do produkcji oraz tworzenia wartości dodanej w tych obszarach, w których gospodarka europejska chce być istotnym światowym liderem. Dotyczy to na przykład wykorzystania surowców w ramach Europejskiego Zielonego Ładu w celu przejścia na bezpieczną, czystą i przystępną cenowo energię ze źródeł odnawialnych, w kierunku czystej gospodarki o bardziej obiegu zamkniętym oraz bardziej energo- i zasobooszczędnej mobilności i budownictwa.

5. Zauważa, że cały sektor surowców w UE zapewnia około 350 000 miejsc pracy i że ponad 30 mln miejsc pracy w powiązanym z nim przemyśle przetwórczym jest uzależnionych od niezawodnego i wolnego od dyskryminacji dostępu do surowców.

6. Podkreśla, że między innymi także kryzys związany z COVID-19 pokazał, że Europa jest zbyt zależna od pozaunijnych dostawców surowców krytycznych i że zakłócenia w dostawach mogą mieć negatywny wpływ na przemysłowe łańcuchy wartości i inne sektory.

([1]) Badanie perspektywiczne „Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors in the EU – A Foresight Study", https://ec.europa.eu/docsroom/documents/42881.

Wpływ na przemysł

7. Podkreśla, że trzeba przeciwdziałać nadmiernej zależności w zakresie surowców krytycznych do państw spoza UE i zwiększyć odporność krytycznych łańcuchów dostaw, tak aby skutecznie zagwarantować bezpieczeństwo dostaw, transformację energetyczną i przejście na gospodarkę cyfrową.

8. Wskazuje, że surowce krytyczne są szczególnie potrzebne w wielu kluczowych i przyszłościowych sektorach przemysłu europejskiego takich jak np. przemysł motoryzacyjny, stalowy, lotniczy, informatyczny, zdrowotny czy branża energii ze źródeł odnawialnych. Innowacyjne produkty i nowe technologie, takie jak elektromobilność, cyfryzacja, przemysł 4.0 i transformacja energetyczna, kształtują i zwiększają popyt na surowce. Zapotrzebowanie na surowce w skali globalnej wzrasta również wskutek przyrostu ludności, uprzemysłowienia i stopniowej dekarbonizacji sektorów transportu i energii.

9. Podkreśla, że sprawiedliwy i wolny od dyskryminacji dostęp do surowców, bezpieczne dostawy surowców oraz stabilne i przewidywalne ceny surowców mają zasadnicze znaczenie dla możliwości rozwoju, dla konkurencyjności europejskiego przemysłu i MŚP oraz dla innowacyjności i utrzymania zakładów przemysłowych w UE.

10. Wyraża przekonanie, że potrzebne jest bardziej strategiczne podejście, aby zapewnić zrównoważone dostawy surowców krytycznych i zmniejszyć zależność od stron trzecich i importu surowców. Zaznacza, że wymaga to stworzenia zdywersyfikowanych łańcuchów wartości dodanej, ograniczenia zależności od surowców, wzmocnienia gospodarki o obiegu zamkniętym, wspierania innowacji w zakresie rozwiązań alternatywnych oraz zapewnienia bezpiecznych dla środowiska i powiązanych z odpowiedzialnością społeczną, równych warunków działania na globalnym rynku.

11. Przyjmuje z zadowoleniem, że Komisja Europejska przedstawiła plan działania w zakresie surowców krytycznych, a także pierwsze sprawozdanie dotyczące prognozy strategicznej, w którym zależność UE od importu surowców krytycznych uznano za strategiczną słabość.

12. Popiera zawarte w planie działania cele polegające na tym, aby rozwinąć odporne przemysłowe łańcuchy wartości w UE, zmniejszyć zależność od surowców krytycznych dzięki wykorzystywaniu zasobów w obiegu zamkniętym, dzięki zrównoważonym produktom i innowacjom, wzmocnić rodzime zaopatrzenie w surowce w UE, zróżnicować źródła zaopatrzenia z państw trzecich oraz wyeliminować zakłócenia handlu międzynarodowego w sposób zgodny z zasadami WTO.

13. Zaznacza, że poszczególne regiony są w różnym stopniu uzależnione od surowców krytycznych, toteż wzywa, aby rozpoznać stopień zależności regionów od surowców krytycznych i wynikającą stąd potrzebę podjęcia działań na poziomie regionalnym w celu stworzenia zrównoważonych i innowacyjnych łańcuchów wartości.

14. Podkreśla, że w ramach planu działania władze lokalne i regionalne stanowią szczebel o istotnym znaczeniu, jeśli chodzi o zdobywanie akceptacji społecznej dla strategicznych celów UE w zakresie surowców i dla projektów przemysłowych.

15. W związku z możliwym rozszerzeniem zakresu kryteriów systematyki UE na sektory gospodarcze, które jeszcze nie zostały uwzględnione, apeluje, by kryteria stosowane do wydobywania i przetwarzania surowców opierały się na ocenie cyklu życia (od kołyski do kołyski) oraz na uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych. Ponadto przy ocenie przedsiębiorstw należy rozróżniać między inwestycjami w istniejące zakłady produkcyjne a inwestycjami w nowe zakłady, aby uniknąć sytuacji, w której bardzo niewiele inwestycji zaklasyfikuje się jako zrównoważone, a to z kolei zwiększy koszty finansowania niezbędnej transformacji gospodarki.

Zabezpieczenie przemysłowych łańcuchów wartości w UE

16. Wzywa do wyeliminowania luk i słabych punktów w istniejących łańcuchach dostaw surowców za pomocą bardziej strategicznego podejścia. Istotne znaczenie mają na przykład odpowiednie zapasy, aby można było uniknąć nieoczekiwanych zakłóceń w produkcji i dostawach. Konieczne są również alternatywne źródła dostaw w przypadku zakłócenia oraz ściślejsza współpraca między podmiotami działającymi w sektorze surowców krytycznych a sektorami dalszych użytkowników, przyciągająca inwestycje w rozwój strategiczny.

17. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w obecnym wykazie surowców krytycznych Komisja Europejska ponownie potwierdziła, iż węgiel koksowy jest jednym z najważniejszych surowców dla przemysłu stalowego. Zwraca uwagę, że surowiec ten pozostaje niezbędny dla wspomnianego przemysłu, dopóki nie będzie można na szeroką skalę wdrożyć wykonalnych pod względem technologicznym i opłacalnych rozwiązań alternatywnych. Z myślą o rozwoju metalurgii wodorowej wnosi ponadto, aby Komisja zbadała możliwość włączenia do unijnego wykazu surowców krytycznych żelaza gąbczastego, brykietowanego na gorąco (HBI) i żelaza z bezpośredniej redukcji (DRI).

18. Popiera sojusze przemysłowe takie jak europejski sojusz na rzecz baterii, umożliwiający realizację szeroko zakrojonych inwestycji publicznych i prywatnych, które w miarę możliwości będą prowadziły do znaczącego zaspokojenia europejskiego zapotrzebowania na lit. Apeluje także o wspieranie zwróconych ku przyszłości sojuszy na rzecz przemysłu surowcowego.

19. Popiera w szczególności nowy europejski sojusz na rzecz surowców, który zmierza do wzmocnienia odporności UE w całym łańcuchu wartości metali ziem rzadkich i magnesów. Ocenia pozytywnie, że sojusz ten – na którego inaugurację Komitet Regionów zaproszono – jest otwarty dla wszystkich odpowiednich interesariuszy, włączając w to regiony ([2]).

20. Wyraża zadowolenie, że Europejski Bank Inwestycyjny ogłosił niedawno, iż będzie wspierał finansowo projekty mające na celu zabezpieczenie dostaw surowców krytycznych, które są potrzebne w UE do procesów o niższej emisji dwutlenku węgla.

21. Apeluje o dopilnowanie, aby projekty te nie zakłócały konkurencji, były zasobooszczędne, zrównoważone i przyczyniały się do strategicznej odporności UE.

Recykling oraz zastępowanie surowców

22. Zauważa, że własne surowce krytyczne w Europie są niedostatecznie wykorzystywane i że zdolności państw członkowskich UE w zakresie przetwarzania, recyklingu, rafinacji i separacji są dotychczas niewystarczające.

23. Podkreśla, że kluczowymi elementami przejścia na gospodarkę zasobooszczędną muszą być: mniejsza konsumpcja, zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling. Domaga się, aby przedstawiano konsumentom przejrzyste i wystarczające informacje o sytuacji w zakresie surowców w naszym społeczeństwie dobrobytu i marnotrawstwa, a także o rynkowych warunkach funkcjonowania przemysłu recyklingowego. Konsumenci ponoszą jednak jedynie drugorzędną odpowiedzialność za to, by produkty w dużym stopniu nadawały się do recyklingu i by mniej konsumowano. Główna odpowiedzialność spoczywa przede wszystkim na producentach, na których należy nałożyć zobowiązania. Producenci muszą dopilnować, aby produkty wytwarzane w UE spełniały określone wymogi. Odpowiednie wymogi muszą oczywiście dotyczyć również produktów wprowadzanych na rynek wewnętrzny.

24. Podkreśla, że istotne znaczenie mają zorientowane na zastosowanie i praktykę badania i rozwój dotyczące pozyskiwania surowców i wydajności ich wykorzystania.

25. Wzywa do stałego, wzmocnionego i łącznego wspierania badań i rozwoju odnoszących się do pozyskiwania surowców i do gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym metalurgii jako kluczowej branży prorozwojowej. Wnosi, aby w przyszłości przy opracowywaniu nowych materiałów część finansowania badań naukowych zawsze dotyczyła aspektu możliwości recyklingu tych materiałów.

26. Podkreśla, że należy zarazem dążyć do tego, aby znacznie wydłużyć – dzięki zasadzie zrównoważonego projektowania (ekoprojekt) – cykl życia i możliwość naprawy produktów, do których wytworzenia niezbędne są surowce krytyczne, i zastąpić surowce krytyczne łatwiej dostępnymi materiałami, zwłaszcza w sytuacjach, kiedy postęp technologiczny i celowe postarzanie produktów ograniczają ich trwałość. Wzywa do uzupełnienia wymogu dotyczącego oznakowania CE ambitnymi kryteriami w zakresie recyklingu produktów zawierających surowce krytyczne.

([2]) Strona internetowa europejskiego sojuszu na rzecz surowców i formularz wniosku o przystąpienie: https://erma.eu/about-us/join-erma/.

27. Zwraca uwagę, że w tym celu można wykorzystać program „Horyzont Europa", Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i krajowe programy badawczo-rozwojowe. Można by w tym kontekście np. opracować strategiczną agendę badań i innowacji na rzecz europejskiej gospodarki o obiegu zamkniętym (CICERONE – Circular economy platform for European priorities strategic agenda), zaś europejskie regiony GeoMontan mogłyby wykorzystać inicjatywę MIREU (Mining and Metallurgy (European) Regions) do rozwijania swoich kontaktów i silniejszego skupienia się na promowaniu i podnoszeniu priorytetu kwestii związanych z pozyskiwaniem surowców.

28. Uważa, że konsumenci powinni być stale informowani o zewnętrznych efektach częstego kupowania i zastępowania tanich artykułów gospodarstwa domowego niskiej jakości; stopniowy powrót do kultury serwisowania i naprawy mógłby doprowadzić do powstania nowych miejsc pracy, których nie można przenieść za granicę.

29. Stwierdza, że w Europie pod pojęciem „odpady" w wielu przypadkach kryją się cenne zasoby i surowce krytyczne. Odsyła w tym miejscu do swojej opinii „Nowy plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym" ([3]).

30. Podkreśla, że materiały pochodzące z recyklingu powinny być wykorzystywane w znacznie większym stopniu – w celu ograniczenia wykorzystania surowców pierwotnych i krytycznych. Wzywa Komisję Europejską do rozważenia zgodnych z zasadami konkurencji kryteriów, według których nowe produkty powinny, w miarę możliwości, zawierać znaczną ilość materiałów pochodzących z recyklingu, i zaleca, by kryteria te stały się elementem podejścia do kluczowych łańcuchów wartości produktów ([4]).

31. Wnosi, aby prowadzić badania nad odzyskiem surowców krytycznych z odpadów miejskich pod kątem zastosowania oraz ekonomicznej wykonalności i zwiększyć ten odzysk w ramach możliwości technicznych i ekonomicznych. W szczególności recyklingowi nie poddaje się – bądź też czyni się to tylko w niewielkim zakresie – surowców takich jak metale ziem rzadkich, gal czy ind, które są potrzebne do produkcji energii ze źródeł odnawialnych lub do innowacyjnych zastosowań technologicznych, gdyż ich recykling jak dotychczas wymaga stosunkowo dużych zasobów technicznych i ekonomicznych. Komitet zdecydowanie uważa również, że ważne jest promowanie skutecznego odzysku energii w połączeniu z odzyskiem metali i soli z odpadów, których z określonych przyczyn (np. zanieczyszczenie środowiska, zmęczenie materiału, materiały złożone) nie można wykorzystać w inny sposób. Wzywa się zatem Unię Europejską, państwa członkowskie, regiony z ich publicznymi ośrodkami badawczymi i przedsiębiorstwa do prowadzenia intensywniejszych badań w tej dziedzinie i umożliwienia wykorzystania otrzymanych wyników, aby uniknąć konieczności składowania wartościowych surowców jako odpadów.

32. Zauważa, że znaczne ilości odpadów i złomu są wywożone, chociaż potencjalnie można by je dzięki recyklingowi przekształcić w surowce wtórne w UE. Dlatego też apeluje o znaczne zwiększenie zdolności przerobowych w zakresie recyklingu w UE, zwłaszcza w obliczu katastrofalnych niekiedy szkód w środowisku spowodowanych eksportem odpadów i złomu do krajów rozwijających się i wschodzących, gdzie brak wystarczających zdolności w zakresie recyklingu.

33. Zwraca uwagę, że obecnie brakuje danych statystycznych dotyczących ilości surowców składowanych w odpadach z działalności wydobywczej. Wzywa zatem Komisję Europejską, aby przy wsparciu państw członkowskich, regionów i gmin oceniła ilości przechowywanych materiałów i sporządziła ich mapę.

34. Podkreśla, że to producenci mają do odegrania ważną rolę w przechodzeniu na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Muszą oni opracowywać innowacyjne produkty, które umożliwiają separację materiałów, a tym samym są przyjazne dla środowiska i wymagają jak najmniejszego zastosowania surowców pierwotnych pochodzenia kopalnego. Powinni ponadto zbadać istniejące modele biznesowe pod kątem tego, czy można zmniejszyć zużycie zasobów. Zwraca uwagę, że jednocześnie także państwo ma pierwotne obowiązki, takie jak stworzenie właściwych warunków ramowych i odpowiednich regulacji prawnych czy ustanowienie zachęt gospodarczych.

Wzmocnienie zrównoważonego zaopatrzenia w surowce i ich przetwarzania w UE

35. Podkreśla, że UE musi w perspektywie długoterminowej zaopatrywać się w surowce w miarę możliwości również z własnych źródeł i powinna opracować przyszłościowe strategie rozwoju, obejmujące tworzenie nowych zdolności w zakresie wykorzystania i przetwarzania surowców krytycznych w UE oraz opracowanie zrównoważonego modelu finansowania przestawienia obecnej działalności wydobywczej na wydobycie surowców krytycznych.

([3]) Opinia KR „Nowy plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym" (Dz.U. C 440 z 18.12.2020, s. 107).
([4]) Opinia KR „Nowy plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym" (Dz.U. C 440 z 18.12.2020, s. 107).

36. Zaznacza, że zwiększone rodzime pozyskiwanie surowców w UE musi przebiegać zgodnie ze sprawdzonymi, wysokimi standardami ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Zwraca uwagę, że przykłady najlepszych praktyk w tym zakresie są już uwzględniane w projektach UE, ale ogólnie nie doprowadziły one jeszcze do znacznego wzrostu liczby przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie zwiększenia wydobycia i przetwarzania surowców. Tymczasem, aby zapewnić gospodarce dostawy surowców krytycznych z rodzimych źródeł, potrzebne jest jednak, obok zachowania wcześniejszej i aktualnej działalności wydobywczej, także rozpoczęcie nowej.

37. Ubolewa więc, że wciąż nie wykorzystuje się w znacznie większym stopniu wyników badań i innowacji w praktykach biznesowych w zakresie wydobycia i przetwarzania surowców, i podkreśla, że nowe górnictwo surowców dla zaawansowanych technologii w UE musi opierać się na wynikach projektów badawczo-rozwojowych w zakresie innowacyjnego przemysłu wydobywczego o niewielkim oddziaływaniu. Dlatego z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji Europejskiej, by od 2021 r. w ramach programu „Horyzont Europa" nadal stymulować ograniczanie oddziaływania na środowisko, i sugeruje, by szczególną uwagę poświęcić gospodarce wodnej i przywracaniu przyrody do stanu pierwotnego.

38. Podkreśla, że pozwolenia na wydobycie powinny, oprócz norm ochrony środowiska i ochrony pracy, zawierać także rozwiązania kompensujące utratę wartości środowiskowej i rekreacyjnej, tak aby obszary górnicze, zarówno w trakcie działań wydobywczych, jak po nich, nadal mogły być wykorzystywane do celów rekreacyjnych lub do innych zastosowań ważnych dla lokalnej ludności.

39. Podkreśla, że ze względu na swoją wiedzę fachową w tej dziedzinie zasadniczą rolę do odegrania mają tutaj regiony. Wskazuje, że unijne zasoby surowców wykorzystywanych do produkcji baterii występują w kilku regionach górniczych, a także w niektórych innych regionach, i wiele odpadów wydobywczych jest bogatych w surowce krytyczne. Domaga się zatem, aby wycofane z eksploatacji lub nowo otwierane kopalnie i kopalnie odkrywkowe, w których występują surowce krytyczne, zbadano pod kątem możliwości pozyskiwania surowców. Zwraca uwagę, że wydobycie tych surowców mogłoby pozwolić na stworzenie nowych miejsc pracy w dawnych i dzisiejszych regionach górniczych.

40. Podkreśla, że byłe i czynne regiony górnicze UE dysponują znaczną wiedzą fachową. Doświadczenie i wiedza powinny być przekazywane nowym pokoleniom pracowników, a umiejętności specjalistów wzmacniane poprzez ukierunkowane działania z zakresu szkolenia i ustawicznego szkolenia zawodowego.

41. Podkreśla, że eksploatacja złóż surowców i otwieranie nowych kopalń i kopalń odkrywkowych mogą zmniejszyć zależność UE od państw trzecich, jednak niezbędna do tego celu działalność poszukiwawcza i wydobywcza w UE często konkuruje z innymi wariantami użytkowania gruntów, wobec czego podlega ograniczeniom w zakresie planowania przestrzennego. Opowiada się więc za tym, aby z myślą o zabezpieczeniu dostępu do surowców konflikty dotyczące wykorzystania gruntów rozwiązywano w miarę możliwości w drodze porozumienia stron.

42. Stwierdza, że w wielu krajach UE rośnie sprzeciw społeczny wobec projektów górniczych, a wysiłki przemysłu na rzecz poprawy śladu środowiskowego nie zostały jeszcze wystarczająco docenione. Wzywa zatem Unię Europejską, państwa członkowskie, regiony i gminy, by przejrzyście i aktywnie informowały o zaletach i wadach powtórnie otwartych oraz nowych kopalń i kopalń odkrywkowych, gwarantowały udział wszystkich interesariuszy, a tym samym dbały o uzyskanie akceptacji i zrozumienia dla tych przedsięwzięć wśród społeczeństwa obywatelskiego.

43. Wskazuje, że ponowne otwarcie kopalń i kopalń odkrywkowych oraz otwieranie nowych wiąże się z wysokimi kosztami inwestycyjnymi i operacyjnymi, m.in. z powodu obowiązujących w UE wysokich standardów w dziedzinie środowiska i bezpieczeństwa. W porównaniu światowym stawia to europejskiej regiony górnicze w gorszej sytuacji ekonomicznej. Wzywa zatem Unię Europejską i jej państwa członkowskie, aby zbadały, w jakim zakresie takie projekty mogą być wspierane finansowo z funduszy europejskich lub zgodnie z zasadami pomocy państwa.

44. Podkreśla, że Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji powinien przyczyniać się do łagodzenia społeczno-gospodarczych skutków przechodzenia na neutralność klimatyczną w regionach o wysokim zużyciu węgla i wysokiej intensywności emisji dwutlenku węgla oraz do dywersyfikacji gospodarki w tych regionach również poprzez inwestycje w gospodarkę o obiegu zamkniętym. Segment zrównoważonej infrastruktury w ramach funduszu InvestEU także mógłby służyć wspieraniu rozwoju przemysłu surowców krytycznych na poziomie regionalnym.

45. Opowiada się za tym, by w UE rozwijano i stosowano wystarczające umiejętności zawodowe, aby można było przetwarzać lub uszlachetniać niektóre surowce krytyczne, takie jak np. lit. Wzywa Unię Europejską, państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne do czynnego zaangażowania się na rzecz rozwoju odpowiednich umiejętności.

46. Apeluje o lepszą współpracę odpowiednich interesariuszy w dziedzinie poszukiwania, wydobycia, dystrybucji, przetwarzania, ponownego wykorzystania i recyklingu; fundamentalną rolę w tym zakresie odgrywają władze lokalne i regionalne.

47. Podkreśla, że strategie i planowanie państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych dotyczące surowców mogą znacząco przyczynić się do zabezpieczenia dostaw surowców rodzimych.

48. Stwierdza, że wdrożenie nowego, innowacyjnego, akceptowanego społecznie, bezpiecznego i przyjaznego dla środowiska górnictwa surowców krytycznych w UE wymaga pewnych pod względem prawnym zezwoleń, i wzywa, aby właściwe władze i organy krajowe, regionalne i lokalne powołać, ustrukturyzować i wyposażyć odpowiednio do rosnącego znaczenia ich uprawnień i roli, tak by przejrzyste, skuteczne i skoordynowane procedury administracyjne umożliwiały wydobycie surowców na terytorium UE.

Współpraca regionalna

49. Podkreśla wagę pobudzania krajowych i regionalnych klastrów surowcowych, które uosabiają ukierunkowany na zrównoważoność sektor wydobycia surowców w UE i skupiają przemysł, usługi geologiczne, przedsiębiorstwa usługodawcze niższego i wyższego szczebla, producentów wyposażenia, spółki górnicze i rafinerie, sektor transportu i partnerów społecznych oraz w ramach których wykorzystuje się także nowe technologie wydobycia.

50. Zaznacza, że poziomy lokalny, regionalny, krajowy i europejski muszą ze sobą współpracować, tak aby można było uporać się ze skutkami w terenie i zaspokoić zapotrzebowanie na niezbędne inwestycje.

51. Wzywa do wzmocnienia sieci kontaktów między europejskimi regionami o dużej zależności od surowców krytycznych w celu znalezienia wspólnych rozwiązań i zapewnienia aktywnej roli regionów w europejskim sojuszu na rzecz surowców.

Zaopatrzenie w surowce w państwach trzecich

52. Zauważa, że pomimo wszystkich podjętych starań Unia Europejska będzie nadal w dużym stopniu zdana na import surowców krytycznych z państw trzecich. Wskazuje, że z biegiem czasu pojawiła się żywiołowa rywalizacja o surowce krytyczne między państwami.

53. Podkreśla, że w handlu surowcami występują coraz większe zakłócenia konkurencji i ograniczenia. Domaga się, aby Komisja nieprzerwanie monitorowała ograniczenia w zakresie przywozu i wywozu i podnosiła te kwestie na poziomie regionalnym, dwustronnym i wielostronnym. Uważa, że należy całościowo ocenić środki zakłócające handel zagraniczny surowcami, zwłaszcza zaś surowcami krytycznymi, i w razie konieczności podjąć dalsze działania prawne w ramach zasad Światowej Organizacji Handlu (WTO).

54. Jest zdania, że prowadzenie polityki w zakresie surowców poprzez dyplomację ma ogromne znaczenie dla UE, nie tylko na płaszczyźnie polityki przemysłowej i energetycznej oraz handlu międzynarodowego, ale również jako zagadnienie przekrojowe, odnoszące się do różnych obszarów polityki wewnętrznej, zagranicznej i polityki bezpieczeństwa.

55. Stwierdza, że dla gospodarczej i finansowej odporności UE byłoby korzystne, gdyby handel surowcami krytycznymi prowadzono w walucie europejskiej, ponieważ dzięki temu zmniejszyłaby się niestabilność cen oraz zależność importerów unijnych i eksporterów z państw trzecich od rynków finansowania w dolarach amerykańskich. Wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do nasilenia starań o to, aby transakcje realizowano w walucie europejskiej.

56. Domaga się, aby UE w coraz większym stopniu zawierała partnerstwa strategiczne z państwami trzecimi bogatymi w zasoby surowców. Pozytywnie ocenia przyjęte przez Komisję Europejską podejście, zgodnie z którym przed uruchomieniem pilotażowych projektów partnerskich w 2021 r. omówi ona priorytety z państwami członkowskimi i sektorami przemysłu, w tym sektorami przemysłu ze wspomnianych państw, ponieważ dysponują one wiedzą fachową o lokalnych uwarunkowaniach i siecią ambasad państw członkowskich.

57. Kładzie nacisk na to, aby wzmocniona współpraca z partnerami strategicznymi koniecznie szła w parze z odpowiedzialnym pozyskiwaniem zasobów. Duża koncentracja podaży w krajach o niższych standardach społecznych i środowiskowych nie tylko stanowi ryzyko dla bezpieczeństwa dostaw, lecz także może zaostrzyć problemy społeczne i środowiskowe. Należy więc w pierwszej kolejności dążyć do zawarcia międzynarodowego porozumienia na szczeblu WTO, którego celem będzie zapewnienie wysokiego poziomu przejrzystości i ciągłej identyfikowalności łańcuchów dostaw i handlu pod względem norm społecznych i środowiskowych, które powinny być stosowane przy wydobyciu surowców w państwach trzecich. Wobec tego trzeba jak najszybciej rozpocząć negocjacje w sprawie systematycznej poprawy tych standardów, tak jak ma to już miejsce w przypadku istniejących umów UE o wolnym handlu. Z zadowoleniem przyjmuje rozporządzenie w sprawie minerałów z regionów ogarniętych konfliktami, które weszło w życie 1 stycznia 2021 r., i zachęca Komisję Europejską do jak najszybszego przedstawienia wyważonego wniosku dotyczącego należytej staranności w łańcuchach dostaw.

58. Podkreśla, że pozyskiwanie surowców przez pojedyncze przedsiębiorstwa jest coraz trudniejsze na silnie skonsolidowanych rynkach dostawców i w warunkach konkurencji z rynkami o dużym zapotrzebowaniu (zwłaszcza z Chinami). Wnosi, aby w celowy sposób wspierano sojusze przedsiębiorstw takie jak sojusze zakupowe.

Bruksela, dnia 19 marca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Przegląd polityki handlowej

(2021/C 175/04)

Sprawozdawca: Willy BORSUS (BE/Renew Europe),

wicepremier Walonii, minister gospodarki, handlu zagranicznego, badań i innowacji, cyfryzacji, rolnictwa, zagospodarowania przestrzennego, instytutu szkoleń zawodowych IFAPME i centrów kompetencji

Dokument źródłowy: COM(2021) 66 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Ogólnie z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji z dnia 18 lutego zatytułowany „Otwarta, zrównoważona i zdecydowana polityka handlowa". Odnotowuje wnioski i zalecenia zawarte w tym komunikacie, zauważa jednak, że zawiera on również pewne słabe punkty, którymi należy się zająć.

2. Uważa, że konieczny jest gruntowny przegląd polityki handlowej w celu zapewnienia spójności ze zobowiązaniami Europejskiego Zielonego Ładu na rzecz zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, sprostania wyzwaniom związanym z transformacją cyfrową, zwiększenia konkurencyjności przemysłu europejskiego, przyczynienia się do tworzenia miejsc pracy w Europie i podniesienia poziomu życia wszystkich obywateli. Podkreśla ponadto, że polityka handlowa powinna prowadzić do poprawy odporności UE i zapewnienia jej zdolności do łagodzenia obecnych i przyszłych wstrząsów systemowych, w tym związanych ze zmianą klimatu, rosnącymi napięciami geopolitycznymi oraz ryzykiem kolejnych pandemii i kryzysów zdrowotnych.

3. Przypomina o zasadniczej roli, jaką odgrywa handel w gospodarce UE oraz o milionach miejsc pracy w Europie, które są uzależnione od eksportu poza Europę. Przed kryzysem związanym z COVID-19 35 mln miejsc pracy w Europie było uzależnionych od eksportu, a 16 mln od inwestycji zagranicznych. Innymi słowy jedno na siedem miejsc pracy jest uzależnione od eksportu.

4. Wyraża zaniepokojenie falą uderzeniową, jaką kryzys wywołany COVID-19 spowodował na rynkach międzynarodowych, oraz związanym z tym pogorszeniem się i tak już trudnej sytuacji, w szczególności z powodu zwiększonych napięć geopolitycznych. Zgodnie z niedawnym badaniem przeprowadzonym przez Dyrekcję Generalną ds. Handlu oczekuje się, że w 2020 r. handel międzynarodowy spadnie o 10–16 %, podczas gdy eksport UE-27 do państw trzecich spadnie o 9–15 %, tj. o 282–470 mld EUR ([1]). Zauważa z niepokojem, że w 2020 r. w wyniku pandemii COVID-19 MOP przewiduje utratę 12 mln miejsc pracy w samej Europie.

5. Zauważa, że oprócz trudności społeczno-gospodarczych obywatele coraz częściej kwestionują sposób, w jaki rozkładane są korzyści z globalizacji – wzdłuż łańcuchów wartości, we wszystkich sektorach gospodarki i w społeczeństwie jako całości. Uważa w związku z tym za istotne, aby Komisja nadal w pełni włączała władze lokalne i regionalne, stanowiące poziom najbliższy obywatelom, w kwestie umów handlowych UE, i się z nimi w pełni konsultowała w tej sprawie. W tym kontekście wyraża zaniepokojenie podejściem przyjętym przez Komisję w niedawnych negocjacjach handlowych w następstwie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Singapuru (opinia 2/15 z maja 2017 r.) w celu obejścia „mieszanego charakteru" stosunków handlowych poprzez negocjowanie jedynie umów handlowych, co do których UE posiada wyłączne kompetencje.

6. Jest głęboko przekonany, że tylko zrównoważony model handlu z uwzględnieniem wartości UE, podstawowych, niepodlegających negocjacjom norm prawnych UE i celów zrównoważonego rozwoju może przyczynić się do dobrobytu i pomyślności wszystkich, zarówno w Unii, jak i poza nią.

([1]) https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/may/tradoc_158764.pdf

Wzmocnienie spójności między polityką handlową a innymi politykami sektorowymi UE w kontekście ożywienia gospodarczego

7. Uważa, że należy zapewnić większą spójność między polityką handlową a unijną polityką rolną, przemysłową, cyfrową, konkurencyjną, podatkową, społeczną, polityką ochrony środowiska, polityką transportową, klimatyczną, energetyczną, rozwojową i polityką spójności oraz prawami podstawowymi Unii. Wyraża ubolewanie, że komunikat Komisji kładzie zbyt mały nacisk na potrzebę spójności między różnymi politykami sektorowymi UE.

8. Podkreśla zasadnicze zaangażowanie na rzecz gospodarczej swobody wyboru, jaka przysługuje lokalnym i regionalnym władzom publicznym w zakresie zapewniania, zlecania i finansowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.

9. Podkreśla, jak ważne jest, aby w umowach handlowych chronić usługi publiczne i infrastrukturę krytyczną (usługi publiczne świadczone w interesie ogólnym), dlatego też domaga się, aby całościowo i z zachowaniem pewności prawa wyłączono takie usługi i infrastrukturę z zakresu stosowania wszystkich umów o wolnym handlu i umów inwestycyjnych, a więc i wszystkich postanowień dotyczących ochrony inwestycji, np. wykorzystując podejście oparte na wykazach pozytywnych w przypadku postanowień umownych w zakresie dostępu do rynku, klauzuli największego uprzywilejowania i zasady niedyskryminacji ze względu na obywatelstwo.

10. Uważa, że przegląd polityki handlowej musi odbywać się równolegle z ukierunkowanymi reformami niektórych elementów unijnej polityki konkurencji oraz z osadzeniem europejskiej polityki przemysłowej i innowacyjnej na nowych podstawach, tak aby wspierać pozycję UE jako światowego lidera w kluczowych obszarach. W związku z tym oczekuje na zaktualizowaną strategię polityki przemysłowej UE zapowiedzianą na kwiecień 2021 r.

11. Podkreśla, że UE powinna dążyć do wypracowania globalnego rozwiązania w zakresie opodatkowania usług cyfrowych, któremu towarzyszyłoby odpowiednie zarządzanie i przepisy na szczeblu światowym. Jeżeli w nadchodzących miesiącach nie uda się znaleźć rozwiązania międzynarodowego, zwłaszcza na szczeblu OECD, UE powinna rozważyć podjęcie samodzielnych działań.

12. Popiera apel o włączenie do umów handlowych i gospodarczych UE, zgodnie z zasadami i regułami WTO, rozdziału zawierającego klauzule dotyczące przestępstw podatkowych, prania pieniędzy i agresywnego planowania podatkowego oraz współpracy między organami podatkowymi. Komisja powinna włączyć taki rozdział do trwających negocjacji w momencie przeglądu już obowiązujących traktatów.

13. Podkreśla, że w odniesieniu do polityki rolnej polityka handlowa, która nie gwarantuje, że rynki zewnętrzne spełniają wysokie standardy europejskie w zakresie zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa żywności, może poważnie zaszkodzić rynkowi wewnętrznemu i zagrozić sektorowi rolnemu szczególnie, jeżeli boryka się on już z trudnościami. Tym samym może narazić na szwank zaopatrzenie UE w żywność, które jest podstawowym celem wspólnej polityki rolnej, i zagospodarowanie przestrzenne terytorium Europy, które jest zależne od pracowników sektora. Uważa, że zmieniona polityka handlowa powinna przyczyniać się, wraz z polityką rolną, do utrzymania całego zatrudnienia i do zabezpieczenia rolnictwa dzięki zagwarantowaniu sprawiedliwego wynagrodzenia. Polityka handlowa powinna gwarantować dla rolnictwa równe warunki działania na rynku wewnętrznym i zewnętrznym, dając pierwszeństwo zaopatrzeniu w produkty z Unii Europejskiej zamiast zaopatrzenia w produkty pochodzące z rynków zewnętrznych. Jednocześnie wewnętrzne zasady zarządzania rynkami powinny stymulować dywersyfikację naszego rynku wewnętrznego w celu zapewnienia konkurencyjności. Nie powinno to jednak udaremniać wysiłków na rzecz wzmocnienia sprawiedliwych stosunków handlowych z państwami kontynentu afrykańskiego.

14. Wyraża ubolewanie, że komunikat Komisji Europejskiej nie zawiera żadnych rozwiązań mających na celu złagodzenie negatywnego wpływu, jaki umowy handlowe mogą mieć na niektóre sektory rolne, które już znajdują się pod presją lub są wewnętrznie słabe. Wzywa do zastanowienia się nad ustanowieniem mechanizmu wsparcia dla najbardziej dotkniętych sektorów. W związku z tym jest szczególnie zaniepokojony negatywnym wpływem, jaki projekt układu o stowarzyszeniu UE–Mercosur może niewątpliwie wywrzeć na niektóre sektory rolne.

15. Przypomina ważne znaczenie polityki spójności dla poprawy konkurencyjności regionów UE w ramach ukierunkowanych inwestycji dostosowanych do potrzeb konkretnego obszaru – szczególnie regionów oddalonych i odizolowanych, w których niezbędne są rozwój i modernizacja infrastruktury – w kluczowych sektorach, takich jak infrastruktura sieci, łączność, badania i innowacje, MŚP, usługi informatyczne, działania w zakresie środowiska naturalnego i klimatu, wysokiej jakości zatrudnienie i włączenie społeczne.

16. Uważa, że unijna polityka handlowa nie może podważać wysiłków UE w zakresie współpracy na rzecz rozwoju z państwami trzecimi i apeluje o zrównoważone i uczciwe podejście do wolnego handlu w odniesieniu do słabszych gospodarek.

17. Popiera przedstawienie przez Komisję instrumentu prawnego mającego na celu rozwiązanie problemu zakłóceń spowodowanych przez dotacje zagraniczne na rynku wewnętrznym UE i podkreśla potrzebę modernizacji i aktualizacji europejskich zasad konkurencji.

18. Wzywa Komisję Europejską do wykazania, że w perspektywie krótkoterminowej można przeprowadzić ambitną modernizację Traktatu karty energetycznej, która dostosowałaby go do celów porozumienia klimatycznego z Paryża i uwzględniła unowocześnione podejście UE do ochrony inwestycji. W przeciwnym wypadku trzeba będzie zbadać możliwość uporządkowanego wyjścia z tego traktatu.

19. Wzywa Komisję do podjęcia wszelkich niezbędnych kroków w celu szybkiego i uporządkowanego rozwiązania pozostałych wewnątrzunijnych dwustronnych umów inwestycyjnych.

W kierunku modelu otwartej autonomii strategicznej

20. Podkreśla, jak ważne jest, aby UE pozostała gospodarką otwartą i nadal promowała wolny, uczciwy, zrównoważony i oparty na zasadach handel międzynarodowy, który przynosi korzyści wszystkim partnerom handlowym. Popiera w tym względzie wysiłki Komisji Europejskiej na rzecz reformy WTO. Celem musi być ponowne ożywienie i wzmocnienie WTO, m.in. poprzez modernizację jej funkcjonowania w kluczowych obszarach oraz wyeliminowanie luk w jej ramach regulacyjnych, tak aby mogła odpowiednio reagować na bieżące wyzwania stojące przed polityką handlową.

21. Z zadowoleniem przyjmuje zaproponowany przez Komisję Europejską model otwartej autonomii strategicznej. Należy przełożyć go na otwartą, trwałą i solidną politykę handlową, która docenia i chroni nasze aktywa gospodarcze, gwarantuje dostęp do kluczowych rynków i surowców, a jednocześnie zabezpiecza dostęp do najważniejszych towarów i usług. Jednocześnie ostrzega przed tendencjami protekcjonistycznymi i podkreśla, że Europa musi pozostać strategicznym podmiotem globalnym przestrzegającym przepisów międzynarodowych i gotowym również do ich egzekwowania.

22. Uważa, że wymaga to stworzenia mapy naszych łańcuchów wartości z udziałem właściwych organów regionalnych w celu określenia i zmniejszenia zależności sektorów strategicznych oraz zwiększenia odporności najbardziej wrażliwych ekosystemów przemysłowych, zwłaszcza na obszarach oddalonych i odizolowanych takich jak regiony najbardziej oddalone, i konkretnych obszarów, takich jak zdrowie, obrona, przestrzeń kosmiczna, żywność, cyfryzacja i surowce krytyczne. Zwróci baczną uwagę na wyniki bieżących prac Komisji nad określeniem strategicznych zależności i najbardziej wrażliwych ekosystemów przemysłowych.

23. Podkreśla, że może to obejmować dywersyfikację produkcji i łańcuchów dostaw, tworzenie zapasów strategicznych, zachęcanie do inwestycji i produkcji w Europie, badanie rozwiązań alternatywnych i promowanie współpracy przemysłowej między państwami członkowskimi.

24. Zauważa, że kryzys związany z COVID-19 uwypuklił potencjał kreatywności i innowacji obecny w regionalnych ekosystemach i pobudził nowe, oparte na współpracy podejście do wyzwań związanych z dostawami, np. w obszarze wyrobów medycznych i leków. Uważa, że UE powinna działać na rzecz wzmocnienia lokalnej gospodarki w odniesieniu do konkretnych gałęzi przemysłu i wspierać innowacyjne europejskie łańcuchy wartości w oparciu o komplementarność ekosystemów, w tym poprzez środki wspierające współpracę między podmiotami. Uważa, że polityka tworzenia klastrów i współpraca między klastrami są użytecznymi dźwigniami do budowania masy krytycznej i zaspokajania potrzeb MŚP. Jest zdania, że budowanie masy krytycznej popytu na niektóre produkty strategiczne i jej widoczność na rynku wewnętrznym może sprzyjać relokalizacji pewnych rodzajów produkcji i rozwojowi konkurencyjnej produkcji na obszarze UE, w szczególności poprzez przyspieszenie wprowadzania na rynek innowacyjnych rozwiązań.

25. Przypomina o potrzebie opracowania szczegółowych planów działania dla każdego ze strategicznych łańcuchów wartości określonych w UE na rzecz wdrożenia projektów IPCEI, gdyż są one ważnym narzędziem transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz wzmocnienia wiodącej pozycji technologicznej Unii, np. szczególnie w odniesieniu do baterii, mikroelektroniki i wodoru.

Tylko zrównoważony model handlu może przyczynić się do dobrobytu i pomyślności wszystkich, zarówno w Unii, jak i poza nią

26. Zauważa, że w komunikacie jest mowa o przeglądzie 15-punktowego planu działania UE dotyczącego skutecznego wdrażania i egzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju (TSD) w umowach handlowych. Wyraża zadowolenie, że przegląd obejmie wszystkie istotne aspekty wdrażania i egzekwowania TSD, w tym zakres zobowiązań, mechanizmy monitorowania, możliwość nakładania sankcji za nieprzestrzeganie przepisów oraz klauzulę dotyczącą elementów zasadniczych, a także strukturę instytucjonalną i wymagane zasoby. Ubolewa, że przegląd ten i komunikat nie zostały skoordynowane, ale wyraża zadowolenie, że termin zakończenia przeglądu został przesunięty na koniec 2021 r. Wierzy, że przegląd ten będzie możliwie jak najbardziej przejrzysty i inkluzywny.

27. Uważa w związku z tym, że europejskie normy środowiskowe, klimatyczne i społeczne, takie jak te zawarte w Europejskim Zielonym Ładzie i w Europejskim filarze praw socjalnych, powinny być wprowadzane do każdej umowy handlowej negocjowanej przez UE i powinny stanowić minimalne wymogi, do których spełnienia zobowiązują się strony. Jest zdania, że pomoże to prosperować europejskim MŚP i branżom spełniającym te normy, wywierając jednocześnie odpowiedni wpływ na ich partnerów handlowych.

28. Uważa, że UE musi być bardziej asertywna w zakresie poszanowania i promowania praw człowieka z jednej strony oraz norm społecznych, środowiskowych i klimatycznych w swoich umowach handlowych z drugiej strony. Z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie przez Komisję mechanizmu składania skarg, który pozwala zgłaszać naruszenia zobowiązań w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju. Utrzymuje, że każda z umawiających się stron powinna respektować, promować i skutecznie egzekwować w swoim prawodawstwie i praktykach na całym swoim terytorium uznane na szczeblu międzynarodowym podstawowe normy pracy określone w podstawowych konwencjach MOP.

29. Popiera propozycję Komisji, by uczynić z porozumienia klimatycznego z Paryża zasadniczy element wszystkich przyszłych umów handlowych i inwestycyjnych oraz aby nadać priorytet w tych umowach skutecznemu wdrożeniu Konwencji o różnorodności biologicznej.

30. Zachęca do skutecznego wdrażania umów handlowych poprzez nagradzanie krajów partnerskich, które wypełniają zobowiązania wynikające z TSD. Strony powinny wprowadzić, w stosownych przypadkach, stopniowe obniżki taryfy celnej związanej ze skutecznym wdrożeniem postanowień dotyczących rozdziału TSD i określić warunki, jakie kraje mają spełnić w odniesieniu do tych obniżek, w tym możliwość wycofania takich szczególnych warunków taryfowych w przypadku naruszenia postanowień.

31. Uważa, że zapewnienie sprawiedliwości i zrównoważonego rozwoju dla wszystkich jest jedynym sposobem na przyczynienie się do globalnych zmian, których domaga się znaczna liczba obywateli.

32. W związku z tym z niecierpliwością oczekuje na zaznajomienie się z treścią wniosku Komisji, który ma zostać przedstawiony w 2021 r., w sprawie stworzenia skutecznego mechanizmu dostosowywania cen na granicach zewnętrznych z uwzględnieniem emisji CO_2, który jest zgodny z zasadami WTO i może zagwarantować uczciwą konkurencję przedsiębiorstwom działającym na jednolitym rynku oraz przyczynić się do konkurencyjności przemysłu europejskiego. Taki mechanizm powinien najpierw uzupełniać, a następnie bardziej długoterminowo zastępować przydział bezpłatnych uprawnień do emisji CO_2 oraz rekompensatę ceny energii elektrycznej dla podstawowych gałęzi przemysłu.

33. Uważa, że szczególną uwagę należy również zwrócić na promowanie odpowiedzialnej przedsiębiorczości i przejrzystości w łańcuchach dostaw. Popiera w tym względzie w szczególności inicjatywy podejmowane na szczeblu europejskim w celu wzmocnienia systemów należytej staranności. Uważa, że jest to również konieczne w celu ustanowienia równych szans dla rynku wewnętrznego UE.

34. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie przez Komisję Europejską stanowiska głównego urzędnika ds. egzekwowania przepisów handlowych. Obowiązki tej osoby obejmują w szczególności monitorowanie właściwej realizacji zobowiązań w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym agendy klimatycznej i praw pracowniczych. Pragnie, aby osoba ta ustanowiła kompleksowe i stałe kanały komunikacji z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz społeczeństwem obywatelskim. Zwróci uwagę na to, czy przydzielono jej wystarczające środki do realizacji celów.

Zapewnianie równej konkurencji unijnym firmom

35. Uważa, że w procesie ratyfikacji kompleksowej umowy inwestycyjnej między UE a Chinami konieczne jest zapewnienie dodatkowych gwarancji w zakresie poszanowania praw człowieka i norm społecznych.

36. Podkreśla znaczenie utrzymania równych szans dla przedsiębiorstw, aby mogły one konkurować na rynku wewnętrznym i na arenie międzynarodowej w globalnych łańcuchach wartości. Uważa, że konieczne jest skupienie się na egzekwowaniu istniejących przepisów i bardziej asertywne uruchamianie instrumentów ochrony handlu w celu zwalczania stosowanych w krajach trzecich praktyk zakłócających rynek.

37. Z zadowoleniem przyjmuje porozumienie między Parlamentem Europejskim a Radą w sprawie wniosku ustawodawczego dotyczącego rozporządzenia mającego na celu wzmocnienie egzekwowania zasad handlu, które stanowi odpowiedź na obecny impas w funkcjonowaniu Organu Apelacyjnego WTO i które będzie miało również zastosowanie w kontekście umów handlowych – dwustronnych lub regionalnych – gdy jeden z partnerów jednostronnie nakłada sankcje na UE i blokuje procedurę rozstrzygania sporów przewidzianą w umowach. Podkreśla, że rozporządzenie to rozszerzyłoby zdolność UE do nakładania środków odwetowych, takich jak cła, ograniczenia ilościowe czy ograniczenia w dziedzinie zamówień publicznych, na usługi i własność intelektualną. Popiera również Komisję Europejską, która utworzyła punkt kompleksowej obsługi, by traktować wszelkie naruszenia praw pracowniczych, zobowiązań związanych ze zmianą klimatu bądź praw człowieka na równi ze skargami dotyczącymi dostępu do rynków naszych partnerów handlowych.

38. Uważa, że konieczny jest przegląd zasad konkurencji w świetle kwestii konkurencyjności zewnętrznej, praktyk krajów trzecich i nowych realiów ekosystemów innowacji. Konkurencja na rynku wewnętrznym i dostęp MŚP do europejskich i światowych łańcuchów wartości muszą pozostać zasadniczymi elementami wyważonych, skutecznych i niezależnych europejskich zasad konkurencji.

39. Podziela pogląd, że Unia musi dokonać przejścia do mechanizmów ofensywnych w celu zapewnienia wzajemności i zwalczania protekcjonizmu w dziedzinie dostępu do rynków zamówień publicznych w krajach trzecich.

40. Podkreśla, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne są ważnym źródłem wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i innowacji, mogą jednak stwarzać zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego w Unii Europejskiej dla wrażliwych sektorów. Istnieje więc konieczność stworzenia systemów kontroli inwestycji na szczeblu krajowym.

Lepsze przewidywanie i uwzględnianie negatywnych efektów zewnętrznych uczestnictwa w handlu międzynarodowym

41. Zauważa z niepokojem, że obecnie korzyści płynące z umów o wolnym handlu nie trafiają do wszystkich regionów, że niektóre sektory gospodarki często odczuwają negatywne skutki oraz że MŚP nie wykorzystują w pełni potencjału umów o wolnym handlu i bardziej odczuwają skutki nieuczciwej konkurencji wywołanej środkami przyjętymi przez niektóre kraje trzecie. Wyraża ubolewanie, że w komunikacie Komisji nie zaproponowano sposobów złagodzenia ewentualnych negatywnych skutków umów handlowych. Popiera jednak zamiar Komisji dotyczący stworzenia szeregu specjalnych narzędzi cyfrowych i portali internetowych przeznaczonych dla MŚP w celu ułatwienia im dostępu do tych umów, otwarcia nowych możliwości związanych z procesami dostępu do rynków zamówień publicznych oraz zaradzenia takiej nieuczciwej konkurencji.

42. Popiera wyrażony przez Komisję zamiar przedstawienia specjalnego aktu ustawodawczego w celu monitorowania zgodności m.in. z postanowieniami dotyczącymi handlu zawartymi w umowie o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem.

43. Popiera opracowanie przez Komisję instrumentu zapobiegającego nadużyciom.

44. Podkreśla ważną rolę, jaką MŚP odgrywają w międzynarodowych stosunkach handlowych UE – odpowiadają one za ponad 58 % całego eksportu z UE i ponad 46 % całego importu do UE ([2]). W związku z tym podkreśla potrzebę skutecznej polityki handlowej UE chroniącej MŚP, które są znacznie bardziej podatne na zagrożenia i bardziej narażone na niestabilność międzynarodowych stosunków handlowych niż duże przedsiębiorstwa. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje fakt, że komunikat Komisji koncentruje się na MŚP.

([2]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods_by_enterprise_size#Share_of_SMEs_in_-total_trade_.28intra_.2B_extra-EU.29

45. Jest głęboko przekonany, że istnieje potrzeba dokonania przeglądu modelu oceny skutków oraz przeprowadzenia kompleksowej i dogłębnej oceny skutków (według sektorów i podsektorów, według obszarów geograficznych – kraju/regionu – w obrębie UE, pod względem wpływu na MŚP oraz pod względem kwestii społecznych, środowiskowych, klimatycznych i kwestii związanych z prawami człowieka) każdego istniejącego porozumienia, jak również zbiorczej oceny skutków (w oparciu o te same kryteria) wszystkich istniejących porozumień, aby zapewnić kierowanie polityką handlową UE z korzyścią dla wszystkich – zarówno przedsiębiorstw, jak i obywateli. Wyraża ubolewanie z powodu słabego wydźwięku komunikatu Komisji w tym zakresie. Zauważa, że w komunikacie Komisji przewidziano jedynie przeprowadzenie oceny ex post wpływu umów UE na kluczowe aspekty środowiskowe, w tym na klimat, przeprowadzenie prac mających na celu lepsze zrozumienie wpływu różnych elementów polityki handlowej na równość płci oraz przeprowadzenie dalszych prac analitycznych (bez podania szczegółów) w zakresie wpływu polityki handlowej na zatrudnienie i różne aspekty rozwoju społecznego.

46. Uważa, że należy zwrócić szczególną uwagę na trudności napotykane przez MŚP. Popiera wysiłki Komisji zmierzające do wzmocnienia narzędzi służących do rozszyfrowywania umów handlowych, w szczególności w odniesieniu do reguł pochodzenia. Uważa, że konieczne jest zaspokojenie zapotrzebowania MŚP na wiedzę specjalistyczną w zakresie dostępu do rynków trzecich poprzez wykorzystanie istniejących usług doradczych i pomocniczych na poziomie państw członkowskich i regionów oraz w izbach handlowych, a także poprzez ułatwienie korzystania z zewnętrznej wiedzy specjalistycznej.

47. Uważa, że można w większym stopniu zmobilizować sieć EEN (Enterprise Europe Network), która jest obecna w 60 krajach, a także sieć krajowych i regionalnych organizacji promujących handel należących do zrzeszenia organizacji działających na rzecz promocji handlu (ETPOA) łącznie w 180 krajach, w ramach ich zadania, jakim jest pomoc MŚP w wejściu na rynki zagraniczne. Podobnie UE powinna ustanowić „punkty kontaktowe ds. umów o wolnym handlu (FTA)" jak najbliżej MŚP i z uwzględnieniem zasady „najpierw myśl na małą skalę, działaj regionalnie", w których nadrzędną rolę powinny odgrywać regionalne organizacje promujące handel.

48. Uważa, że szczególne podejście do innowacyjnych MŚP pragnących znaleźć miejsce na arenie międzynarodowej byłoby istotne w ramach projektu InvestEU, aby móc odpowiednio pokryć ryzyko tego rodzaju działalności i promować ich międzynarodowy rozwój.

49. Uważa, że w kontekście Europejskiego Zielonego Ładu należy dokonać przeglądu istniejących ram pomocy państwa typu IPEEC w celu ułatwienia inwestycji i odzyskania kosztów operacyjnych wspólnych/ponadnarodowych projektów realizowanych przez takie przedsiębiorstwa. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie przez Komisję 23 lutego konsultacji publicznych otwartych do 20 kwietnia 2021 r., w których zachęca się wszystkie zainteresowane strony do przedstawienia uwag na temat wniosku dotyczącego ukierunkowanego przeglądu komunikatu w sprawie pomocy państwa na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania („komunikat IPCEI") ([3]).

Bruksela, dnia 19 marca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

([3]) https://ec.europa.eu/competition/consultations/2021_ipcei/draft_communication_pl.pdf – Link do konsultacji publicznych: http://bit.ly/3dEFgeM.

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia

(2021/C 175/05)

Sprawozdawca:	Enrico ROSSI (IT/PES), członek zarządu gminy Signa (Florencja)
Dokument źródłowy:	COM(2020) 662 final „Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia”

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Stymulowanie renowacji budynków z myślą o neutralności klimatycznej i odbudowie

1. Z zadowoleniem przyjmuje falę renowacji przeprowadzaną w odniesieniu do sektora odpowiedzialnego za 40 % zużycia energii w Europie i przyczyniającą się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. i zmniejszenia zależności energetycznej od państw trzecich, z korzyścią dla europejskiego bezpieczeństwa energetycznego. Uważa, że włączenie tej polityki do programów na rzecz odbudowy i odporności oraz do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych ma zasadnicze znaczenie dla koordynacji działań w celu uniknięcia oddzielnych i mało efektywnych środków. Podkreśla, że sukces tej strategii będzie w dużej mierze zależał od jej zrównoważonego charakteru i wykonalności na szczeblu lokalnym i regionalnym, przy czym należy unikać tworzenia dodatkowych obciążeń administracyjnych. Wzywa ponadto do tego, aby wszystkie środki związane z falą renowacji przynosiły widoczne korzyści oraz aby utrzymać rentowność gospodarczą, społeczną i finansową, zwłaszcza w odniesieniu do budżetów publicznych na podstawie obowiązujących przepisów budżetowych, ale również do najemców i właścicieli.

2. Jest zdania, że pełne wdrożenie fali renowacji może nastąpić tylko pod warunkiem, że towarzyszyć mu będzie gruntowny przegląd pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”, począwszy od dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną, a także terminowa i prawidłowa transpozycja na szczeblu krajowym. Podkreśla potrzebę natychmiastowego rozpoczęcia wdrażania strategii i jej działań poprzez zwiększenie liczby renowacji i testowanie nowych sposobów przeprowadzania renowacji, które można by powielać na dużą skalę. W tym celu proponuje jak najszybsze rozpoczęcie inicjatywy pilotażowej, aby przetestować i opracować protokół, który miałby zastosowanie do różnych rodzajów interwencji oraz warunków gospodarczych, społecznych i klimatycznych.

3. Podkreśla znaczenie zasad pomocniczości i proporcjonalności. Wdrażanie operacyjne i finansowanie odbywa się na szczeblu lokalnym w regionach, miastach i gminach, w związku z czym ramy europejskie muszą być odpowiednio elastyczne i uwzględniać różnice, na przykład między obszarami wiejskimi a dużymi miastami.

4. Podkreśla, że Pakt na rzecz klimatu może potencjalnie propagować partnerstwa na poziomie lokalnym oraz wspólne inicjatywy sektorów publicznego i prywatnego, a także że władze lokalne i regionalne zajmują kluczową pozycję umożliwiającą im informowanie obywateli o korzyściach i istniejących narzędziach wspierania renowacji ich domów, dając przykład, łącząc i wspierając lokalne, gminne i inne przedsiębiorstwa publiczne dysponujące niezbędną wiedzą fachową na różnych poziomach, jak również opracowując narzędzia dostępu do krajowej lub unijnej pomocy finansowej. Ponadto władze lokalne i regionalne powinny być wzorem w zakresie renowacji budynków publicznych i wspierać w szczególności energetyczną renowację mieszkań socjalnych i mieszkalnictwa publicznego w ramach Paktu na rzecz Klimatu, ułatwiając powielanie i rozszerzanie najbardziej udanych inicjatyw europejskich. Komitet pragnąłby, aby lepiej powiązano ze sobą europejską inicjatywę „Fala renowacji”, krajowe strategie na rzecz renowacji budynków ([1]) i metodykę w zakresie poziomu optymalnego pod względem kosztów ([2]). W tym celu zalecana byłaby częściowa zmiana dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

([1]) Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków przewiduje krajowe strategie modernizacji krajowych zasobów budowlanych pod względem energetycznym.

([2]) http://bpie.eu/wp-content/uploads/2015/10/Implementing_Cost_Optimality.pdf

5. Zwraca uwagę, że falę renowacji należy rozumieć nie tylko jako techniczno-regulacyjne podejście służące wdrażaniu Zielonego Ładu, ale również jako sposób ukierunkowania procesu transformacji ku gospodarce o obiegu zamkniętym w koncepcyjnych ramach zorientowanych na estetykę i projekt. W związku z tym z zadowoleniem wita i gorąco popiera uruchomienie inicjatywy „Nowy europejski Bauhaus" oraz zamiar stworzenia w tym samym czasie specjalnego europejskiego znaku jakości. Taka inicjatywa stanowi okazję do wykorzystania kreatywnego potencjału regionów i gmin, zaangażowania społeczeństwa w proces transformacji, a tym samym do opracowania akceptowanych i zrównoważonych rozwiązań, które urzeczywistnią Zielony Ład.

6. Wyraża zadowolenie w związku z uruchomieniem Paktu na rzecz Klimatu jako strategii zaangażowania na rzecz Zielonego Ładu i uczestnictwa w nim oraz w związku z uznaniem fali renowacji za jedną z priorytetowych inicjatyw w tej dziedzinie. Jest zatem gotów zacieśnić współpracę z Komisją, Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) i wszystkimi innymi odpowiednimi podmiotami w celu promowania wspólnej platformy gromadzącej wszystkie istotne informacje dla władz lokalnych i regionalnych pragnących wdrożyć Zielony Ład.

7. Z zadowoleniem przyjmuje odniesienie do stosowania podejścia w skali osiedla i społeczności energetycznych, które umożliwi np. stosowanie rozwiązań w zakresie wspólnej eksploatacji urządzeń do produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz systemu ciepłowniczego i chłodniczego, a także rozwiązań opartych na zasobach przyrody ([3]), i przypomina, że wymaga to zintegrowanych instrumentów planowania w dziedzinie energii i klimatu. Podkreśla, że Porozumienie Burmistrzów stanowi podstawowy punkt odniesienia w tym zakresie i że plan działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu może stać się narzędziem gwarantującym zgodność renowacji budynków z szerszymi ramami sprawiedliwej i zrównoważonej rewitalizacji miast, a także narzędziem promowania zrównoważonych nawyków i harmonizacji z zakrojoną na szeroką skalę polityką łagodzenia zmian klimatu i dostosowywania się do nich. Proponuje ponadto odpowiednie monitorowanie wpływu za pomocą standardowych systemów zarządzania energią, tak by można było ocenić skutki planowania ([4]).

8. Z zadowoleniem przyjmuje wzmiankę o inicjatywie LEVEL(s) ([5]) w zakresie obiegu zamkniętego w budynkach jako wzorcowej praktyce w zakresie wprowadzania budownictwa w obiegu zamkniętym i wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania kampanii uświadamiającej na ten temat i do gotowości do współpracy w tym względzie. Jednocześnie zachęca Komisję, aby prowadząc dalsze prace, wykorzystywała szerokie doświadczenie zgromadzone w ramach innych istniejących systemów certyfikacji budynków ([6]). Apeluje do Komisji, aby wspierała prace nad analizami wpływu cyklu życia budynków na klimat, odpowiednimi normami, deklaracjami środowiskowymi produktu, bazami danych dotyczącymi materiałów i produktów budowlanych oraz aby oceniła możliwość wprowadzenia – jako dobrowolnego programu – wskaźnika syntetycznego charakterystyki budynków w perspektywie cyklu życia.

9. Przypomina, że fala renowacji stanowi okazję do promowania wizji dziedzictwa architektonicznego zdolnego przetrwać próbę czasu i będącego w stanie uwzględnić – oprócz wymogów energetyczno-środowiskowych – takie aspekty jak stan sanitarny, wyważenie społeczne, łączność, obieg zamknięty i odporność na zjawiska hydrogeologiczne i sejsmiczne. Apeluje ponadto o zwrócenie szczególnej uwagi na słabo zaludnione obszary wiejskie zamieszkane przez szybko starzejące się społeczności znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji.

10. Podkreśla w związku z tym konieczność monitorowania emisji gazów cieplarnianych na etapie budowy, eksploatacji i rozbiórki. Do 2050 r. konieczne jest zmaksymalizowanie ponownego użycia, recyklingu, a częściowo wykorzystania materiałów powstałych w wyniku rozbiórki lub przebudowy do produkcji energii. Ważnym krokiem w tym procesie jest tworzenie lokalnych i regionalnych łańcuchów wartości w celu ponownego wykorzystania materiałów budowlanych. Wymaga to planowania, logistyki i nowych modeli gospodarczych obejmujących tworzenie rezerw materiałowych dla nowych budynków. Taki nowy model gospodarki o obiegu zamkniętym będzie można wprowadzać jedynie stopniowo ze względu na wiele czynników regulacyjnych, kulturowych i gospodarczych, począwszy od fazy eksperymentowania, a następnie wielorakich zachęt finansowych do wdrażania na dużą skalę.

([3]) Zob. np. projekt „Sharing cities" pod adresem http://www.sharingcities.eu/.

([4]) Istnieją podręczniki ułatwiające przygotowanie zintegrowanych planów, takie jak na przykład „How to develop a SECAP" [Jak opracować plan działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu] (JRC), „Smart cities guidance package" [Pakiet wytycznych dotyczących inteligentnych miast] oraz broszura-streszczenie „Integrated Planning, Policy and Regulations" [Zintegrowane planowanie, polityka i regulacje] (klaster działania EPI „Inteligentne Miasta"), europejska nagroda w dziedzinie energetyki.

([5]) https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/levels_pl

([6]) Przykładowo LEVEL(s) nie obejmuje ani wskaźnika maksymalnej wymaganej mocy budynków (kW), ani wskaźnika obciążenia sieci elektrycznej. Tymczasem w wielu dziedzinach, w których sieci podlegają rosnącym obciążeniom, te wskaźniki stanowią coraz ważniejszy czynnik.

11. Podkreśla, że wdrożenie fali renowacji w perspektywie długoterminowej przyniesie znaczne oszczędności energetyczne i ekonomiczne, w tym jeśli chodzi o koszty utrzymania budynków i zarządzanie nimi, a także poprawę komfortu, zdrowego otoczenia w budynkach i poziomu życia, przy jednoczesnym eliminowaniu ubóstwa energetycznego. Uważa, że obserwatorium zasobów budowlanych UE powinno monitorować przeprowadzone zmiany i oceniać ich wpływ. W tym celu musi ono wykorzystywać wskaźniki w swej bazie danych oraz w razie potrzeby opracować nowe wskaźniki i czuwać nad odpowiednią dostępnością niezbędnych danych we wszystkich regionach w Europie. Przyczyniłoby się to do kwantyfikacji tych oszczędności i pomogłoby władzom lokalnym i regionalnym, obywatelom i przedsiębiorstwom należycie uwzględniać koszty cyklu życia budynków.

12. Z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do dokonania przeglądu europejskich programów pomocy państwa na rzecz renowacji zwiększających efektywność energetyczną i z niecierpliwością oczekuje na możliwość wniesienia swojego wkładu w celu uczynienia ich jaśniejszymi i łatwiejszymi do stosowania, tak aby nie stanowiły bariery dla inwestycji. Ponadto ocena przewidziana na 2021 r. w decyzji 2012/21/UE w sprawie pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych powinna doprowadzić do tego, że środki wsparcia na rzecz renowacji mieszkań socjalnych pod względem efektywności energetycznej będą wyraźnie wchodzić w zakres stosowania tej decyzji. KR podkreśla, że europejskie, krajowe, regionalne i lokalne środki i programy wsparcia muszą się wzajemnie uzupełniać, bez tworzenia równoległych lub dodatkowych struktur. W związku z tym potrzebna jest szeroka gama instrumentów – dotacji, instrumentów finansowych i ich kombinacji – stosowanych z udziałem partnerów wykonawczych, takich jak krajowe banki i instytucje prorozwojowe, w celu finansowania projektów w terenie dostosowanych do potrzeb lokalnych, regionalnych i krajowych. Komitet uważa zasadniczo, że zachęty podatkowe na rzecz renowacji energetycznej mogą odgrywać ważną rolę.

13. Wyraża zadowolenie w związku z zobowiązaniem się Komisji do dokonania przeglądu wartości narażenia zawodowego określonych w dyrektywie 2009/148/WE w sprawie ochrony pracowników przed narażeniem na działanie azbestu, by zapewnić ich ochronę podczas prac remontowych i rozbiórkowych. Uważa również, że należy zaktualizować europejskie przepisy dotyczące narażenia na wysoce niebezpieczne substancje przy wykonywaniu takich prac.

14. Z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście propozycję Komisji dotyczącą uruchomienia europejskiej inicjatywy na rzecz przystępnych cenowo mieszkań poprzez sfinansowanie 100 innowacyjnych i partycypacyjnych projektów przewodnich koncentrujących się na kompleksowej renowacji dzielnic mieszkalnictwa socjalnego jako modelu rozwoju na dużą skalę w Unii Europejskiej.

15. Uważa, że fala renowacji powinna przyczynić się do wdrożenia prawa wszystkich obywateli do przystępnego cenowo, dostępnego i zdrowego mieszkania, zgodnie z 19. zasadą Europejskiego filaru praw socjalnych i z ONZ-owskim celem zrównoważonego rozwoju nr 11 „Zrównoważone miasta i społeczności". Stoi na stanowisku, że działania na rzecz efektywności energetycznej są środkiem strukturalnym mającym na celu zwalczanie ubóstwa energetycznego, a tym samym zmniejszenie kosztu niezawinionych zaległości w płatnościach.

Kluczowe zasady renowacji budynków w perspektywie do 2030 r. i 2050 r.

16. Wzywa Komisję, aby wykorzystała ramy dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków do opracowania klasyfikacji dziedzictwa zbudowanego według kryteriów niezbędnych do wdrożenia kierunków działania przewidzianych w ramach fali renowacji, takich jak:

— własność: publiczna, prywatna (osoby fizyczne, przedsiębiorstwa, fundacje lokalne władze publiczne itp.),

— planowane wykorzystanie: mieszkalnictwo, budownictwo niemieszkalne itp.,

— lokalizacja: ośrodki miejskie (historyczne centrum, obrzeża), małe miejscowości, zabudowa rozproszona,

— strefa klimatyczna,

— wiek i efektywność energetyczna budynku oraz jego systemy energetyczne/technologiczne;

— znaczenie architektoniczne/historyczne/krajobrazowe,

— dynamika rynku nieruchomości (ceny i liczba transakcji sprzedaży lub umów najmu, obłożenie nieruchomości itp.),

— zagrożenie związane z klimatem: wzajemna relacja między ryzykiem społecznym i ekonomicznym a wrażliwością na zmianę klimatu.

Te informacje powinny zostać sklasyfikowane przez *obserwatorium zasobów budowlanych UE* ([7]). Można by je następnie wykorzystać do opracowania specjalnych wytycznych dotyczących działań podejmowanych w odniesieniu do różnych rodzajów budynków, w tym poprzez analizę głównych istniejących barier. W ramach gromadzenia i rozpowszechniania dobrych praktyk można by określić „standardowe działania" w odniesieniu do każdej kategorii budynków.

17. Apeluje o podjęcie ambitnych starań na rzecz dekarbonizacji ogrzewania i chłodzenia, które odpowiadają za ponad 80 % całkowitego zużycia energii w budynkach w UE. Ponownie zwraca uwagę, jak ważne w tym celu jest wspieranie dekarbonizacji używanych źródeł energii, i domaga się, aby szybko i spójnie rozwinięto odnawialne i – tam, gdzie to możliwe – lokalne źródła energii, tak by znacząco zmniejszyć emisje CO_2 Europy. Przypomina, że rozwiązania w zakresie ogrzewania i chłodzenia z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych mogą być różnorodne i powinny być dostosowane do konkretnych potrzeb danego gospodarstwa domowego lub społeczności ([8]). Jednocześnie zgadza się z Komisją, że regiony w dużym stopniu uzależnione od paliw kopalnych będą musiały podjąć kroki pośrednie ([9]), jednak z wykluczeniem inwestowania w infrastrukturę, która nie ma przyszłości. Energia jądrowa nie może być zaliczana do odnawialnych źródeł energii.

18. Zwraca się do Komisji o zaproponowanie systemu określania priorytetów działań na podstawie takich kryteriów jak potencjał ograniczenia zużycia i emisji, zdolność finansowa i podatność użytkowników na zagrożenia. Wnosi ponadto o określenie negatywnych kryteriów pierwszeństwa, dostosowanych do uwarunkowań regionalnych i lokalnych, mających na celu identyfikację budynków, które należy w pierwszym rzędzie przeznaczyć do rozbiórki i renowacji, nie torując przy tym drogi do gentryfikacji narażonych dzielnic.

19. Zwraca uwagę, że aby wdrożyć falę renowacji, Komisja i państwa członkowskie muszą udzielić znacznego wsparcia sektorowi budowlanemu, który poważnie ucierpiał wskutek kryzysu i często obejmuje małe przedsiębiorstwa, które nie zawsze są dobrze przygotowane do oferowania wymaganych produktów i usług. Należy pomóc całemu sektorowi budowlanemu w przezwyciężeniu luki w wiedzy, kwalifikacjach i technologii oraz wspierać rozruch nowych przyszłościowych przedsiębiorstw. Przypomina, że niezbędne przechodzenie na podejście oparte na obiegu zamkniętym i ukierunkowane na konkretny obszar, mające na celu ochronę zatrudnienia i zapewnienie stopniowego przekwalifikowania siły roboczej, wymaga stabilnych mechanizmów wsparcia, aby można było zapewnić ciągłość działań, zapobiec powstawaniu baniek i umożliwić rozwój umiejętności w perspektywie średnio- i długoterminowej na naszych terytoriach w całej UE.

20. Dostrzega znaczenie wprowadzenia wymogów prawnych dotyczących zakupu i renowacji wszystkich istniejących budynków publicznych, minimalnych norm charakterystyki energetycznej oraz obowiązkowych celów odnoszących się do rocznego wskaźnika renowacji zasobu budynków publicznych oraz wskaźnika wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Podkreśla jednak, że przepisy te da się egzekwować tylko wtedy, gdy będą one na tyle elastyczne, aby uwzględnić różne cechy budynków ([10]), a władze lokalne i regionalne otrzymają adekwatne wsparcie ze strony Komisji i odpowiednich państw członkowskich, przy czym przepisy powinny być możliwie proste i jednolite oraz obejmować również okresową konserwację, jeżeli wiąże się ona z efektywnością energetyczną i zagrożeniem sejsmicznym i służy dostosowaniu budynków do tych wymogów. Jeżeli takie obowiązki zostaną nałożone na budynki prywatne lub mieszkalne, należy zadbać o to, by nie powstawały żadne dodatkowe obciążenia finansowe, w szczególności dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji energetycznej. Dlatego KR wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeprowadzenia dogłębnej oceny skutków na poziomie niższym niż krajowy, w której oceni się potencjał i narażenie poszczególnych terytoriów w tym zakresie, a także przeanalizuje się obecne najlepsze praktyki krajowe i wcześniejsze oceny realizacji projektów europejskich.

21. Popiera propozycję aktualizacji ram świadectw charakterystyki energetycznej w celu upowszechnienia tego instrumentu, ułatwienia ogólnoeuropejskiej porównywalności danych oraz powiązania finansowania z gruntowną renowacją. Zaznacza, że w przeglądzie tym należy zagwarantować niezbędną spójność z ramami istniejącymi w państwach członkowskich i kierować się zasadą proporcjonalności. Uważa za zasadną propozycję dotyczącą jednolitego unijnego formatu świadectw charakterystyki energetycznej oraz wprowadzenia cyfrowych dzienników budynków, które zasilałyby łatwo dostępne i bezpłatne banki danych. Przypomina, że takie bazy danych muszą być dostępne przynajmniej na poziomie NUTS 3, a także połączone z obserwatorium zasobów budowlanych UE oraz z przyszłą wspólną europejską przestrzenią danych ([11]).

([7]) *EU Building Stock Observatory* [obserwatorium zasobów budowlanych UE]: https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-bso_en.

([8]) Opcje takie obejmują m.in.: elektryfikację bezpośrednią i wykorzystanie pomp ciepła, sieci ciepłownicze, zmianę przeznaczenia istniejącej sieci gazowej oraz wykorzystanie wodoru.

([9]) Na przykład rozwiązania oparte na gazie ziemnym.

([10]) Tzn. charakterystykę pod względem wieku, kształtu, użytkowania, projektu historycznego/architektonicznego, własności, przeznaczenia, lokalnego rynku nieruchomości, wartości alternatywnej, kosztów związanych z podwykonawstwem, wcześniejszych remontów itp.

([11]) Zob. np. projekt X-tendo https://x-tendo.eu/, projekt U-Cert https://u-certproject.eu/ oraz projekt QualDEEPC https://qualdeepc.eu/.

22. Z zadowoleniem przyjmuje rozporządzenie delegowane Komisji w sprawie wskaźnika gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci, służącego mierzeniu gotowości budynków do integracji z inteligentnymi technologiami oraz podnoszeniu świadomości właścicieli budynków oraz ich użytkowników w tym zakresie. Przypomina, że poziom cyfryzacji obszarów europejskich, zarówno miejskich, jak i wiejskich, jest bardzo nierównomierny, i wskaźnik ten powinien być skorelowany z konkretnymi uwarunkowaniami, tak by uwzględnić sytuację obszarów wciąż pozostających w tyle w dziedzinie transformacji cyfrowej, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych i o niskiej gęstości zaludnienia.

23. Podkreśla, że aby zapewnić skuteczne wdrożenie fali renowacji, należy odpowiednio wzmocnić władze lokalne i regionalne pod względem zdolności i narzędzi, aby zmniejszyć lukę w wiedzy, wciąż obecną na różnych obszarach europejskich. W tym względzie uznaje kluczową rolę Paktu na rzecz Klimatu w tworzeniu szans i narzędzi za pomocą wzmocnionych mechanizmów na rzecz budowania zdolności i bardziej spójnych ram inicjatyw oddolnych związanych z Zielonym Ładem. Przypomina, że lokalne i krajowe agencje energetyczne mogą i muszą wnieść kluczowy wkład w ten proces poprzez tworzenie szerokiej wiedzy i kompetencji samorządów lokalnych, a jednocześnie nie zastępując tych ostatnich.

Szybsza i głębsza renowacja na rzecz lepszych budynków

24. Wzywa Komisję do maksymalnego wsparcia badań nad renowacją budynków na obszarach, na których występują ograniczenia krajobrazowe lub historyczne, a tym samym o zapewnienie pełnej integracji energii ze źródeł odnawialnych. Wnosi również o to, by kwestia ta stała się jednym z fundamentów inicjatywy „Nowy europejski Bauhaus". Inicjatywa ta powinna wspierać przeprowadzenie jeszcze głębszej refleksji nad integracją różnych poziomów projektowania – od budynku i osiedla po całe terytorium – przy uwzględnieniu tematów dotyczących zrównoważonej mobilności, ograniczania użytkowania gruntów i promowania różnorodności biologicznej w miastach ([12]). Taka rewitalizacja obszarów miejskich powinna w stosownych przypadkach, o ile jest to wykonalne oraz pod warunkiem poszanowania słabszych grup, promować systematyczne stosowanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody ([13]) zintegrowanych z systemami monitorowania energii i środowiska, które potwierdzałyby ich wydajność, realizować politykę niezajmowania nowych terenów pod zabudowę, minimalizować ilość energii „wbudowanej" ([14]) w budynkach, a w ostateczności może przewidywać rozbiórkę budynków niemających wartości historycznej. Proponuje ponadto włączenie inicjatywy „Nowy europejski Bauhaus" do platformy wymiany wiedzy ([15]) z myślą o tym, aby ulepszyć wymianę między samorządami lokalnymi i regionalnymi dotyczącą innowacyjnych koncepcji, interdyscyplinarnych podejść i kompetencji, a także uwypuklić rolę wymiaru regionalnego i lokalnego w projektowaniu i wdrażaniu.

25. W związku z nową perspektywą odpływu ludności z centrów miast do peryferii na skutek pandemii COVID-19 przypomina, że już w 2016 r. konferencja ONZ „Habitat III" uznała zagęszczenie miast za czynnik zrównoważonego rozwoju, którego jednym z głównych narzędzi jest renowacja budynków w słabo zaludnionych ośrodkach miejskich, w których istnieje możliwość zabudowy.

26. Przypomina o znaczeniu systematycznej integracji różnych dostępnych odnawialnych źródeł energii. Oprócz ewentualnego wyznaczenia celów na szczeblu niższym niż krajowy wymaga to w szczególności równych warunków działania w odniesieniu do różnych źródeł energii. Przypomina, że wykorzystanie tych technologii, oprócz uwzględnienia geograficznych i geologicznych cech oraz specyfiki poszczególnych terytoriów, powinno zapewniać pełną ochronę środowiska, zdrowia oraz krajobrazu naturalnego i zabudowanego i że należy je wspierać, tworząc społeczności energetyczne działające w zakresie energii ze źródeł odnawialnych oraz obywatelskie społeczności energetyczne (przewidziane w dyrektywie RED II), które zamiast celów finansowych realizowałyby w większym stopniu cele zrównoważonego rozwoju społecznego i zrównoważenia środowiskowego.

27. Uważa, że ważne jest wspieranie projektów mających na celu gruntowną renowację bloków mieszkalnych z wykorzystaniem standardowych rozwiązań i prefabrykowanych elementów budowlanych. Przyczyni się to w znacznym stopniu do poprawy efektywności energetycznej budynków oraz do realizacji celu, jakim jest obniżenie emisyjności zasobów budowlanych do 2050 r. Komitet podkreśla, że stosowanie standardowych rozwiązań i elementów prefabrykowanych przyspiesza czas realizacji prac, zmniejsza wpływ na środowisko i umożliwia osiągnięcie wyższego wskaźnika renowacji nieruchomości mieszkalnych. Stwierdza, że przemysłowa prefabrykacja elementów budowlanych przyczynia się do zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw, ponieważ procesy renowacji mogą być modernizowane i automatyzowane.

([12]) Zob. np. projekt GROWGREEN http://growgreenproject.eu/.

([13]) Takich jak wiszące ogrody, zielone dachy, zielona i niebieska infrastruktura.

([14]) Energia wbudowana to energia zużywana we wszystkich procesach związanych ze stworzeniem budynku, od wydobycia i przetwarzania zasobów naturalnych po produkcję, transport i dostawę produktów.

([15]) Platforma wymiany wiedzy została ustanowiona przez Komitet Regionów i Komisję Europejską (DG ds. Badań Naukowych i Innowacji).

28. Apeluje do Komisji o dalsze wspieranie wdrażania – zwłaszcza w sektorze publicznym, który powinien być wzorem do naśladowania – systemów zarządzania energią, takich jak system ISO50001 lub innych norm zarówno dla sektora publicznego, jak i prywatnego, oraz rozważenie wzmocnienia aspektów energetycznych uwzględnionych w europejskim systemie ekozarządzania i audytu (EMAS). Przypomina ponadto, że systemy te mogą mieć znaczący wpływ na zmniejszenie zużycia energii w budynkach na etapie eksploatacji ([16]) i że mogą zapoczątkować trwałe i pozytywne procedury również na etapie zarządzania i monitorowania.

29. Podkreśla, że modelowanie informacji o budynku (ang. BIM) ([17]) i komparator sektora publicznego (PSC) ([18]) mogą odegrać kluczową rolę we wdrażaniu fali renowacji, i zwraca się do Komisji, by współpracowała z państwami członkowskimi w celu rozpowszechniania tych narzędzi, w tym za pośrednictwem platform publicznych ([19]), w celu wsparcia rozwoju cyfrowego sektora nieruchomości i zarządzania nieruchomościami w oparciu o technologię proptech ([20]).

30. Przypomina, że dostępność danych dotyczących zużycia energii przez budynki ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia miejskiego planowania energetycznego, obliczania inwestycji i potencjalnych oszczędności oraz ich monitorowania. W tym celu wzywa Komisję Europejską do współpracy z państwami członkowskimi w celu bezpłatnego i prostego udostępniania tych danych do celów publicznych w całej UE w oparciu o istniejące bazy danych, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ochrony danych. Uzyskane dane mogłyby być również przekazywane dostawcom energii przez właścicieli budynku za wynagrodzeniem, co umożliwiłoby częściowe sfinansowanie renowacji.

31. Przypomina, że systematyczne stosowanie kryteriów dotyczących zielonych zamówień publicznych w sektorze budowlanym jest ważnym narzędziem szybkiego zmniejszenia zużycia energii przez budynki i rozpowszechniania bardziej zrównoważonych modeli zarządzania. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje propozycję opublikowania kompleksowych wytycznych dotyczących wspierania zrównoważonych inwestycji publicznych za pomocą zamówień publicznych. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do stworzenia spójnych ram prawnych wspierających tę praktykę poprzez internalizację stosownych kryteriów w odpowiednich przepisach krajowych i w scentralizowanych platformach zamówień publicznych. Apeluje też do Komisji, aby wsparła tę praktykę, stymulując rozwój technologiczny i innowacje, prowadząc skuteczny dialog z dostawcami, opracowując odpowiednie wymogi i wprowadzając systemy ich kontroli i monitorowania ich wdrażania.

32. Z myślą o przyspieszeniu realizacji fali renowacji zwraca się do Komisji i państw członkowskich o wprowadzenie mechanizmów finansowania w celu wspierania władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu planów wykonalności dotyczących modernizacji energetycznej mniej efektywnych dzielnic. Należy przy tym zacząć od zwiększenia skali instrumentu na rzecz europejskich miast (EU City Facility), innowacyjnych działań miejskich i Europejskiej inicjatywy miejskiej, a także od utworzenia nowych instrumentów poprzez dalsze rozwinięcie propozycji ujętych w dokumencie roboczym służb Komisji towarzyszącym strategii. Wzywa do udzielenia niezbędnego wsparcia regionom, miastom i gminom, by mogły wykorzystać środki przewidziane w instrumencie Next Generation EU, w misjach programu „Horyzont Europa", w programach operacyjnych polityki spójności na lata 2021–2027 oraz linie kredytowe Europejskiego Banku Inwestycyjnego, a także do zmniejszenia uciążliwości procedur administracyjnych. Tego rodzaju harmonizacja wiąże się z koniecznością przeglądu procedur w celu zapewnienia systematycznego podejścia oraz możliwości ich śledzenia.

33. Apeluje o wspieranie wdrożenia fali renowacji za pomocą instrumentu pomocy technicznej dostępnego dla wszystkich władz lokalnych i regionalnych, na przykład poprzez wzmocnienie bardziej zdecentralizowanego modelu instrumentu ELENA w oparciu o promowanie modelu punktów kompleksowej obsługi (One-Stop-Shops) ([21]) oraz ich standaryzację. Uważa, że zadania tych punktów nie powinny ograniczać się do aspektów finansowych, lecz że powinny one stać się prawdziwymi katalizatorami podnoszenia świadomości, budowania zdolności i rozpowszechniania dobrych praktyk na szczeblu lokalnym i regionalnym. Deklaruje również gotowość do współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) w celu optymalizacji tej inicjatywy i jej terminowego wdrożenia, tak aby instrument ten stał się bardziej dostępny, a czas jego wdrażania znacznie szybszy. Jest przekonany, że większa synergia między instrumentem ELENA a programem „Horyzont Europa" może ponadto umożliwić przejście od pojedynczych dobrych praktyk do inwestycji na dużą skalę. Ponadto wyraża zaniepokojenie, że efekt dźwigni, którego oczekuje się obecnie od programu ELENA na rzecz zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego(10-krotność kwoty dotacji) stanowi znacząca przeszkodę dla niektórych rodzajów beneficjentów. W związku z tym zwraca się do Komisji i EBI o omówienie możliwych rozwiązań tego typu sytuacji.

([16]) Zob. np. projekt Compete4SECAP: https://compete4secap.eu/.

([17]) Zob. np. pakiet wytycznych dotyczących inteligentnych miast, (Smart Cities Guidance Package), s. 91, https://www.researchgate.net/publication/343615678_Smart_City_Guidance_Package.

([18]) Zob. np. pakiet wytycznych dotyczących inteligentnych miast, (Smart Cities Guidance Package), s. 92, https://www.researchgate.net/publication/343615678_Smart_City_Guidance_Package.

([19]) Zob. np. projekt NET-ubiep http://www.net-ubiep.eu/.

([20]) „Enabling Positive Energy Districts across Europe: energy efficiency couples renewable energy" [W kierunku obszarów o dodatnim bilansie energetycznym w całej Europie: efektywność energetyczna w połączeniu z energią ze źródeł odnawialnych], EU Science Hub (europa.eu).

([21]) Zob. np. projekt OKTAVE https://www.oktave.fr/, projekt INTERREG ReeHub https://reehub.italy-albania-montenegro.eu/ oraz projekt PADOVA FIT https://www.padovafit.eu/home.html.

34. Przypomina, że mechanizmy finansowania fali renowacji muszą sprostać występowaniu bardzo różnych rodzajów własności nieruchomości oraz cech społeczno-ekonomicznych użytkowników, jak również różnym zastosowaniom wynikającym z rosnącej tendencji do telepracy. Model oparty na neutralności wydatków mieszkaniowych powinien w idealny sposób łączyć cele społeczne i klimatyczne oraz zapobiegać eksmisjom z tytułu renowacji. Komitet wnosi zatem, aby władze właściwe na danym poziomie sprawowania rządów uniknęły sytuacji, w której koszty renowacji mogłyby być przenoszone na najemców, i uważa, że podwyżki czynszów powinny być proporcjonalne do przewidywanych oszczędności energii.

Konkretne aspekty renowacji budynków

35. Przyjmuje z zadowoleniem propozycję, by w ramach zmiany dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków wprowadzić normę dotyczącą gruntownej renowacji w celu zakotwiczenia znaczącego finansowania prywatnego na rzecz przejrzystych, wymiernych i rzeczywiście „zielonych" inwestycji. Przypomina, że normy te powinny uwzględniać wszystkie wymogi dotyczące budynków w różnych strefach klimatycznych i przewidywać specjalne protokoły dotyczące budynków historycznych z uwzględnieniem ochrony zabytków, a jednocześnie powinny opierać się na skonsolidowanych najlepszych praktykach stosowanych na różnych terytoriach ([22]).

36. Wzywa Komisję do współpracy z państwami członkowskimi w celu zapewnienia bardziej elastycznych zasad budżetowych dla władz lokalnych i regionalnych, by wspierać ich zdolności inwestycyjne w dziedzinie renowacji istniejących zasobów budowlanych i budowy nowych budynków publicznych o charakterze społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału pozabilansowych umów dotyczących charakterystyki energetycznej ([23]).

37. Przypomina, że warunki mieszkaniowe są często źródłem istotnych nierówności, ponieważ przeludnione budynki o nieefektywnych energetycznie systemach i związane z nimi koszty stwarzają często niemożliwe do udźwignięcia obciążenia dla budżetu gospodarstw domowych, a około 34 mln Europejczyków żyje w ubóstwie energetycznym. W związku z tym wzywa państwa członkowskie, aby sporządziły dokładne szacunki w tym zakresie na szczeblu niższym niż krajowy. Apeluje do Komisji o wzmożenie działań na rzecz promowania i wymiany najlepszych praktyk w walce z ubóstwem energetycznym, tworzenie sieci między już istniejącymi obserwatoriami oraz o wspieranie tworzenia obserwatoriów w tych państwach członkowskich, które jeszcze ich nie posiadają.

38. Oświadcza, że energia powinna być dobrem ogólnie przystępnym i że ubóstwo energetyczne ma istotne skutki społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Podkreśla, że błędne koło ubóstwa energetycznego dotyczy nie tylko gospodarstw domowych i osób fizycznych znajdujących się w trudnej sytuacji, lecz że przedsiębiorstwa i czasami małe jednostki władzy lokalnej mogą również paść ofiarą bardzo podobnej dynamiki, w której dostępne zasoby nie umożliwiają pokrycia rosnących kosztów usług energetycznych stających się coraz większym obciążeniem dla budżetu ogólnego. Wzywa zatem Komisję, by rozważyła poszerzenie zakresu analiz ubóstwa energetycznego poza indywidualne gospodarstwa domowe w celu ich wykorzystania przy określaniu mechanizmów wdrażania fali renowacji. Przypomina, że model przyjaznych ekologicznie obszarów produkcyjnych może stanowić przydatny punkt odniesienia dla zaangażowania sektora produkcji w falę renowacji i, bardziej ogólnie, we wdrażanie Zielonego Ładu. Deklaruje gotowość współpracy z Komisją Europejską w działaniach podejmowanych przez nowe Obserwatorium Ubóstwa Energetycznego.

39. Przypomina, że lokalne społeczności energetyczne i koncepcja prosumentów mogą odgrywać kluczową rolę w zwiększaniu wskaźników renowacji, w zwalczaniu ubóstwa energetycznego oraz w promowaniu transformacji energetycznej poprzez wdrażanie modeli zdecentralizowanej produkcji energii i inicjatyw oddolnych. W związku z tym należy promować inicjatywy na rzecz własnej produkcji i konsumpcji energii w budynkach mieszkalnych, ułatwiając i wzmacniając stosowanie takich technologii jak energia słoneczna termiczna, fotowoltaiczna i geotermalna – zarówno w istniejących budynkach poddawanych renowacji, jak i przede wszystkim w budynkach nowych. Innym możliwym modelem jest wliczanie w czynsz kosztów ogrzewania, co jest powszechnie stosowane m.in. w Szwecji i Finlandii. W tym modelu właściciel nieruchomości gwarantuje najemcy odpowiedni klimat mieszkania, czyli z reguły temperaturę wewnątrz wynoszącą około 20–21 stopni. W ten sposób skutecznie zapobiega się ubóstwu energetycznemu i jednocześnie stwarza silne bodźce dla właścicieli, by oszczędzali energię. Właściciele dysponują w tym zakresie innymi możliwościami niż najemcy, jednak są zależni od współdziałania z ich strony. W związku z tym wzywa Komisję do współpracy z państwami członkowskimi w celu zapewnienia terminowej transpozycji odnośnych dyrektyw, przy pełnym poszanowaniu ducha dyrektywy i zastosowaniu sprawnych mechanizmów wdrażania. Sugeruje, by nie stosować wymogów dotyczących indywidualnego pomiaru i rozliczenia zużycia energii cieplnej, jeżeli nie wiązałyby się one z żadnymi istotnymi kosztowo oszczędnościami energii.

([22]) Zob. np. projekt ENERGIESPRONG pod adresem https://energiesprong.org/.
([23]) Zob. np. projekt Guarantee www.guarantee-project.eu.

40. Podkreśla znaczenie wspierania podejść dzielnicowych, które wykorzystują potencjał społeczności lokalnych w zakresie integracji lokalnych odnawialnych źródeł energii z lokalną konsumpcją za pomocą innowacyjnych rozwiązań cyfrowych; tego rodzaju podejścia leżą u podstaw koncepcji inteligentnych miast. Zaznacza, że odpowiednia łączność cyfrowa ([24]) na obszarach miejskich i wiejskich ułatwi obywatelkom i obywatelom dostęp do informacji na temat ich zużycia energii w czasie rzeczywistym, umożliwiając im optymalizację zużycia i zwiększenie wydajności. Te lokalne koncepcje powinny wykraczać poza fizyczne granice państw członkowskich, umożliwiając w ten sposób wymianę energii ze źródeł odnawialnych między sąsiadującymi gminami i dzielnicami w regionach przygranicznych.

41. Zwraca się do Komisji i państw członkowskich o stworzenie warunków niezbędnych do wdrożenia fali renowacji również na obszarach mniej zurbanizowanych i bardziej oddalonych oraz na słabo zaludnionych obszarach wiejskich, aby zagwarantować, że obszary te nie stracą na atrakcyjności i będą zapewniać standardy jakości życia i usług zdolne znieść próbę czasu. Przypomina, że społeczności energetyczne mogą odgrywać ważną rolę w promowaniu energii ze źródeł odnawialnych na obszarach miejskich i wiejskich, a także w upowszechnianiu spójności terytorialnej.

42. Przypomina, że należy uwzględnić szczególną sytuację regionów najbardziej oddalonych dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi, bardzo podatnych na zmianę klimatu i odizolowanych pod względem energetycznym, w których koszty renowacji będą wyższe. Ekologizacja budynków wymaga dostosowania systemów wsparcia finansowego do projektów realizowanych we wspomnianych regionach, by uwzględnić koszty produkcji związane z ich szczególnymi warunkami. W związku z tym przyjmuje z zadowoleniem uruchomienie drugiej fazy inicjatywy „Czysta energia dla wysp UE" i jest gotów wspierać jej wdrażanie.

43. Wzywa do wzmocnienia mechanizmów certyfikacji w celu ułatwienia wyboru materiałów i technik budowlanych w zależności od ich cyklu życia oraz możliwości stosowania metod selektywnej rozbiórki i różnicowania niebezpiecznych i możliwych do odzyskania części. Ma to na celu stymulowanie restrukturyzacji sektora budowlanego, aby umożliwić wdrożenie w całym sektorze procesów o obiegu zamkniętym zgodnie z protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki. W tym celu należy wspierać wykonawców w opracowywaniu rozwiązań alternatywnych, na przykład poprzez partnerstwa na rzecz innowacji i współpracy między zamawiającymi a dostawcami zamówień publicznych. Komisja Europejska powinna zapewnić państwom członkowskim więcej zachęt do wspierania tych metod udzielania zamówień.

44. Komisja Europejska musi wymagać od państw członkowskich pełnego i rzeczywistego włączenia władz lokalnych i regionalnych w opracowywanie i wdrażanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności. Jedynie wielopoziomowe sprawowanie rządów może zagwarantować, że działania na rzecz renowacji energetycznej budynków będą opracowywane w synergii z systemem terytorialnym, co maksymalizuje wielorakie korzyści (środowiskowe, społeczne i gospodarcze). Podkreśla, że należy nadal wspierać wielopoziomowy dialog w dziedzinie klimatu i energii ([25]) oraz określić metody jego urzeczywistnienia, aby zapewnić skuteczne, spójne i systematyczne wdrażanie.

45. Zdecydowanie potwierdza kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w zapewnianiu zgodności renowacji budynków z planowaniem przestrzennym i urbanistycznym oraz kryteriami sprawiedliwości społecznej i poszanowaniem środowiska naturalnego, a także ich rolę w propagowaniu polityk przeciwdziałających wyludnianiu. Przypomina, że wybrane przez państwa członkowskie mechanizmy finansowania fali renowacji nie powinny osłabiać tej podstawowej roli koordynacyjnej.

46. Wnosi do Komisji i państw członkowskich o wspieranie synergii między różnymi podmiotami wszędzie tam, gdzie wspólne interwencje są skuteczniejsze, oraz integracji między funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi a funduszami zarządzanymi bezpośrednio (takimi jak instrumenty „Horyzont Europa" i „Łącząc Europę", InvestEU, nowy program LIFE CET – *Clean Energy Transition* oraz EBI). W tym celu należy przewidzieć zachęty dla podmiotów, które realizują tego rodzaju synergię i znajdują głównych partnerów na danym obszarze (w pierwszej kolejności w regionach). W szczególności można przyjąć propagowane przez OECD podejście polegające na inwestowaniu zaangażowanym społecznie z myślą o realizacji celów zrównoważonego rozwoju, tak by inwestycje były realizowane wraz z wymiernymi celami o wpływie społecznym i środowiskowym zgodnymi ze zwrotem ekonomicznym ([26]).

([24]) Na przykład 5G jest technologią zdolną połączyć tysiące urządzeń monitorujących na najbardziej zaludnionych obszarach oraz ułatwić bardzo szybką łączność, której obecnie brakuje w wielu najsłabiej zaludnionych obszarach, z których niektóre są zagrożone wyludnieniem.

([25]) Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną.

([26]) https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-topics/social-impact-investment-initiative.htm

47. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania o to, by renowacja budynków nie koncentrowała się wyłącznie na aspektach konstrukcyjnych samego budynku lub mieszkań, lecz by uwzględniała również aspekty związane z koniecznością zmian w zakresie mobilności – przede wszystkim na obszarach miejskich, poprzez skupienie się na budowie parkingów przeznaczonych dla rowerów i dla indywidualnych środków transportu wewnątrz budynków lub w ich pobliżu, jak również na punktach ładowania pojazdów elektrycznych. Należy przy tym uwzględnić konieczność usunięcia barier administracyjnych i prawnych. Ponadto zachęca się do udostępniania wspólnej infrastruktury komunikacyjnej (ICT) w celu wspierania integracji mieszkańców budynków w ramach coraz bardziej połączonego społeczeństwa.

48. Wzywa do usprawnienia mechanizmów finansowania strategii w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, polityki spójności i Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), by zwiększyć udział regionów w otrzymywaniu funduszy i zarządzaniu nimi.

49. Komitet Regionów będzie zabiegać o to, by w prawnym projekcie dotyczącym fali renowacji nie ograniczono prawa państw członkowskich do niezależnego wyboru między źródłami energii, pod warunkiem że zapewni się obniżenie emisyjności, zgodnie z celami Unii Europejskiej.

50. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji Europejskiej dotyczącą ścisłej współpracy z Europejskim Komitetem Regionów w zakresie fali renowacji i wzywa do zawarcia specjalnej umowy ustanawiającej podstawy wzmocnionej współpracy w tej dziedzinie w zakresie odbudowy po pandemii COVID-19.

51. Wzywa Radę UE do opracowania – we współpracy z innymi instytucjami i w ścisłym partnerstwie z Europejskim Komitetem Regionów – kampanii informacyjnej w celu zwiększenia świadomości i stymulowania działań związanych z falą renowacji jednocześnie na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Bruksela, dnia 19 marca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE ZDALNE – 143. SESJA PLENARNA KR-U, 17.3.2021–19.3.2021

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Nowy pakt o migracji i azylu

(2021/C 175/06)

Sprawozdawczyni:	Antje GROTHEER (DE/PES), wiceprzewodnicząca parlamentu kraju związkowego Brema
Dokumenty źródłowe:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczący nowego paktu o migracji i azylu (COM(2020) 609 final) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zarządzania azylem i migracją oraz zmieniające dyrektywę Rady 2003/109/WE i proponowane rozporządzenie (UE) XXX/XXX [Fundusz Azylu i Migracji] (COM(2020) 610 final) Zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólną procedurę ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii i uchylającego dyrektywę 2013/32/UE (COM(2020) 611 final) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady wprowadzającego kontrolę przesiewową obywateli państw trzecich na granicach zewnętrznych oraz zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 767/2008, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240 i (UE) 2019/817 (COM(2020) 612 final) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie reagowania na sytuacje kryzysowe i spowodowane działaniem siły wyższej w dziedzinie migracji i azylu (COM(2020) 613 final) Zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie ustanowienia systemu Eurodac (COM(2020) 614 final) Zalecenie Komisji w sprawie legalnych dróg uzyskania ochrony w UE: promowanie przesiedleń, przyjmowania ze względów humanitarnych i innych uzupełniających dróg migracji (C(2020) 6467 final) Zalecenie Komisji dotyczące współpracy państw członkowskich w zakresie operacji prowadzonych przez statki należące do podmiotów prywatnych lub przez nie eksploatowane w celach poszukiwawczo-ratowniczych (C(2020) 6468 final)

Zalecenie Komisji w sprawie unijnego mechanizmu na potrzeby zapewnienia gotowości i zarządzania kryzysami związanymi z migracją (plan gotowości do reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego)

(C(2020) 6469 final)

Komunikat Komisji „Wytyczne Komisji w sprawie wdrożenia przepisów UE dotyczących definiowania procederu ułatwiania bezprawnego wjazdu, tranzytu i pobytu oraz zapobiegania temu procederowi"

(C(2020) 6470 final)

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021–2027"

(COM(2020) 758 final)

I. **ZALECANE POPRAWKI**

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zarządzania azylem i migracją oraz zmieniającego dyrektywę Rady 2003/109/WE i proponowane rozporządzenie (UE) XXX/XXX [Fundusz Azylu i Migracji]

Poprawka 1

COM(2020) 610 final, motyw 26

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Należy relokować wyłącznie osoby, w przypadku których istnieje większe prawdopodobieństwo, że będą miały prawo do pobytu w Unii. W związku z tym zakres relokacji osób ubiegających się o ochronę międzynarodową należy ograniczyć do tych osób, które nie podlegają procedurze granicznej określonej w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedury azylowej].	Należy relokować wyłącznie osoby, w przypadku których istnieje większe prawdopodobieństwo, że będą miały prawo do pobytu w Unii. W związku z tym zakres relokacji osób ubiegających się o ochronę międzynarodową należy ograniczyć do tych osób, które nie podlegają procedurze granicznej określonej w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedury azylowej]. ***Komisja Europejska sporządza i regularnie aktualizuje wykaz bezpiecznych krajów do celów ewentualnych procedur powrotu.***

Uzasadnienie

W celu prawidłowego stosowania tego kryterium należy wprowadzić przepis, zgodnie z którym Komisja sporządza i regularnie aktualizuje wykaz bezpiecznych krajów do celów ewentualnych procedur powrotu.

Poprawka 2

COM(2020) 610 final, motyw 36

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do osób ubiegających się o ochronę uzupełniającą ***oraz*** osób kwalifikujących się do objęcia ochroną uzupełniającą w celu zapewnienia równego traktowania wszystkich osób ubiegających się o ochronę międzynarodową oraz osób korzystających z ochrony międzynarodowej, jak również w celu zagwarantowania spójności z obecnym dorobkiem prawnym Unii w dziedzinie azylu, w szczególności z rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [rozporządzenie o kwalifikowaniu].	Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie do osób ubiegających się o ochronę uzupełniającą, osób kwalifikujących się do objęcia ochroną uzupełniającą ***oraz osób ubiegających się o inne formy ochrony przewidziane przez państwa członkowskie i korzystających z tych form ochrony*** w celu zapewnienia równego traktowania wszystkich osób ubiegających się o ochronę międzynarodową oraz osób korzystających z ochrony międzynarodowej, jak również w celu zagwarantowania spójności z obecnym dorobkiem prawnym Unii w dziedzinie azylu, w szczególności z rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [rozporządzenie o kwalifikowaniu].

Uzasadnienie

Należy rozszerzyć zakres stosowania rozporządzenia nie tylko na osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową i uzupełniającą oraz osoby kwalifikujące się do objęcia ochroną międzynarodową i uzupełniającą, ale również na osoby ubiegające się o inne formy ochrony i korzystające z innych form ochrony przewidzianych przez państwa członkowskie.

Poprawka 3

COM(2020) 610 final, motyw 47

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Definicja członka rodziny w niniejszym rozporządzeniu powinna obejmować rodzeństwo osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową. Łączenie rodzeństwa ma szczególne znaczenie dla poprawy możliwości integracji osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, a zatem dla ograniczenia niedozwolonego przemieszczania się takich osób. Zakres definicji członka rodziny powinien również odzwierciedlać rzeczywistość obecnych trendów migracyjnych, zgodnie z którymi osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową często przybywają na terytorium państwa członkowskiego po długim okresie tranzytu. Definicja powinna więc uwzględniać rodziny stworzone poza państwem pochodzenia***, ale*** przed przybyciem na terytorium państwa członkowskiego. Oczekuje się, że to niewielkie i ukierunkowane rozszerzenie zakresu definicji ograniczy zachętę do niedozwolonego przemieszczania się w obrębie UE niektórych osób ubiegających się o azyl.	Definicja członka rodziny w niniejszym rozporządzeniu powinna obejmować rodzeństwo osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową. Łączenie rodzeństwa ma szczególne znaczenie dla poprawy możliwości integracji osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, a zatem dla ograniczenia niedozwolonego przemieszczania się takich osób. Zakres definicji członka rodziny powinien również odzwierciedlać rzeczywistość obecnych trendów migracyjnych, zgodnie z którymi osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową często przybywają na terytorium państwa członkowskiego po długim okresie tranzytu. Definicja powinna więc uwzględniać rodziny stworzone poza państwem pochodzenia przed przybyciem ***i po przybyciu*** na terytorium państwa członkowskiego. Oczekuje się, że to niewielkie i ukierunkowane rozszerzenie zakresu definicji ograniczy zachętę do niedozwolonego przemieszczania się w obrębie UE niektórych osób ubiegających się o azyl.

Uzasadnienie

W wielu przypadkach rodziny zakładane są w przyjmujących państwach członkowskich, w związku z czym prawo do jedności rodziny musi być zagwarantowane w ramach relokacji, bez względu na czas i miejsce założenia rodziny. W przeciwnym razie istnieje ryzyko wprowadzenia przepisów dyskryminujących.

Poprawka 4

COM(2020) 610 final, motyw 63

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Jako środek solidarnościowy należy przewidzieć wsparcie finansowe z budżetu Unii przeznaczone na wspieranie państw członkowskich, które dokonują relokacji. Aby zachęcić państwa członkowskie do priorytetowego traktowania relokacji małoletnich ***bez opieki***, należy zapewnić większy wkład motywacyjny.	Jako środek solidarnościowy należy przewidzieć wsparcie finansowe z budżetu Unii przeznaczone na wspieranie państw członkowskich, które dokonują relokacji. Aby zachęcić państwa członkowskie do priorytetowego traktowania relokacji małoletnich ***i podróżujących samotnie kobiet***, należy zapewnić większy wkład motywacyjny.

Uzasadnienie

Należy zapewnić większą zachętę finansową do relokacji *wszystkich* dzieci (wraz z rodzicami i rodzeństwem), a nie tylko małoletnich uchodźców bez opieki. Powinno to odnosić się również do kobiet podróżujących samotnie. Według licznych doniesień kobiety i dziewczęta są narażone w ośrodkach recepcyjnych na wysokie ryzyko przemocy ze względu na płeć. Przeludnienie w niektórych greckich hotspotach doprowadziło do znacznego wzrostu niebezpieczeństwa przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć, zwłaszcza wobec kobiet podróżujących samotnie, które często nie są kwaterowane osobno. Ponadto według Komisji szczególnie podatne na zagrożenia migrantki, uchodźczynie i małoletnie bez opieki są narażone na większe ryzyko padnięcia ofiarą handlu ludźmi. Aby możliwie ograniczyć ryzyko, należy zatem wprowadzić większe zachęty finansowe do relokacji kobiet.

Poprawka 5

COM(2020) 610 final, art. 2 lit. w)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
„presja migracyjna” oznacza sytuację, w której do państwa przybywa duża liczba obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców, bądź ryzyko zaistnienia takiej sytuacji, m.in. w przypadku gdy jest to następstwem operacji poszukiwawczo-ratowniczych, w związku z geograficznym położeniem państwa członkowskiego oraz szczególnym rozwojem sytuacji w państwach trzecich, który prowadzi do ruchów migracyjnych obciążających nawet dobrze przygotowane systemy udzielania azylu i przyjmowania oraz wymaga natychmiastowego podjęcia działań;	„presja migracyjna” oznacza sytuację ***na poziomie lokalnym, regionalnym i/lub krajowym***, w której do państwa przybywa duża liczba obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców, bądź ryzyko zaistnienia takiej sytuacji, m.in. w przypadku gdy jest to następstwem operacji poszukiwawczo-ratowniczych, w związku z geograficznym położeniem państwa członkowskiego ***lub jego regionów*** oraz szczególnym rozwojem sytuacji w państwach trzecich, który prowadzi do ruchów migracyjnych obciążających nawet dobrze przygotowane systemy udzielania azylu i przyjmowania oraz wymaga natychmiastowego podjęcia działań;

Uzasadnienie

W przypadku ruchów migracyjnych, które nie mają wpływu na cały krajowy system azylowy i system przyjmowania, mogą jednak istnieć regiony i miejsca, które znajdują się pod szczególną presją i którym grozi nadmierne przeciążenie.

Poprawka 6

COM(2020) 610 final, art. 6 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie ***posiadają krajowe strategie mające*** na celu zapewnienie wystarczającej zdolności do wdrożenia skutecznego systemu zarządzania azylem i migracją zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej części. Strategie te ***obejmują*** również planowanie ewentualnościowe na szczeblu krajowym, z uwzględnieniem planowania ewentualnościowego na podstawie rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu], rozporządzenia (UE) 2019/1896 (Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej) i dyrektywy XXX/XXX/UE [dyrektywa w sprawie warunków przyjmowania] oraz sprawozdań Komisji opublikowanych w ramach planu gotowości do reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego. Przedmiotowe krajowe strategie ***obejmują*** informacje na temat sposobu, w jaki państwo członkowskie realizuje zasady określone w niniejszej części oraz wypełnia zobowiązania prawne, które z nich wynikają na szczeblu krajowym. ***Uwzględniają one*** inne istotne strategie oraz istniejące środki wsparcia, zwłaszcza wprowadzone rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [Fundusz Azylu i Migracji] i rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu], oraz ***są*** spójne z krajowymi strategiami dotyczącymi zintegrowanego zarządzania granicami, ustanowionymi zgodnie z art. 8 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2019/1896, i ***stanowią*** ich uzupełnienie. W przedmiotowych strategiach należy uwzględnić również wyniki monitorowania prowadzonego przez Agencję ds. Azylu oraz Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej, wyniki oceny przeprowadzonej zgodnie z rozporządzeniem Rady nr 1053/2013, a także ocen przeprowadzanych zgodnie z art. 7 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie kontroli przesiewowej].	Państwa członkowskie ***dążą do stworzenia krajowych strategii mających*** na celu zapewnienie wystarczającej zdolności do wdrożenia skutecznego systemu zarządzania azylem i migracją zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej części. Strategie te ***powinny obejmować*** również planowanie ewentualnościowe na szczeblu ***lokalnym, regionalnym i*** krajowym, z uwzględnieniem planowania ewentualnościowego na podstawie rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu], rozporządzenia (UE) 2019/1896 (Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej) i dyrektywy XXX/XXX/UE [dyrektywa w sprawie warunków przyjmowania] oraz sprawozdań Komisji opublikowanych w ramach planu gotowości do reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego. Przedmiotowe krajowe strategie ***powinny opierać się na wielopoziomowej współpracy między zainteresowanymi stronami reprezentującymi władze regionalne i lokalne, sektor publiczny i prywatny oraz społeczeństwo obywatelskie i powinny obejmować*** informacje na temat sposobu, w jaki państwo członkowskie realizuje zasady określone w niniejszej części oraz wypełnia zobowiązania prawne, które z nich wynikają na szczeblu krajowym. ***Powinny one uwzględniać*** inne istotne strategie oraz istniejące środki wsparcia, zwłaszcza wprowadzone rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [Fundusz Azylu i Migracji] i rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu], oraz ***być*** spójne z krajowymi strategiami dotyczącymi zintegrowanego zarządzania granicami, ustanowionymi zgodnie z art. 8 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2019/1896, i ***stanowić*** ich uzupełnienie. W przedmiotowych strategiach należy uwzględnić również wyniki monitorowania prowadzonego przez Agencję ds. Azylu oraz Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej, wyniki oceny przeprowadzonej zgodnie z rozporządzeniem Rady nr 1053/2013, a także ocen przeprowadzanych zgodnie z art. 7 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie kontroli przesiewowej].

Uzasadnienie

Obowiązek wprowadzenia strategii krajowych może według KR-u stwarzać problemy, jeśli chodzi o proporcjonalność tego środka. Jednocześnie należy położyć większy nacisk na wymiar lokalny i regionalny, ponieważ strategie muszą być wdrażane właśnie na tych szczeblach.

Poprawka 7

COM(2020) 610 final, art. 11 lit. h)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
że właściwe organy państw członkowskich oraz Agencja ds. Azylu przetwarzają dane osobowe osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową, w tym do celów wymiany danych na jej temat, wyłącznie w celu wypełnienia swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia;	że właściwe organy państw członkowskich oraz Agencja ds. Azylu przetwarzają dane osobowe osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową, w tym do celów wymiany danych na jej temat, wyłącznie w celu wypełnienia swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia ***i że tego rodzaju dane nie zostaną przekazane państwu pochodzenia***;

Uzasadnienie

Należy wprowadzić zakaz przekazywania krajom pochodzenia wnioskodawców danych, które ich dotyczą. Dane te muszą podlegać absolutnej ochronie prywatności.

Poprawka 8

COM(2020) 610 final, art. 12 ust. 6

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Państwo członkowskie przeprowadzające indywidualną rozmowę sporządza jej pisemne podsumowanie zawierające co najmniej najważniejsze informacje udzielone przez osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową podczas rozmowy. Podsumowanie może zostać sporządzone w formie protokołu albo przy użyciu standardowego formularza. Państwo członkowskie zapewnia, aby osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową lub doradca prawny lub inny reprezentujący ją doradca miał w odpowiednim czasie dostęp do tego podsumowania.	Państwo członkowskie przeprowadzające indywidualną rozmowę sporządza jej pisemne podsumowanie zawierające co najmniej najważniejsze informacje udzielone przez osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową podczas rozmowy. Podsumowanie może zostać sporządzone w formie protokołu albo przy użyciu standardowego formularza ***na podstawie listy kontrolnej***. Państwo członkowskie zapewnia, aby osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową lub doradca prawny lub inny reprezentujący ją doradca miał w odpowiednim czasie dostęp do tego podsumowania.

Uzasadnienie

Doprecyzowanie tekstu.

Poprawka 9

COM(2020) 610 final, art. 21

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Artykuł 21 ***Wjazd*** ***1. Jeżeli na podstawie dowodów lub poszlak opisanych w dwóch wykazach, o których mowa w art. 30 ust. 4 niniejszego rozporządzenia, włącznie z danymi, o których mowa w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [rozporządzenie Eurodac], ustalone zostanie, że osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową nielegalnie przekroczyła granicę lądową, morską lub powietrzną państwa członkowskiego, przybywając z państwa trzeciego, za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej odpowiedzialne jest pierwsze państwo członkowskie, do którego w ten sposób wjechała. Odpowiedzialność ta wygasa, jeżeli wniosek zarejestrowano po upływie ponad 3 lat od dnia, w którym nastąpiło takie przekroczenie granicy.*** ***2. Przepis przewidziany w ust. 1 stosuje się również w przypadku, gdy osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową sprowadzono na ląd w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczej.*** ***3. Ustępów 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli na podstawie dowodów lub poszlak opisanych w dwóch wykazach wymienionych w art. 30 ust. 4 niniejszego rozporządzenia, włącznie z danymi, o których mowa w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [rozporządzenie Eurodac], ustalono, że osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową relokowano na podstawie art. 57 niniejszego rozporządzenia do innego państwa członkowskiego po przekroczeniu przez nią granicy. W takim przypadku wspomniane inne państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.***	

Uzasadnienie

Ze względu na proponowany mechanizm solidarności i zwiększoną odpowiedzialność operacyjną Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej Frontex w nowym pakcie o migracji i azylu, a także na obciążenia nakładane na władze lokalne i regionalne w regionach przygranicznych wskutek obowiązkowych procedur granicznych – nic już nie uzasadnia, aby przyznawać odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o azyl w oparciu o kryterium nielegalnego wjazdu przez granicę wewnętrzną. Przeciwnie, kryterium to może uniemożliwić solidarny podział. Ponadto przyznanie państwu członkowskiemu wjazdu odpowiedzialności za osoby sprowadzone na ląd w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczych może zagrozić skuteczności tych operacji, gdyż państwa członkowskie już w przeszłości odmawiały sprowadzenia osób na ląd ze względu na unikanie odpowiedzialności. Skreślenie art. 21 wniosku (= odpowiedzialność państwa członkowskiego pierwszego wjazdu) w żaden sposób nie zmieniłoby – w większości wykrywanych przypadków nielegalnego wjazdu – zakresu odpowiedzialności państwa leżącego przy granicy zewnętrznej. Artykuł 9 ust. 1 wniosku zobowiązuje osoby ubiegające się o ochronę, aby wnosiły o ochronę w państwie pierwszego wjazdu. Zgodnie z art. 8 ust. 2 wniosku państwo to pozostaje odpowiedzialne za procedurę azylową, jeżeli nie ma zastosowania żadne inne kryterium ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za procedurę ochrony. Skreślenie artykułu 21 pozwoliłoby jednak odciążyć administracje krajowe i zmniejszyć koszty, ponieważ w ten sposób znikłyby zbędne obciążenia administracyjne. Już dziś próby wtórnego przekazania mają bardzo nikłe szanse powodzenia, jeśli nie można wykazać na podstawie danych systemu Eurodac, że miał miejsce nielegalny wjazd. Te problemy zniknęłyby dzięki skreśleniu art. 21 wniosku.

Poprawka 10

COM(2020) 610 final, art. 29 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Jeżeli państwo członkowskie, w którym zarejestrowano wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, uzna, że inne państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku, niezwłocznie i nie później niż dwa miesiące od daty rejestracji wniosku zwraca się do tego innego państwa członkowskiego o przejęcie osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową. Niezależnie od akapitu pierwszego, w przypadku uzyskania trafienia w systemie Eurodac odnoszącego się do danych zarejestrowanych zgodnie z art. 13 i 14a rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie Eurodac] lub trafienia w systemie VIS odnoszącego się do danych zarejestrowanych zgodnie z art. 21 rozporządzenia (WE) nr 767/2008 wniosek o przejęcie przesyła się w ciągu jednego miesiąca od uzyskania tego trafienia. Jeżeli wniosku o przejęcie osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową nie złożono w terminach określonych w akapitach pierwszym i drugim, odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej spoczywa na państwie członkowskim, w którym taki wniosek zarejestrowano. Jeżeli osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową jest małoletnim bez opieki, ustalające państwo członkowskie może kontynuować postępowanie w sprawie ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego i zwrócić się do innego państwa członkowskiego o przejęcie osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową pomimo upływu terminów określonych w akapitach pierwszym i drugim, jeżeli uzna, że służy to najlepszemu interesowi małoletniego.	Jeżeli państwo członkowskie, w którym zarejestrowano wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, uzna, że inne państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku, niezwłocznie i nie później niż dwa miesiące od daty rejestracji wniosku zwraca się do tego innego państwa członkowskiego o przejęcie osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową. Niezależnie od akapitu pierwszego, w przypadku uzyskania trafienia w systemie Eurodac odnoszącego się do danych zarejestrowanych zgodnie z art. 13 i 14a rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie Eurodac] lub trafienia w systemie VIS odnoszącego się do danych zarejestrowanych zgodnie z art. 21 rozporządzenia (WE) nr 767/2008 wniosek o przejęcie przesyła się w ciągu jednego miesiąca od uzyskania tego trafienia. Jeżeli wniosku o przejęcie osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową nie złożono w terminach określonych w akapitach pierwszym i drugim, odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej spoczywa na państwie członkowskim, w którym taki wniosek zarejestrowano. Jeżeli osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową jest małoletnim bez opieki, ustalające państwo członkowskie może***, w miarę możliwości po wysłuchaniu osoby małoletniej,*** kontynuować postępowanie w sprawie ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego i zwrócić się do innego państwa członkowskiego o przejęcie osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową pomimo upływu terminów określonych w akapitach pierwszym i drugim, jeżeli uzna, że służy to najlepszemu interesowi małoletniego.

Uzasadnienie

Użyta w tym artykule terminologia wydaje się zbyt uznaniowa w kontekście procedury ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego i z tego względu lepiej jest przewidzieć, o ile to możliwe, wysłuchanie samego małoletniego.

Poprawka 11

COM(2020) 610 final, art. 55 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiązuje się do zapewnienia sponsorowania powrotów, a nielegalnie przebywający obywatele państw trzecich, którzy podlegają decyzji nakazującej powrót wydanej przez państwo członkowskie będące beneficjentem, nie wracają lub nie zostają wydaleni w ciągu 8 miesięcy, państwo członkowskie zapewniające sponsorowanie powrotów przenosi dane osoby na własne terytorium zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 57 i 58. Okres ten rozpoczyna się z chwilą przyjęcia aktu wykonawczego, o którym mowa w art. 53 ust. 1 lub, w stosownych przypadkach, w art. 49 ust. 2.	W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiązuje się do zapewnienia sponsorowania powrotów, a nielegalnie przebywający obywatele państw trzecich, którzy podlegają decyzji nakazującej powrót wydanej przez państwo członkowskie będące beneficjentem, nie wracają lub nie zostają wydaleni w ciągu 8 miesięcy, państwo członkowskie zapewniające sponsorowanie powrotów – ***zasięgnąwszy opinii organów lokalnych i/lub regionalnych, na których teren ma zostać dokonane przekazanie, na temat wykonalności tej operacji*** – przenosi dane osoby na własne terytorium zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 57 i 58. Okres ten rozpoczyna się z chwilą przyjęcia aktu wykonawczego, o którym mowa w art. 53 ust. 1 lub, w stosownych przypadkach, w art. 49 ust. 2.

Uzasadnienie

Proponowana zmiana służy temu, aby organy lokalne i/lub regionalne, które muszą zakwaterować osoby przybywające na ich teren w ramach sponsorowania powrotów, były w stanie jak najlepiej przygotować się do tego zadania.

Poprawka 12

COM(2020) 610 final, art. 55 ust. 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Środki, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej jedno z następujących działań prowadzonych przez sponsorujące państwo członkowskie:	Środki, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej jedno z następujących działań prowadzonych przez sponsorujące państwo członkowskie***, w stosownych przypadkach po konsultacji z właściwym organem lokalnym i/lub regionalnym państwa członkowskiego będącego beneficjentem***:
a) zapewnienie doradztwa w zakresie powrotu i reintegracji nielegalnie przebywającym obywatelom państw trzecich;	a) zapewnienie doradztwa w zakresie powrotu i reintegracji nielegalnie przebywającym obywatelom państw trzecich;
b) wykorzystanie krajowego programu i zasobów, aby zapewnić nielegalnie przebywającym obywatelom państw trzecich, którzy chcą dobrowolnie wyjechać, wsparcie logistyczne, finansowe i innego rodzaju wsparcie materialne lub rzeczowe, w tym reintegrację;	b) wykorzystanie krajowego programu i zasobów, aby zapewnić nielegalnie przebywającym obywatelom państw trzecich, którzy chcą dobrowolnie wyjechać, wsparcie logistyczne, finansowe i innego rodzaju wsparcie materialne lub rzeczowe, w tym reintegrację;
c) prowadzenie lub wspieranie dialogu merytorycznego i wymiany informacji z władzami państw trzecich w celu ułatwienia readmisji;	c) prowadzenie lub wspieranie dialogu merytorycznego i wymiany informacji z władzami państw trzecich w celu ułatwienia readmisji;

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
d) kontaktowanie się z właściwymi organami państw trzecich w celu zweryfikowania tożsamości obywateli państw trzecich i uzyskania ważnego dokumentu podróży;	d) kontaktowanie się z właściwymi organami państw trzecich w celu zweryfikowania tożsamości obywateli państw trzecich i uzyskania ważnego dokumentu podróży;
e) organizowanie – w imieniu państwa członkowskiego będącego beneficjentem – praktycznych ustaleń dotyczących nakazywania powrotów, takich jak loty czarterowe lub regularne bądź inne środki transportu do państwa trzeciego będącego państwem powrotu.	e) organizowanie – w imieniu państwa członkowskiego będącego beneficjentem – praktycznych ustaleń dotyczących nakazywania powrotów, takich jak loty czarterowe lub regularne bądź inne środki transportu do państwa trzeciego będącego państwem powrotu.
Środki te nie mają wpływu na obowiązki i zakres odpowiedzialności państwa członkowskiego będącego beneficjentem określone w dyrektywie 2008/115/WE.	Środki te nie mają wpływu na obowiązki i zakres odpowiedzialności państwa członkowskiego będącego beneficjentem określone w dyrektywie 2008/115/WE.

Uzasadnienie

Proponowana zmiana ma zagwarantować, że organy lokalne i/lub regionalne, które znają relokowane osoby, ponieważ je przyjęły na swoim terenie, będą także włączone w środki działania w ramach sponsorowania, aby zapewnić poszanowanie praw tych osób i sprawny przebieg przenoszenia odpowiedzialności.

Poprawka 13

COM(2020) 610 final, art. 57 ust. 9

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Przekazanie danej osoby z państwa członkowskiego będącego beneficjentem do państwa członkowskiego relokacji przeprowadza się zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskiego będącego beneficjentem, po konsultacjach między zainteresowanymi państwami członkowskimi, tak szybko, jak to jest praktycznie możliwe, a najpóźniej w ciągu czterech tygodni od potwierdzenia przez państwo członkowskie relokacji lub od ostatecznej decyzji w sprawie odwołania się lub ponownego rozpoznania decyzji o przekazaniu, w przypadku gdy mają one skutek zawieszający, zgodnie art. 33 ust. 3.	Przekazanie danej osoby z państwa członkowskiego będącego beneficjentem do państwa członkowskiego relokacji przeprowadza się zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskiego będącego beneficjentem, po konsultacjach między zainteresowanymi państwami członkowskimi, tak szybko, jak to jest praktycznie możliwe, a najpóźniej w ciągu czterech tygodni od potwierdzenia przez państwo członkowskie relokacji lub od ostatecznej decyzji w sprawie odwołania się lub ponownego rozpoznania decyzji o przekazaniu, w przypadku gdy mają one skutek zawieszający, zgodnie art. 33 ust. 3. ***Należy jednocześnie zadbać o to, aby na wczesnym etapie poinformowano organy lokalne i regionalne odpowiedzialne za proponowane miejsce relokacji i skonsultowano się z nimi.***

Uzasadnienie

Z myślą o umożliwieniu skutecznego przyjęcia należy również bezpośrednio informować właściwe władze lokalne i regionalne i konsultować się z nimi, tak aby mogły odpowiednio przygotować się do przyjęcia osób.

Poprawka 14

COM(2020) 610 final, art. 72

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
1. art. 16 otrzymuje brzmienie:	1. art. 16 otrzymuje brzmienie:
„[…]	„[…]
2. W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą również kwalifikować się do otrzymania dodatkowej kwoty w wysokości 10 000 EUR na członków rodziny osób, o których mowa w ust. 1, jeżeli osoby te przyjęto w celu zapewnienia jedności rodziny.”	2. W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą również kwalifikować się do otrzymania dodatkowej kwoty w wysokości 10 000 EUR na członków rodziny osób, o których mowa w ust. 1, jeżeli osoby te przyjęto w celu zapewnienia jedności rodziny. ***W szczególności należy zadbać o to, aby część tej kwoty była wypłacana bezpośrednio organom lokalnym lub regionalnym, na których terenie osoby te są przyjmowane w drodze przesiedlenia bądź przyjęcia ze względów humanitarnych.”***
2. art. 17 otrzymuje brzmienie:	2. art. 17 otrzymuje brzmienie:
„[…]	„[…]
7. W ramach dostępnych zasobów Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 32 w celu dostosowania w stosownych przypadkach kwoty, o której mowa w ust. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu, aby uwzględnić aktualne stopy inflacji, istotne zmiany w dziedzinie przekazywania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową oraz osób z niej korzystających z jednego państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego, a także czynniki, które mogą zoptymalizować wykorzystanie zachęty finansowej, jaką stanowią te kwoty.”.	7. W ramach dostępnych zasobów Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 32 w celu dostosowania w stosownych przypadkach kwoty, o której mowa w ust. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu, aby uwzględnić aktualne stopy inflacji, istotne zmiany w dziedzinie przekazywania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową oraz osób z niej korzystających z jednego państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego, a także czynniki, które mogą zoptymalizować wykorzystanie zachęty finansowej, jaką stanowią te kwoty. ***W szczególności należy zadbać o to, aby część tej kwoty była wypłacana bezpośrednio organom lokalnym lub regionalnym, na których terenie osoby te są przyjmowane.***”.

Uzasadnienie

Proponowane uzupełnienia mają zagwarantować, że właściwe władze lokalne lub regionalne otrzymają niezbędne wsparcie finansowe.

Zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólną procedurę ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii i uchylającego dyrektywę 2013/32/UE

Poprawka 15

COM(2020) 611 final, pkt 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	(i) motyw 10 otrzymuje brzmienie:
	„(10) Należy zmobilizować zasoby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji w celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia dla wysiłków państw członkowskich w zakresie stosowania niniejszego rozporządzenia, w szczególności tych państw członkowskich, których systemy azylowe i systemy przyjmowania poddawane są szczególnej i nieproporcjonalnej presji. Należy udostępnić odpowiednie zasoby również organom lokalnym i regionalnym, w tym zapewnić im możliwość bezpośredniego dostępu do Funduszu Azylu, Migracji i Integracji. UE musi też przeznaczyć konkretne fundusze na to, by regiony znajdujące się pod większą presją migracyjną, zwłaszcza położone na granicach zewnętrznych UE, mogły radzić sobie z przyjmowaniem małoletnich bez opieki przybywających na ich terytoria oraz pomaganiem im.”;
motyw 31 otrzymuje brzmienie:	***(ii)*** motyw 31 otrzymuje brzmienie:
„(31) W celu zagwarantowania praw osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową decyzja w sprawie jej wniosku powinna zostać wydana na piśmie. W przypadku gdy w danej decyzji nie udzielono ochrony międzynarodowej, osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową powinna otrzymać Uzasadnienie faktyczne i prawne tej decyzji oraz informacje o jej skutkach oraz o możliwościach odwołania się od niej.	„(31) W celu zagwarantowania praw osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową decyzja w sprawie jej wniosku powinna zostać wydana na piśmie. W przypadku gdy w danej decyzji nie udzielono ochrony międzynarodowej, osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową powinna otrzymać Uzasadnienie faktyczne i prawne tej decyzji oraz informacje o jej skutkach oraz o możliwościach odwołania się od niej.
(31a) W celu zwiększenia efektywności procedur oraz zmniejszenia ryzyka ucieczki i prawdopodobieństwa niedozwolonego przemieszczania się należy zapewnić, aby nie było luk proceduralnych między wydaniem decyzji odmownej w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej a decyzją nakazującą powrót. Wobec osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, których wnioski zostały odrzucone, należy niezwłocznie wydać decyzję nakazującą powrót. Bez uszczerbku dla prawa do skutecznego środka zaskarżenia decyzja nakazująca powrót powinna albo stanowić część decyzji odmownej w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, albo, jeżeli stanowi odrębny akt, zostać wydana jednocześnie z decyzją odmowną i łącznie tą decyzją.”;	(31a) W celu zwiększenia efektywności procedur oraz zmniejszenia ryzyka ucieczki i prawdopodobieństwa niedozwolonego przemieszczania się należy zapewnić, aby nie było luk proceduralnych między wydaniem decyzji odmownej w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej a decyzją nakazującą powrót. Wobec osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, których wnioski zostały odrzucone ***i w stosunku do których państwo członkowskie nie postanowiło o wydaniu niezależnego zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia upoważniającego do pobytu ze względu na ciężką sytuację albo z przyczyn humanitarnych lub z innych przyczyn***, należy niezwłocznie wydać decyzję nakazującą powrót. Bez uszczerbku dla prawa do skutecznego środka zaskarżenia decyzja nakazująca powrót powinna albo stanowić część decyzji odmownej w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, albo, jeżeli stanowi odrębny akt, zostać wydana jednocześnie z decyzją odmowną i łącznie tą decyzją.”;

Uzasadnienie

Zalecenie to ma na celu wzmocnienie struktur regionalnych i lokalnych i odpowiada postulatom formułowanym już wcześniej przez KR w tym zakresie. Ponadto ważne jest, aby UE przeznaczyła specjalne środki dla regionów doświadczających większej presji migracyjnej.

Poprawka 16

COM(2020) 611 final, pkt 5, motyw 40h

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Stosując procedurę graniczną mającą na celu przeprowadzenie powrotu, należy stosować niektóre przepisy [przekształconej dyrektywy powrotowej], ponieważ przepisy te regulują elementy procedury powrotu, które nie są określone w niniejszym rozporządzeniu, w szczególności definicje, korzystniejsze przepisy, zasadę non-refoulement, dobro dziecka, życie rodzinne i stan zdrowia, ryzyko ucieczki, obowiązek współpracy, termin na dobrowolny wyjazd, decyzję nakazującą powrót, wydalenie, odroczenie wydalenia, powrót i wydalenie małoletnich bez opieki, zakazy wjazdu, zabezpieczenia do czasu powrotu, środek detencyjny, warunki zatrzymania***, zatrzymanie osób małoletnich i rodzin*** oraz sytuacje nadzwyczajne. Aby zmniejszyć ryzyko niedozwolonego wjazdu i przemieszczania się nielegalnie przebywających obywateli państwa trzeciego podlegających procedurze granicznej mającej na celu przeprowadzenie powrotu, można przyznać nielegalnie przebywającym obywatelom państwa trzeciego nieprzekraczający 15 dni termin na dobrowolny wyjazd, bez uszczerbku dla możliwości dobrowolnego wywiązania się z obowiązku powrotu w dowolnej chwili.	Stosując procedurę graniczną mającą na celu przeprowadzenie powrotu, należy stosować niektóre przepisy [przekształconej dyrektywy powrotowej], ponieważ przepisy te regulują elementy procedury powrotu, które nie są określone w niniejszym rozporządzeniu, w szczególności definicje, korzystniejsze przepisy, zasadę non-refoulement, dobro dziecka, życie rodzinne i stan zdrowia, ryzyko ucieczki, obowiązek współpracy, termin na dobrowolny wyjazd, decyzję nakazującą powrót, wydalenie, odroczenie wydalenia, powrót i wydalenie małoletnich bez opieki, zakazy wjazdu, zabezpieczenia do czasu powrotu, środek detencyjny, warunki zatrzymania oraz sytuacje nadzwyczajne. Aby zmniejszyć ryzyko niedozwolonego wjazdu i przemieszczania się nielegalnie przebywających obywateli państwa trzeciego podlegających procedurze granicznej mającej na celu przeprowadzenie powrotu, można przyznać nielegalnie przebywającym obywatelom państwa trzeciego nieprzekraczający 15 dni termin na dobrowolny wyjazd, bez uszczerbku dla możliwości dobrowolnego wywiązania się z obowiązku powrotu w dowolnej chwili.

Uzasadnienie

KR opowiada się za całkowitym odstąpieniem od zatrzymywania dzieci.

Poprawka 17

COM(2020) 611 final, pkt 13, artykuł 35a

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Odrzucenie wniosku i wydanie decyzji nakazującej powrót W przypadku gdy wniosek zostanie odrzucony jako niedopuszczalny, nieuzasadniony lub całkowicie nieuzasadniony, zarówno w odniesieniu do statusu uchodźcy, jak i ochrony uzupełniającej, albo jako w sposób dorozumiany lub wyraźnie wycofany, państwa członkowskie wydają decyzję nakazującą powrót zgodną z dyrektywą XXX/XXX/UE [dyrektywa powrotowa]. Decyzję nakazującą powrót wydaje się w ramach decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub w odrębnym akcie. W przypadku gdy decyzja nakazująca powrót jest wydawana jako odrębny akt, wydaje się ją w jednocześnie z decyzją o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej i łącznie z tą decyzją.”;	**Odrzucenie wniosku i wydanie decyzji nakazującej powrót** W przypadku gdy wniosek zostanie odrzucony jako niedopuszczalny, nieuzasadniony lub całkowicie nieuzasadniony, zarówno w odniesieniu do statusu uchodźcy, jak i ochrony uzupełniającej, albo jako w sposób dorozumiany lub wyraźnie wycofany ***i państwo członkowskie nie postanowi o wydaniu danej osobie niezależnego zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia upoważniającego ją do pobytu ze względu na jej ciężką sytuację, ze względów humanitarnych lub z innych przyczyn***, państwa członkowskie wydają decyzję nakazującą powrót zgodną z dyrektywą XXX/XXX/UE [dyrektywa powrotowa]. Decyzję nakazującą powrót wydaje się w ramach decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub w odrębnym akcie. W przypadku gdy decyzja nakazująca powrót jest wydawana jako odrębny akt, wydaje się ją w jednocześnie z decyzją o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej i łącznie z tą decyzją.”;

Uzasadnienie

Wniosek Komisji w obecnym brzmieniu zakazuje państwom członkowskim, aby bez wszczynania procedury powrotu udzielały ochrony z innych względów humanitarnych lub rodzinnych poza ochroną międzynarodową. Stoi to w sprzeczności z art. 3 ust. 2 wniosku COM(2016) 466 final („rozporządzenie o kwalifikowaniu"), który gwarantuje właśnie to prawo państw członkowskich („Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do innych krajowych statusów humanitarnych przyznawanych przez państwa członkowskie na mocy prawa krajowego osobom, które nie kwalifikują się do otrzymania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej"). Ponadto w pewnych okolicznościach państwa członkowskie są nawet zobowiązane do udzielenia ochrony; dzieje się tak na przykład w przypadkach zagrożenia zdrowia, jak to w swoim orzecznictwie – od czasu wyroku w sprawie M'Bodj – wyjaśnia Trybunał Sprawiedliwości. Zresztą zważywszy na wynikający z art. 6 ust. 1 dyrektywy 2008/115/WE („dyrektywa powrotowa") obowiązek podjęcia decyzji nakazującej powrót w przypadku nielegalnego pobytu, przepis ten wydaje się zbędny. Proponowana zmiana jest zgodna z art. 6 ust. 4 dyrektywy powrotowej.

Poprawka 18

COM(2020) 611 final, pkt 14, art. 40 ust. 1 lit. i)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
w art. 40 wprowadza się następujące zmiany:	w art. 40 wprowadza się następujące zmiany:
a) w ust. 1 dodaje się literę w brzmieniu:	a) w ust. 1 dodaje się literę w brzmieniu:
i) osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową posiada obywatelstwo lub – w przypadku bezpaństwowców – poprzednie miejsce zwykłego pobytu w państwie trzecim, dla którego obywateli wskaźnik przyznawania ochrony międzynarodowej przez organ rozstrzygający wynosi – zgodnie z najnowszymi dostępnymi średnimi rocznymi ogólnounijnymi danymi Eurostatu – 20 % lub mniej, chyba że w danym państwie trzecim nastąpiła istotna zmiana od czasu publikacji odpowiednich danych Eurostatu lub osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową należy do kategorii osób, w przypadku których wskaźnika 20 % lub mniej nie można uznać za reprezentatywny w odniesieniu do ich potrzeb w zakresie ochrony";	„i) ***wniosek osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową można na podstawie informacji uzyskanych we wstępnym wywiadzie rozpatrzyć indywidualnie w krótkim czasie, a w przypadku odrzucenia wniosku istnieje rozsądne prawdopodobieństwo szybkiego powrotu do państwa pochodzenia lub do państwa trzeciego gotowego do przyjęcia***;";
[…]	[…]

Uzasadnienie

Powiązanie sankcji z obywatelstwem, powstające wskutek powiązania ze wskaźnikami przyznawania ochrony międzynarodowej, jest niezgodne z zakazami dyskryminacji wynikającymi z prawa międzynarodowego i europejskiego, jeżeli w danym przypadku brak jakiegokolwiek uzasadnienia. KR proponuje zatem procedurę nakierowaną na możliwość powrotu i prawdopodobieństwo szybkiej decyzji w indywidualnych przypadkach, tak jak to jest stosowane w szwajcarskiej procedurze azylowej od 2019 r. W ten sposób można by podejmować znacznie więcej decyzji w krótkim czasie niż w przypadku powiązania ze wskaźnikiem przyznawania ochrony. Przyczynia się to też zwłaszcza do zmniejszenia obciążenia organów lokalnych i regionalnych na obszarach przygranicznych. Model ten umożliwia ponadto szybkie podejmowanie decyzji o przyznaniu ochrony, a tym samym może trwale przyspieszyć integrację osób wyraźnie potrzebujących ochrony takich jak osoby uprawnione do ochrony międzynarodowej, które uratowano na morzu.

Poprawka 19

COM(2020) 611 final, pkt 14, art. 40 ust. 5 lit. c)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
[…]	[…]
b) w ust. 5 dodaje się literę w brzmieniu:	b) w ust. 5 dodaje się literę w brzmieniu:
„c) ***osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową posiada obywatelstwo lub – w przypadku bezpaństwowców – poprzednie miejsce zwykłego pobytu w państwie trzecim, dla którego obywateli wskaźnik przyznawania ochrony międzynarodowej przez organ rozstrzygający wynosi – zgodnie z najnowszymi dostępnymi średnimi rocznymi ogólnounijnymi danymi Eurostatu – 20 % lub mniej, chyba że w danym państwie trzecim nastąpiła istotna zmiana od czasu publikacji odpowiednich danych Eurostatu lub osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową należy do kategorii osób, w przypadku których wskaźnika 20 % lub mniej nie można uznać za reprezentatywny w odniesieniu do ich potrzeb w zakresie ochrony***;”;	„c) ***wniosek osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową można na podstawie informacji uzyskanych we wstępnym wywiadzie rozpatrzyć indywidualnie w krótkim czasie, a w przypadku odrzucenia wniosku istnieje rozsądne prawdopodobieństwo szybkiego powrotu do państwa pochodzenia lub do państwa trzeciego gotowego do przyjęcia***;”;

Uzasadnienie

Powiązanie sankcji z obywatelstwem, powstające wskutek powiązania ze wskaźnikami przyznawania ochrony międzynarodowej, jest niezgodne z zakazami dyskryminacji wynikającymi z prawa międzynarodowego i europejskiego, jeżeli w danym przypadku brak jakiegokolwiek uzasadnienia. KR proponuje zatem procedurę nakierowaną na możliwość powrotu i prawdopodobieństwo szybkiej decyzji w indywidualnych przypadkach, tak jak to jest stosowane w szwajcarskiej procedurze azylowej od 2019 r. W ten sposób można by umożliwić podejmowanie znacznie większej liczby decyzji w krótkim czasie niż w przypadku powiązania ze wskaźnikiem przyznawania ochrony. Przyczynia się to też zwłaszcza do zmniejszenia obciążenia organów lokalnych i regionalnych na obszarach przygranicznych. Model ten umożliwia ponadto szybkie podejmowanie decyzji o przyznaniu ochrony, a tym samym może trwale przyspieszyć integrację osób wyraźnie potrzebujących ochrony takich jak osoby uprawnione do ochrony międzynarodowej, które uratowano na morzu.

Poprawka 20

COM(2020) 611 final, pkt 15, art. 41 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Państwo członkowskie rozpatruje wniosek w ramach procedury granicznej w przypadkach, o których mowa w ust. 1, gdy mają zastosowanie okoliczności, o których mowa w art. 40 ust. 1 lit. c), f) lub i).	Państwo członkowskie rozpatruje wniosek w ramach procedury granicznej w przypadkach, o których mowa w ust. 1, gdy mają zastosowanie okoliczności, o których mowa w art. 40 ust. 1 lit. f) lub i) ***oraz w art. 40 ust. 1 lit. c) tylko wtedy, gdy okoliczności wskazują, że w danym indywidualnym przypadku można oczekiwać szybkiej decyzji i powrotu***.

Uzasadnienie

Zmniejszyłoby to obciążenie organów lokalnych i regionalnych, na których terenie osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową przebywają podczas trwania procedur granicznych.

Poprawka 21

COM(2020) 611 final, pkt 15, art. 41 ust. 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Procedurę graniczną można stosować wobec ***małoletnich bez opieki oraz*** małoletnich ***poniżej 12. roku życia*** i członków ich rodzin wyłącznie w przypadkach, o których mowa w art. 40 ust. 5 lit. b).	Procedurę graniczną można stosować wobec małoletnich i ***towarzyszących im*** członków ich rodzin wyłącznie w przypadkach, o których mowa w art. 40 ust. 5 lit. b)***, lub w przypadkach, gdy można oczekiwać szybkiego udzielenia ochrony międzynarodowej w następstwie rozpatrzenia wniosku na podstawie art. 40 ust. 5 lit. c)***. ***Małoletnich nie należy umieszczać w ośrodku detencyjnym podczas stosowania procedur granicznych.***

Uzasadnienie

Ochrona małoletnich na mocy prawa międzynarodowego przysługuje jednakowo wszystkim osobom poniżej 18 roku życia. Specjalne procedury należy zatem stosować tylko wtedy, gdy leży to w interesie małoletniego albo jest w indywidualnym przypadku uzasadnione z ważnych względów w rozumieniu art. 40 ust. 5 lit. b) wniosku („zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego"). Zatrzymanie nie powinno być możliwe w oparciu o względy proceduralne. Takie podejście, ukierunkowane na dobro małoletnich i interesy bezpieczeństwa państw członkowskich, jest zgodne z wcześniejszymi stanowiskami KR-u.

Poprawka 22

COM(2020) 611 final, pkt 15, art. 41 ust. 9 lit. b)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie nie stosują procedury granicznej lub zaprzestają jej stosowania na dowolnym etapie procedury, jeżeli:	Państwa członkowskie nie stosują procedury granicznej lub zaprzestają jej stosowania na dowolnym etapie procedury, jeżeli:
(…)	(…)
b) ***nie można udzielić niezbędnego wsparcia osobom ubiegającym się*** o ochronę międzynarodową ***potrzebującym szczególnych gwarancji proceduralnych*** w miejscach, o których mowa w ust. 14;	b) ***osoby ubiegające się*** o ochronę międzynarodową ***potrzebują szczególnych gwarancji proceduralnych, chyba że w danym przypadku gwarantuje się, że można im udzielić niezbędnego wsparcia*** w miejscach, o których mowa w ust. 14;

Uzasadnienie

Osoby potrzebujące szczególnych gwarancji proceduralnych muszą w poszczególnych przypadkach mieć dostęp do odpowiednich środków wsparcia, w przeciwnym razie nie można ich skierować na ścieżkę procedury granicznej.

Poprawka 23

COM(2020) 611 final, pkt 15, art. 41 ust. 11

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Procedura graniczna mająca na celu rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej powinna trwać jak najkrócej, a jednocześnie gwarantować pełne i rzetelne rozpatrywanie wniosków. Obejmuje ona decyzję, o której mowa w ust. 2 i 3, oraz każdą ewentualną decyzję w sprawie odwołania i należy ją zakończyć w terminie ***12*** tygodni od daty zarejestrowania wniosku. Po upływie tego okresu osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową zezwala się na wjazd na terytorium państwa członkowskiego, z wyjątkiem przypadków, gdy zastosowanie ma art. 41a ust. 1. Na zasadzie odstępstwa od terminów określonych w art. 34, art. 40 ust. 2 i art. 55 państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące czasu trwania procedury rozpatrywania wniosku i procedury odwoławczej, w których zapewniają, aby w przypadku odwołania od decyzji o odrzuceniu wniosku w ramach procedury granicznej rozstrzygnięcie w sprawie takiego odwołania zostało wydane w terminie ***12*** tygodni od daty zarejestrowania wniosku.	Procedura graniczna mająca na celu rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej powinna trwać jak najkrócej, ***aby pomóc w odciążeniu regionów przygranicznych,*** a jednocześnie gwarantować pełne i rzetelne rozpatrywanie wniosków. Obejmuje ona decyzję, o której mowa w ust. 2 i 3, oraz każdą ewentualną decyzję w sprawie odwołania i należy ją zakończyć w terminie ***8*** tygodni od daty zarejestrowania wniosku. Po upływie tego okresu osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową zezwala się na ***przejazd w głąb*** terytorium państwa członkowskiego, z wyjątkiem przypadków, gdy zastosowanie ma art. 41a ust. 1. Na zasadzie odstępstwa od terminów określonych w art. 34, art. 40 ust. 2 i art. 55 państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące czasu trwania procedury rozpatrywania wniosku i procedury odwoławczej, w których zapewniają, aby w przypadku odwołania od decyzji o odrzuceniu wniosku w ramach procedury granicznej rozstrzygnięcie w sprawie takiego odwołania zostało wydane w terminie ***8*** tygodni od daty zarejestrowania wniosku.

Uzasadnienie

Termin 20 tygodni jest nieracjonalnie długi i zobowiązuje wnioskodawców do pozostania w strefach tranzytowych, a to stanowi nieproporcjonalne obciążenie dla regionów przygranicznych. W wyroku w sprawie węgierskiej strefy tranzytowej z dnia 14 maja 2020 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) stwierdził, że „szczególne procedury [na granicy] muszą zostać przeprowadzone w rozsądnym terminie" i stwierdza, że już po upływie czterech tygodni należy zezwolić na wszczęcie zwykłej procedury. Ponieważ sytuacja w strefie tranzytowej polega na pozbawieniu wolności, procedury graniczne w strefach tranzytowych muszą być przeprowadzane szybko. Okres dłuższy niż osiem tygodni, który już teraz dwukrotnie przekracza dopuszczalny termin zgodnie z art. 43 dyrektywy w sprawie procedur azylowych (4 tygodni), byłby najprawdopodobniej postrzegany jako nierozsądny zarówno przez TSUE, jak i Europejski Trybunał Praw Człowieka. Okres ośmiu tygodni wystarczy na przeprowadzenie procedury azylowej w większości przypadków. Jeżeli procedura kończy się wydaniem decyzji odmownej, na procedurę powrotu przewidziano dodatkowe osiem tygodni. Jeżeli cała procedura trwa dłużej niż trzy miesiące, nie jest prawdopodobne, aby powrót mógł zostać przeprowadzony szybko, jak przewidziano dla procedury granicznej.

Poprawka 24

COM(2020) 611 final, pkt 15, art. 41 ust. 13

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Podczas rozpatrywania wniosków podlegających procedurze granicznej osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową są przetrzymywane na granicy zewnętrznej, w jej pobliżu albo w strefach tranzytowych. Najpóźniej [dwa miesiące od daty rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia] każde państwo członkowskie powiadamia Komisję o miejscach, w których będzie prowadzona procedura graniczna – na granicach zewnętrznych, w pobliżu granic zewnętrznych albo w strefach tranzytowych – w tym przy stosowaniu ust. 3, oraz zapewnia, aby przepustowość tych miejsc była wystarczająca do rozpatrzenia wniosków objętych tym ustępem. Wszelkie zmiany miejsc, w których stosowana jest procedura graniczna, zgłasza się Komisji dwa miesiące przed wejściem tych zmian w życie.	Podczas rozpatrywania wniosków podlegających procedurze granicznej osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową są przetrzymywane na granicy zewnętrznej, w jej pobliżu albo w strefach tranzytowych. Najpóźniej [dwa miesiące od daty rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia] każde państwo członkowskie powiadamia Komisję o miejscach, w których będzie prowadzona procedura graniczna – na granicach zewnętrznych, w pobliżu granic zewnętrznych albo w strefach tranzytowych – w tym przy stosowaniu ust. 3, oraz zapewnia, aby przepustowość tych miejsc była wystarczająca do rozpatrzenia wniosków objętych tym ustępem. ***Do powiadomienia dołącza się sprawozdanie z konsultacji z właściwym organem lokalnym lub regionalnym, na którego terenie procedury te mają być przeprowadzane.*** Wszelkie zmiany miejsc, w których stosowana jest procedura graniczna, zgłasza się Komisji dwa miesiące przed wejściem tych zmian w życie.

Uzasadnienie

Przy planowaniu miejsc przeprowadzania procedur granicznych ważne jest, aby należycie uwzględnić potrzeby właściwych organów lokalnych i regionalnych.

Poprawka 25

COM(2020) 611 final, pkt 15, art. 41 ust. 14

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W sytuacjach, w których przepustowość miejsc zgłoszonych przez państwa członkowskie na podstawie ust. 14 jest tymczasowo niewystarczająca do rozpatrzenia wniosków osób ubiegających się o ochronę międzynarodową objętych przepisami ust. 3, państwa członkowskie mogą wyznaczyć inne miejsca na terytorium państwa członkowskiego i po powiadomieniu Komisji o tym fakcie umieścić tam osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową tymczasowo i możliwie najkrótszy okres.”;	W sytuacjach, w których przepustowość miejsc zgłoszonych przez państwa członkowskie na podstawie ust. 14 jest tymczasowo niewystarczająca do rozpatrzenia wniosków osób ubiegających się o ochronę międzynarodową objętych przepisami ust. 3, państwa członkowskie mogą***, po uprzedniej konsultacji z właściwymi organami lokalnymi i regionalnymi,*** wyznaczyć inne miejsca na terytorium państwa członkowskiego i po powiadomieniu Komisji o tym fakcie umieścić tam osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową tymczasowo i na możliwie najkrótszy okres.”;

Uzasadnienie

Przy planowaniu miejsc przeprowadzania procedur granicznych ważne jest, aby należycie uwzględnić potrzeby właściwych organów lokalnych i regionalnych.

Poprawka 26

COM(2020) 611 final, pkt 16, art. 41a ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Osoby, o których mowa w ust. 1, są ***przetrzymywane*** przez okres nieprzekraczający ***12*** tygodni w miejscach na granicy zewnętrznej, w jej pobliżu lub w strefach tranzytowych; w przypadku gdy państwo członkowskie nie może ich umieścić w tych miejscach, może skorzystać z innych lokalizacji na swoim terytorium. Ten ***12***-tygodniowy termin liczy się od chwili, w której osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową – obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec – nie ma już prawa do pozostania lub nie ma zezwolenia na pozostanie.	Osoby, o których mowa w ust. 1, są ***zakwaterowywane*** przez okres nieprzekraczający ***8*** tygodni w miejscach na granicy zewnętrznej, w jej pobliżu lub w strefach tranzytowych; w przypadku gdy państwo członkowskie nie może ich umieścić w tych miejscach, może***, po konsultacji z właściwymi władzami lokalnymi i regionalnymi,*** skorzystać z innych lokalizacji na swoim terytorium. Ten ***8***-tygodniowy termin liczy się od chwili, w której osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową – obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec – nie ma już prawa do pozostania lub nie ma zezwolenia na pozostanie.

Uzasadnienie

Przy planowaniu miejsc przeprowadzania procedur granicznych ważne jest, aby należycie uwzględnić potrzeby właściwych organów lokalnych i regionalnych. Podobnie na przeprowadzenie procedury powrotu powinno być dostępne nie więcej niż 8 tygodni w celu złagodzenia presji na regiony przygraniczne. W wyroku w sprawie węgierskiej strefy tranzytowej z dnia 14 maja 2020 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) stwierdził, że „szczególne procedury [na granicy] muszą zostać przeprowadzone w rozsądnym terminie" i stwierdza, że już po upływie czterech tygodni należy zezwolić na wszczęcie zwykłej procedury. Ponieważ sytuacja w strefie tranzytowej polega na pozbawieniu wolności, procedury graniczne w strefach tranzytowych muszą być przeprowadzane szybko. Okres dłuższy niż osiem tygodni, który już teraz dwukrotnie przekracza dopuszczalny termin zgodnie z art. 43 dyrektywy w sprawie procedur azylowych (4 tygodni), byłby najprawdopodobniej postrzegany jako nierozsądny zarówno przez TSUE, jak i Europejski Trybunał Praw Człowieka. Okres ośmiu tygodni wystarczy na przeprowadzenie procedury azylowej w większości przypadków. Jeżeli procedura kończy się wydaniem decyzji odmownej, na procedurę powrotu przewidziano dodatkowe osiem tygodni. Jeżeli cała procedura trwa dłużej niż trzy miesiące, nie jest prawdopodobne, aby powrót mógł zostać przeprowadzony szybko, jak przewidziano dla procedury granicznej. Zgodnie z art. 34 wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie procedury azylowej z 2016 r. przewiduje się, że decyzje w sprawie dopuszczalności i stosowania umów z państwami trzecimi muszą być podejmowane w terminie jednego miesiąca. Okres dłuższy niż dwa miesiące na wydanie decyzji w ramach procedury granicznej byłby zatem nierozsądny z prawnego punktu widzenia. Należy również przewidzieć krótki okres, ponieważ istnieje większe prawdopodobieństwo, że powroty będą miały miejsce po przeprowadzeniu szybkiej procedury przy minimalnym czasie oczekiwania. Ponadto terminologia musi być spójna we wniosku, a niejednoznacznych terminów, które mogłyby oznaczać de facto zatrzymanie, takich jak „zatrzymywane", należy unikać i zastąpić je sformułowaniem precyzyjnym pod względem prawnym, takim jak sformułowanie „zakwaterowane", zgodnie ze zmienioną dyrektywą w sprawie warunków przyjmowania.

Poprawka 27

COM(2020) 611 final, pkt 18, art. 53 ust. 9

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie przewidują tylko jedną instancję odwoławczą w odniesieniu do decyzji podjętej w ramach procedury granicznej.	***W*** odniesieniu do decyzji podjętej w ramach procedury granicznej ***państwa członkowskie zapewniają środek zaskarżenia zgodnie z art. 47 Karty praw podstawowych. W przypadku odwołań mają zastosowanie terminy przewidziane w prawie krajowym zgodnie z art. 55. Osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową mają prawo do pozostania na terytorium w okresie na wniesienie odwołania i w oczekiwaniu na jego wynik zgodnie z art. 54.***

Uzasadnienie

Sztywne ograniczenie do jednego tylko środka odwoławczego oraz ścisły termin w odniesieniu do procedur granicznych kolidują z kompetencjami państw członkowskich, które są niezależne pod względem proceduralnym w zakresie zapewniania środków zaskarżenia w kontekście procedur granicznych. Są one jednak zobowiązane do przestrzegania art. 47 Karty praw podstawowych, zgodnie z orzecznictwem TSUE, które stanowi, że przepisy dotyczące środków odwoławczych muszą być zgodne z zasadą niedyskryminacji oraz z zasadami równoważności i skuteczności. Oznacza to, że dyskryminacja w stosunku do innych osób ubiegających się o azyl i nierówne traktowanie w zestawieniu z innymi porównywalnymi postępowaniami przed sądami administracyjnymi nie są dozwolone. Proponowana poprawka zapewnia zgodność z tymi wymogami. Podobnie termin, w którym należy udzielić odpowiedzi na odwołanie, nie może być ustalony jednolicie na szczeblu UE, a zatem najlepszym rozwiązaniem jest powiązanie go z krajowymi przepisami administracyjnymi.

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady wprowadzającego kontrolę przesiewową obywateli państw trzecich na granicach zewnętrznych oraz zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 767/2008, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240 i (UE) 2019/817

Poprawka 28

COM(2020) 612 final, motyw 12

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Kontrola przesiewowa powinna być przeprowadzana na granicy zewnętrznej lub w jej pobliżu***, zanim dane osoby otrzymają zgodę na wjazd na terytorium***. Państwa członkowskie powinny stosować środki zgodnie z prawem krajowym, aby uniemożliwić osobom poddawanym kontroli przesiewowej ***wjazd*** na terytorium w trakcie tej kontroli. W indywidualnych przypadkach, jeżeli jest to wymagane, środki te mogą obejmować zatrzymanie, z zastrzeżeniem prawa krajowego regulującego tę kwestię.	Kontrola przesiewowa powinna być przeprowadzana na granicy zewnętrznej lub w jej pobliżu. Państwa członkowskie powinny stosować środki zgodnie z prawem krajowym, aby uniemożliwić osobom poddawanym kontroli przesiewowej ***przejazd w głąb*** terytorium w trakcie tej kontroli. W indywidualnych przypadkach, jeżeli jest to wymagane środki te mogą***, z wyłączeniem przypadku małoletnich,*** obejmować zatrzymanie, z zastrzeżeniem prawa krajowego regulującego tę kwestię. ***Jeżeli w wyniku kontroli przesiewowej odmawia się dalszego przemieszczania się, zastosowanie ma art. 14 kodeksu granicznego Schengen***.

Uzasadnienie

Prawo międzynarodowe uniemożliwia pozbawianie dzieci wolności ze względów administracyjnych i według TSUE małoletni nie mogą być systematycznie traktowani jak osoby dorosłe w kontekście migracji. Odmowa dalszego przemieszczania się po przeprowadzeniu kontroli przesiewowej musi być w pełni uzasadniona, zgodnie z kodeksem granicznym Schengen.

Poprawka 29

COM(2020) 612 final, motyw 20

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie powinny określić odpowiednie miejsca przeprowadzania kontroli przesiewowej ***na granicy zewnętrznej lub w jej pobliżu***, biorąc pod uwagę warunki geograficzne i istniejącą infrastrukturę, zapewniając, aby zatrzymani obywatele państw trzecich, jak również ci, którzy zgłoszą się na przejściu granicznym, mogli zostać szybko poddani kontroli przesiewowej. Zadania związane z kontrolą przesiewową mogą być wykonywane na obszarach hotspotów, o których mowa w art. 2 pkt 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896[23].	Państwa członkowskie powinny określić odpowiednie miejsca przeprowadzania kontroli przesiewowej, biorąc pod uwagę ***opinie właściwych organów lokalnych i regionalnych,*** warunki geograficzne i istniejącą infrastrukturę, zapewniając, aby zatrzymani obywatele państw trzecich, jak również ci, którzy zgłoszą się na przejściu granicznym, mogli zostać szybko poddani kontroli przesiewowej. Zadania związane z kontrolą przesiewową mogą być wykonywane na obszarach hotspotów, o których mowa w art. 2 pkt 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896[23].

Uzasadnienie

Państwa członkowskie powinny móc wybrać odpowiednie miejsca zgodnie ze swoimi krajowymi uwarunkowaniami i możliwościami. W szczególności powinny móc zrekompensować szczególne obciążenie regionów położonych na granicy zewnętrznej lub w jej pobliżu dzięki możliwościom decentralizacji. Ważne jest zarazem, aby przy planowaniu miejsc do przeprowadzania kontroli przesiewowej należycie uwzględniono potrzeby właściwych organów lokalnych lub regionalnych.

Poprawka 30

COM(2020) 612 final, motyw 24

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Na koniec kontroli przesiewowej organy odpowiedzialne za jej przeprowadzenie powinny wypełnić formularz wywiadu. Formularz należy przekazać organom rozpatrującym wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej lub organom właściwym do spraw powrotu – ***w zależności od tego, gdzie dana osoba jest kierowana***. W pierwszym przypadku organy odpowiedzialne za kontrolę przesiewową powinny również wskazać wszelkie elementy, które mogą wydawać się istotne dla ustalenia, czy właściwe organy powinny poddać wniosek danego obywatela państwa trzeciego procedurze przyspieszonego rozpatrywania wniosku, czy też procedurze granicznej.	Na koniec kontroli przesiewowej organy odpowiedzialne za jej przeprowadzenie powinny wypełnić formularz wywiadu. Formularz należy – ***w zależności od tego, gdzie dana osoba jest kierowana*** – przekazać organom rozpatrującym wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej lub organom właściwym do spraw powrotu***, a w stosownych przypadkach dodatkowo organom odpowiedzialnym na mocy prawa krajowego za ochronę zdrowia i bezpieczeństwa i/lub organom właściwym do spraw osób wymagających szczególnego traktowania, takich jak małoletni bez opieki lub kobiety podróżujące samotnie***. W pierwszym przypadku organy odpowiedzialne za kontrolę przesiewową powinny również wskazać wszelkie elementy – ***zwłaszcza ewentualne szczególne potrzeby w zakresie ochrony*** – które mogą wydawać się istotne dla ustalenia, czy właściwe organy powinny poddać wniosek danego obywatela państwa trzeciego procedurze przyspieszonego rozpatrywania wniosku, czy też procedurze granicznej.

Uzasadnienie

W przypadku uzasadnionych obaw dotyczących zdrowia lub bezpieczeństwa formularz należy dodatkowo przekazać odpowiednim właściwym organom. Chociaż przewiduje się udział tych organów w kontroli przesiewowej, należy również zadbać o to, aby otrzymały one wszystkie istotne informacje. To samo dotyczy przypadków, w których podczas kontroli przesiewowych stwierdza się szczególne potrzeby w zakresie ochrony, jeśli na mocy prawa krajowego właściwy w tej sprawie jest inny organ niż wymieniony, jak to ma miejsce regularnie w przypadku dzieci, a być może także w przypadku ofiar handlu ludźmi i innych grup. W szczególności ważne jest pamiętanie o grupach szczególnie wrażliwych, które mogą być wykorzystywane w trakcie procesu migracji, takich jak małoletni bez opieki lub kobiety podróżujące samotnie.

Poprawka 31

COM(2020) 612 final, art. 3 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Artykuł 3	*Artykuł 3*
Kontrola przesiewowa na granicach zewnętrznych	**Kontrola przesiewowa na granicach zewnętrznych**
1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do wszystkich obywateli państw trzecich, którzy:	1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do wszystkich obywateli państw trzecich, którzy:

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
a) zostali zatrzymani w związku z niedozwolonym przekroczeniem granicy zewnętrznej państwa członkowskiego drogą lądową, morską lub powietrzną, z wyjątkiem obywateli państw trzecich, w przypadku których państwo członkowskie nie ma obowiązku pobierania danych biometrycznych na podstawie art. 14 ust. 1 i 3 rozporządzenia (UE) nr 603/2013 z powodów innych niż ich wiek, albo	a) zostali zatrzymani w związku z niedozwolonym przekroczeniem granicy zewnętrznej państwa członkowskiego drogą lądową, morską lub powietrzną, z wyjątkiem obywateli państw trzecich, w przypadku których państwo członkowskie nie ma obowiązku pobierania danych biometrycznych na podstawie art. 14 ust. 1 i 3 rozporządzenia (UE) nr 603/2013 z powodów innych niż ich wiek, albo
b) zostali sprowadzeni na ląd na terytorium państwa członkowskiego w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczej.	b) zostali sprowadzeni na ląd na terytorium państwa członkowskiego w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczej.
Kontrola przesiewowa ma zastosowanie do tych osób niezależnie od tego, czy złożyły one wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.	Kontrola przesiewowa***, przeprowadzana przez organ upoważniony na mocy prawa krajowego do odmowy wjazdu zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2016/399 (kodeks graniczny Schengen),*** ma zastosowanie do tych osób niezależnie od tego, czy złożyły one wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Uzasadnienie

Wraz z procedurą kontroli przesiewowej dodaje się kolejny etap do procesów zarządzania migracją, które już są uciążliwe dla wielu państw członkowskich położonych przy granicach zewnętrznych. Aby można było uniknąć sytuacji, w której potrzebna będzie odrębna procedura, wiążąca się ze znacznymi dodatkowymi obciążeniami zwłaszcza w przypadku państw leżących przy granicach zewnętrznych, Komitet Regionów proponuje, aby procedurę tę włączyć do kontroli granicznych, a organom krajowym upoważnionym do odmowy wjazdu zgodnie z art. 14 ust. 2 zdanie drugie rozporządzenia (UE) 2016/399 (kodeks graniczny Schengen) powierzyć jej przeprowadzanie w przypadkach, gdy kontrola przesiewowa jest przeprowadzana w związku z wjazdem bez spełnienia warunków wjazdu na granicy zewnętrznej. Włączenie tej procedury do procesu kontroli granicznej i zadań służb granicznych pozwoli lepiej zagwarantować, że kontrola przesiewowa spełni pożądaną funkcję, mianowicie taką, że osoby zatrzymane zostaną jak najszybciej skierowane na ścieżkę odpowiednich procedur, te zaś będą mogły rozpocząć się bezzwłocznie i bez zakłóceń. Ponieważ w stosunku do obywateli państw trzecich objętych art. 3 istnieją trzy możliwe sposoby postępowania (odmowa wjazdu, skierowanie do organów odpowiedzialnych za procedurę powrotu, skierowanie do organów azylowych lub do państwa członkowskiego odpowiedzialnego za procedurę azylową w oparciu o mechanizm solidarności), jednym z których jest zawracanie na granicy zgodnie z art. 14 rozporządzenia (UE) 2016/399 (kodeks graniczny Schengen), dzięki takiemu przyporządkowaniu kontroli przesiewowej zapewnia się jednolite podejście i powiązanie kontroli z ewentualną odmową wjazdu, co znacznie upraszcza skuteczne przeprowadzanie procedury. Ponadto wynik kontroli przesiewowej można bez dodatkowych kroków pośrednich włączyć do decyzji o odmowie wjazdu.

Poprawka 32

COM(2020) 612 final, art. 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Kontrole przesiewowe na terytorium	Kontrole przesiewowe na terytorium
Państwa członkowskie przeprowadzają kontrole przesiewowe obywateli państw trzecich znajdujących się na ich terytorium, w przypadku gdy brakuje oznak świadczących o tym, że osoby te przekroczyły granicę zewnętrzną w celu wjazdu na terytorium państw członkowskich w sposób dozwolony.	Państwa członkowskie przeprowadzają kontrole przesiewowe obywateli państw trzecich znajdujących się na ich terytorium, w przypadku gdy brakuje oznak świadczących o tym, że osoby te przekroczyły granicę zewnętrzną w celu wjazdu na terytorium państw członkowskich w sposób dozwolony. ***Aby zmniejszyć presję wywieraną na organy państw członkowskich, należy unikać powielania części funkcji kontroli przesiewowej, tak jak w przypadku wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.***

Uzasadnienie

Kontrole przesiewowe przeprowadza się oddzielnie tylko w razie konieczności. W przypadku ubiegania się o ochronę międzynarodową niektóre funkcje kontroli przesiewowej (identyfikacja, szczególne potrzeby w zakresie ochrony) są objęte obowiązkami wynikającymi z Eurodac i dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania, a kontrola powinna być częścią tych procedur.

Poprawka 33

COM(2020) 612 final, art. 6

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Artykuł 6	*Artykuł 6*
Wymogi dotyczące kontroli przesiewowych	**Wymogi dotyczące kontroli przesiewowych**
1. W przypadkach, o których mowa w art. 3, kontrola przesiewowa przeprowadzana jest w miejscach ***znajdujących się na granicach zewnętrznych lub w ich pobliżu***.	1. W przypadkach, o których mowa w art. 3, kontrola przesiewowa przeprowadzana jest w ***odpowiednich*** miejscach ***w danym państwie członkowskim***. ***Miejsca te określa się po konsultacji z właściwym organem lokalnym lub regionalnym.***
2. W przypadkach, o których mowa w art. 5, kontrola przesiewowa przeprowadzana jest w odpowiednim miejscu na terytorium państwa członkowskiego.	2. W przypadkach, o których mowa w art. 5, kontrola przesiewowa przeprowadzana jest w odpowiednim miejscu na terytorium państwa członkowskiego. ***Miejsca te określa się po konsultacji z właściwym organem lokalnym lub regionalnym.***
3. W przypadkach, o których mowa w art. 3, kontrolę przesiewową należy przeprowadzić niezwłocznie i w każdym przypadku zakończyć ją w ciągu 5 dni od zatrzymania w pobliżu granicy zewnętrznej, sprowadzenia na ląd na terytorium danego państwa członkowskiego lub stawienia się na przejściu granicznym. W wyjątkowych okolicznościach, gdy wymagana jest kontrola przesiewowa nieproporcjonalnie dużej liczby obywateli państw trzecich w tym samym czasie, co w praktyce uniemożliwia zakończenie kontroli przesiewowej w tym terminie, termin 5 dni może zostać przedłużony maksymalnie o dodatkowe 5 dni.	3. W przypadkach, o których mowa w art. 3, kontrolę przesiewową należy przeprowadzić niezwłocznie i w każdym przypadku zakończyć ją w ciągu 5 dni od zatrzymania w pobliżu granicy zewnętrznej, sprowadzenia na ląd na terytorium danego państwa członkowskiego lub stawienia się na przejściu granicznym. W wyjątkowych okolicznościach, gdy wymagana jest kontrola przesiewowa nieproporcjonalnie dużej liczby obywateli państw trzecich w tym samym czasie, co w praktyce uniemożliwia zakończenie kontroli przesiewowej w tym terminie, termin 5 dni może zostać przedłużony maksymalnie o dodatkowe 5 dni.
Jeżeli osoby, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. a) i do których ma zastosowanie art. 14 ust. 1 i 3 rozporządzenia (UE) nr 603/2013, pozostają fizycznie na granicy zewnętrznej dłużej niż 72 godziny, termin na przeprowadzenie kontroli przesiewowej w przypadku takich osób skraca się do dwóch dni.	Jeżeli osoby, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. a) i do których ma zastosowanie art. 14 ust. 1 i 3 rozporządzenia (UE) nr 603/2013, pozostają fizycznie na granicy zewnętrznej dłużej niż 72 godziny, termin na przeprowadzenie kontroli przesiewowej w przypadku takich osób skraca się do dwóch dni. ***W każdym przypadku należy zapewnić odpowiednią ocenę każdego przypadku, tak aby zapobiec dyskryminacyjnej realizacji procedury.***

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
4. Państwa członkowskie niezwłocznie powiadamiają Komisję o wyjątkowych okolicznościach, o których mowa w ust. 3. Informują również Komisję, gdy tylko ustaną powody wydłużenia terminu na przeprowadzenie kontroli przesiewowej.	4. Państwa członkowskie niezwłocznie powiadamiają Komisję o wyjątkowych okolicznościach, o których mowa w ust. 3. Informują również Komisję, gdy tylko ustaną powody wydłużenia terminu na przeprowadzenie kontroli przesiewowej.
5. Kontrola przesiewowa, o której mowa w art. 5, przeprowadzana jest bezzwłocznie, a w każdym przypadku zostaje zakończona w ciągu 3 dni od zatrzymania.	5. Kontrola przesiewowa, o której mowa w art. 5, przeprowadzana jest bezzwłocznie, a w każdym przypadku zostaje zakończona w ciągu 3 dni od zatrzymania.
6. Kontrola przesiewowa obejmuje następujące elementy obowiązkowe:	6. Kontrola przesiewowa obejmuje następujące elementy obowiązkowe:
a) wstępną kontrolę stanu zdrowia i identyfikację osób wymagających szczególnego traktowania, przewidziane w art. 9,	a) wstępną kontrolę stanu zdrowia i identyfikację osób wymagających szczególnego traktowania, przewidziane w art. 9,
b) identyfikację, o której mowa w art. 10,	b) identyfikację, o której mowa w art. 10,
c) rejestrację danych biometrycznych w odpowiednich bazach danych, o której mowa w art. 14 ust. 6, w zakresie, w jakim taka rejestracja jeszcze nie nastąpiła,	c) rejestrację danych biometrycznych w odpowiednich bazach danych, o której mowa w art. 14 ust. 6, w zakresie, w jakim taka rejestracja jeszcze nie nastąpiła,
d) kontrolę bezpieczeństwa, o której mowa w art. 11,	d) kontrolę bezpieczeństwa, o której mowa w art. 11,
e) wypełnienie formularza wywiadu, o którym mowa w art. 13,	e) wypełnienie formularza wywiadu, o którym mowa w art. 13,
f) skierowanie na odpowiednią ścieżkę proceduralną, o którym mowa w art. 14.	f) skierowanie na odpowiednią ścieżkę proceduralną, o którym mowa w art. 14.
7. Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy do przeprowadzania kontroli przesiewowej.	7. Państwa członkowskie wyznaczają ***zgodnie z art. 3 i 5*** właściwe organy do przeprowadzania kontroli przesiewowej.
Państwa członkowskie wyznaczają wykwalifikowany personel medyczny do przeprowadzania kontroli stanu zdrowia przewidzianej w art. 9. W razie potrzeby w proces kontroli włącza się także krajowe organy odpowiedzialne za ochronę dzieci oraz krajowych sprawozdawców ds. zwalczania handlu ludźmi.	Państwa członkowskie wyznaczają wykwalifikowany personel medyczny do przeprowadzania kontroli stanu zdrowia przewidzianej w art. 9. W razie potrzeby w proces kontroli włącza się także krajowe organy odpowiedzialne za ochronę dzieci oraz krajowych sprawozdawców ds. zwalczania handlu ludźmi.
Przy przeprowadzaniu kontroli przesiewowej właściwe organy mogą korzystać z pomocy lub wsparcia ekspertów lub oficerów łącznikowych bądź zespołów rozmieszczonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz [Agencję Unii Europejskiej ds. Azylu] w granicach przysługujących im uprawnień.	Przy przeprowadzaniu kontroli przesiewowej właściwe organy mogą korzystać z pomocy lub wsparcia ekspertów lub oficerów łącznikowych bądź zespołów rozmieszczonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz [Agencję Unii Europejskiej ds. Azylu] w granicach przysługujących im uprawnień.

Uzasadnienie

Państwa członkowskie powinny móc wybrać odpowiednie miejsca zgodnie ze swoimi krajowymi uwarunkowaniami i możliwościami. W szczególności powinny móc zrekompensować szczególne obciążenie regionów położonych na granicy zewnętrznej lub w jej pobliżu dzięki możliwościom decentralizacji. Przy planowaniu miejsc do przeprowadzania kontroli przesiewowej trzeba należycie uwzględnić potrzeby właściwych organów lokalnych i regionalnych.

Procedura nie może być przeprowadzana w sposób dyskryminujący. Aby uniknąć dublowania właściwości, przy wyznaczaniu właściwych organów należy spełnić proponowane wymogi określone w art. 3 i 5.

Poprawka 34

COM(2020) 612 final, art. 9 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W przypadku gdy istnieją przesłanki wskazujące na konieczność szczególnego traktowania lub świadczące o szczególnych potrzebach w zakresie przyjmowania lub potrzebach proceduralnych, dany obywatel państwa trzeciego bezzwłocznie otrzymuje, ze względu na swój stan zdrowia fizycznego i psychicznego, odpowiednie wsparcie. W przypadku małoletnich wsparcie zapewnia personel wyszkolony i dysponujący odpowiednimi kwalifikacjami do zajmowania się małoletnimi, współpracując także z organami odpowiedzialnymi za ochronę dzieci.	W przypadku gdy istnieją przesłanki wskazujące na konieczność szczególnego traktowania lub świadczące o szczególnych potrzebach w zakresie przyjmowania lub potrzebach proceduralnych, dany obywatel państwa trzeciego bezzwłocznie otrzymuje, ze względu na swój stan zdrowia fizycznego i psychicznego, odpowiednie wsparcie ***od wykwalifikowanych placówek poradnictwa specjalistycznego lub właściwych organów, przy jednoczesnym zapewnieniu dostępności odpowiednich specjalistów w związku z konkretnymi potrzebami niektórych grup obywateli państw trzecich, takich jak kobiety w ciąży, ofiary przemocy ze względu na płeć lub przemocy seksualnej, a także osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby LGBTIQ.*** W przypadku małoletnich wsparcie zapewnia personel wyszkolony i dysponujący odpowiednimi kwalifikacjami do zajmowania się małoletnimi, współpracując także z organami odpowiedzialnymi za ochronę dzieci. ***W tym celu obecność małoletnich jest niezwłocznie zgłaszana organom krajowym odpowiedzialnym za ochronę dzieci. W przypadku małoletnich bez opieki nie przeprowadza się kontroli przesiewowej; są oni niezwłocznie kierowani do organów odpowiadających za ochronę dzieci. Jeśli istnieją przesłanki wskazujące na poważne obawy dotyczące bezpieczeństwa, o których mowa w art. 40 ust. 5 lit. b), informuje się dodatkowo właściwe organy.***

Uzasadnienie

W przypadku stwierdzenia szczególnych potrzeb w zakresie ochrony – pomocy należy udzielać za pośrednictwem placówek poradnictwa specjalistycznego lub organów odpowiedzialnych za ochronę takich osób, co pozwoli bezzwłocznie zapewnić odpowiednie wsparcie. Trzeba również zadbać o to, aby obecność małoletnich była zgłaszana bezpośrednio organom odpowiadającym za ochronę dzieci. Jeżeli dane osoby są małoletnimi bez opieki, należy je skierować do właściwych organów, aby te mogły przedsięwziąć środki ochrony i wsparcia przewidziane w prawie międzynarodowym, europejskim i krajowym, a w szczególności aby można było wyznaczyć opiekuna lub kuratora. Jednocześnie osoby LGBTIQ potrzebują ochrony, ponieważ stanowią ostatnią grupę migrantów wymagających szczególnego traktowania. Obecnie licznie przybywają do Europy, ale brakuje dla nich prawdziwych systemów ochrony.

Poprawka 35

COM(2020) 612 final, art. 14

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Artykuł 14	*Artykuł 14*
Wynik kontroli przesiewowej	**Wynik kontroli przesiewowej**
(…)	(…)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
2. Obywatele państw trzecich, którzy złożyli wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, są kierowani do organów, o których mowa w art. XY rozporządzenia (UE) nr XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedury azylowej], wraz z formularzem, o którym mowa w art. 13 niniejszego rozporządzenia. Przy tej okazji organy przeprowadzające kontrolę przesiewową odnotowują w formularzu wywiadu wszelkie elementy***, których pobieżna ocena wskazuje, że mogą być istotne dla skierowania*** danego obywatela państwa trzeciego na ścieżkę przyspieszonego rozpatrywania wniosku lub ścieżkę procedury granicznej.	2. Obywatele państw trzecich, którzy złożyli wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, są kierowani do organów, o których mowa w art. XY rozporządzenia (UE) nr XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedury azylowej], wraz z formularzem, o którym mowa w art. 13 niniejszego rozporządzenia. Przy tej okazji organy przeprowadzające kontrolę przesiewową odnotowują w formularzu wywiadu wszelkie elementy***, które przy pobieżnej ocenie przemawiają za skierowaniem lub przeciwko skierowaniu*** danego obywatela państwa trzeciego na ścieżkę przyspieszonego rozpatrywania wniosku lub ścieżkę procedury granicznej. ***W szczególności należy odnotować ustalenia lub podejrzenia dotyczące szczególnych potrzeb w zakresie ochrony, zwłaszcza w przypadku małoletnich bez opieki.***
(…)	[…]
7. W przypadku gdy obywatele państw trzecich, o których mowa w art. 3 ust. 1 i art. 5, są kierowani na odpowiednią ścieżkę proceduralną w zakresie azylu lub powrotu, następuje zakończenie kontroli przesiewowej. Nawet jeżeli nie wszystkie kontrole zakończono w terminach, o których mowa w art. 6 ust. 3 i 5, następuje zakończenie kontroli przesiewowej w odniesieniu do takiej osoby, a dana osoba jest kierowana na odpowiednią ścieżkę proceduralną.	7. ***W stosownych przypadkach informuje się organy odpowiedzialne za ochronę zdrowia, bezpieczeństwo lub ochronę szczególnych kategorii osób, a jeśli jest to przewidziane w prawie krajowym, dane osoby kieruje się do tych organów.***
	8. W przypadku gdy obywatele państw trzecich, o których mowa w art. 3 ust. 1 i art. 5, są kierowani na odpowiednią ścieżkę proceduralną w zakresie azylu lub powrotu, następuje zakończenie kontroli przesiewowej. Nawet jeżeli nie wszystkie kontrole zakończono w terminach, o których mowa w art. 6 ust. 3 i 5, następuje zakończenie kontroli przesiewowej w odniesieniu do takiej osoby, a dana osoba jest kierowana na odpowiednią ścieżkę proceduralną.

Uzasadnienie

Aby zagwarantować, że osoby o szczególnych potrzebach w zakresie ochrony nie będą kierowane na ścieżkę procedury granicznej lub procedury przyspieszonej, którą w takich przypadkach można by przeprowadzić tylko ze znacznymi trudnościami prawnymi i praktycznymi, należy jasno stwierdzić, że osoby takie są kierowane do organu azylowego, zanim ten postanowi o rodzaju procedury. Szczególnie w przypadku obaw związanych ze zdrowiem i bezpieczeństwem powinna istnieć możliwość kierowania tych osób nie tylko do organów azylowych lub organów właściwych do przeprowadzenia procedury powrotu. Ponadto państwa członkowskie powinny zachować możliwość przewidzenia specjalnych kompetencji w zakresie niektórych grup o szczególnych potrzebach w zakresie ochrony. W szczególności istotne jest uwzględnienie szczególnych środków ochrony wymaganych w przypadku małoletnich cudzoziemców bez opieki.

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie reagowania na sytuacje kryzysowe i spowodowane działaniem siły wyższej w dziedzinie migracji i azylu

Poprawka 36

COM(2020) 613 final, motyw 11

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Aby zapewnić właściwe wdrożenie środków solidarnościowych w sytuacji kryzysowej, należy stosować przepisy proceduralne określone w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [zarządzanie azylem i migracją] dotyczące prowadzenia relokacji i sponsorowania powrotów, dostosowując je jednak, aby uwzględnić powagę i pilność tej sytuacji.	Aby zapewnić właściwe wdrożenie środków solidarnościowych w sytuacji kryzysowej, należy stosować przepisy proceduralne określone w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [zarządzanie azylem i migracją] dotyczące prowadzenia relokacji i sponsorowania powrotów, dostosowując je jednak, aby uwzględnić powagę i pilność tej sytuacji. ***W szczególności małoletni bez opieki powinni być jak najszybciej relokowani do państw członkowskich posiadających kompetencje w ich sprawie, jak również do reszty terytorium UE, jeżeli małoletni ci mają członków rodziny w innych państwach członkowskich.***

Uzasadnienie

KR od dawna deklaruje swoje zaangażowanie na rzecz poprawy dostępu do praw dla małoletnich bez opieki. Zaangażowanie to wynika z (prawnej) konieczności uwzględnienia przede wszystkim dobra dziecka. UE musi pomóc w relokowaniu małoletnich bez opieki do innych państw członkowskich, jeżeli mają oni w nich członków rodziny, aby złagodzić presję wywieraną na regiony przygraniczne oraz w duchu solidarności i wspólnej odpowiedzialności, którą należy popierać w ramach nowego paktu.

Poprawka 37

COM(2020) 613 final, motyw 14

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Aby zapewnić państwom członkowskim niezbędną elastyczność w obliczu dużego napływu migrantów wyrażających zamiar ubiegania się o azyl, należy rozszerzyć stosowanie procedury granicznej ustanowionej w art. 41 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych], a procedura azylowa prowadzona w kontekście zarządzania kryzysowego powinna umożliwiać państwom członkowskim ***podejmowanie w ramach procedury granicznej decyzji również co do istoty wniosku w przypadkach, gdy średni wskaźnik przyznawania ochrony międzynarodowej w odniesieniu do obywatelstwa osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową lub – w przypadku bezpaństwowców – w odniesieniu do państwa trzeciego, w którym osoba ta miała poprzednie miejsce zwykłego pobytu, na poziomie UE wynosi 75 % lub mniej. W związku z tym, przy stosowaniu procedury granicznej w kontekście kryzysu, państwa członkowskie powinny nadal stosować procedurę graniczną zgodnie z art. 41 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych], ale mogą rozszerzyć stosowanie procedury granicznej na obywateli pochodzących z państw trzecich, w przypadku których średni wskaźnik przyznawania azylu na poziomie UE wynosi powyżej 20 %, ale poniżej 75 %.***	Aby zapewnić państwom członkowskim niezbędną elastyczność w obliczu dużego napływu migrantów wyrażających zamiar ubiegania się o azyl, należy rozszerzyć stosowanie procedury granicznej ustanowionej w art. 41 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych], a procedura azylowa prowadzona w kontekście zarządzania kryzysowego powinna umożliwiać państwom członkowskim ***uruchomienie, w porozumieniu z Komisją, zwykłej procedury azylowej, tak aby złagodzić wpływ na regiony przygraniczne związany z presją migracyjną.***

Uzasadnienie

W trudnych sytuacjach procedury graniczne nakładają dodatkowe obciążenia na regiony przygraniczne. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość odstąpienia od procedur granicznych w porozumieniu z Komisją w celu skutecznego zarządzania przyjazdami i przetwarzania procedur azylowych w miejscach na ich terytorium innych niż przygraniczne.

Poprawka 38

COM(2020) 613 final, motyw 16

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W sytuacji kryzysowej, z uwagi na ewentualne obciążenie systemu azylowego, państwa członkowskie powinny mieć możliwość nieudzielania zezwolenia na ***wjazd na swoje*** terytorium osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową podlegającym procedurze granicznej przez okres dłuższy niż okres określony w art. 41 ust. 11 i 13 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych]. Procedurę tę należy jednak zakończyć możliwie jak najszybciej, a w każdym razie terminy należy przedłużać najwyżej o dodatkowy okres nie dłuższy niż osiem tygodni***; jeżeli procedury nie można zakończyć przed upływem tego przedłużonego okresu, osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową należy zezwolić na wjazd na terytorium państwa członkowskiego w celu zakończenia procedury ubiegania się o ochronę międzynarodową***.	W sytuacji kryzysowej, z uwagi na ewentualne obciążenie systemu azylowego***, ale także z uwzględnieniem presji na regiony, których taki kryzys dotyka***, państwa członkowskie powinny mieć możliwość nieudzielania zezwolenia na ***przejazd w głąb*** terytorium osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową podlegającym procedurze granicznej przez okres dłuższy niż okres określony w art. 41 ust. 11 i 13 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych]. Procedurę tę należy jednak zakończyć możliwie jak najszybciej, a w każdym razie terminy należy przedłużać najwyżej o dodatkowy okres nie dłuższy niż osiem tygodni. ***Jeżeli procedury nie można zakończyć przed upływem tego przedłużonego okresu, osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową należy zezwolić na przejazd w głąb terytorium państwa członkowskiego w celu zakończenia procedury ubiegania się o ochronę międzynarodową.***

Uzasadnienie

Przedłużenie procedury granicznej nie powinno być realizowane bez uprzedniego uwzględnienia wpływu na regiony.

Poprawka 39

COM(2020) 613 final, motyw 23

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W sytuacji kryzysowej państwa członkowskie powinny mieć możliwość zawieszenia rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej składanych przez wysiedleńców z państw trzecich, którzy nie mogą powrócić do kraju pochodzenia, gdyż wiązałoby się to ze szczególnym narażeniem na ryzyko masowych aktów przemocy w sytuacji konfliktu zbrojnego. W takim przypadku osobom tym należy przyznać status zapewniający natychmiastową ochronę. Państwa członkowskie powinny wznowić rozpatrywanie wniosków tych osób najpóźniej rok po zawieszeniu rozpatrywania.	W sytuacji kryzysowej państwa członkowskie powinny mieć możliwość zawieszenia rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej składanych przez wysiedleńców z państw trzecich, którzy nie mogą powrócić do kraju pochodzenia, gdyż wiązałoby się to ze szczególnym narażeniem na ryzyko masowych aktów przemocy w sytuacji konfliktu zbrojnego. W takim przypadku osobom tym należy przyznać status zapewniający natychmiastową ochronę. ***W sytuacji kryzysowej państwo członkowskie powinno również mieć możliwość przyznania natychmiastowej ochrony dzieciom i osobom wymagającym szczególnego traktowania, a także innym grupom osób wymagających natychmiastowej ochrony, o ile jest to przewidziane w prawie krajowym.*** Państwa członkowskie powinny wznowić rozpatrywanie wniosków tych osób najpóźniej rok po zawieszeniu rozpatrywania.

Uzasadnienie

W sytuacjach objętych rozporządzeniem w sprawie sytuacji kryzysowych dzieci i osoby wymagające szczególnej ochrony potrzebują minimalnego poziomu bezpieczeństwa pobytu. Zgodnie z zasadą pomocniczości państwa członkowskie powinny mieć możliwość zezwolenia obywatelom państw trzecich na pobyt na ich terytorium z innych powodów, zgodnie z przepisami krajowymi.

Poprawka 40

COM(2020) 613 final, art. 1 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Artykuł 1	*Artykuł 1*
Przedmiot	**Przedmiot**
[…]	[…]
2. Do celów niniejszego rozporządzenia sytuację kryzysową należy rozumieć jako:	2. Do celów niniejszego rozporządzenia sytuację kryzysową należy rozumieć jako:
a) wyjątkową sytuację masowego napływu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców – przybywających nielegalnie do państwa członkowskiego lub sprowadzonych na ląd na jego terytorium w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczych – którego skala, w stosunku do liczby ludności i PKB danego państwa członkowskiego, i charakter powodują, że system azylowy, przyjmowania lub powrotów tego państwa członkowskiego przestaje funkcjonować i który może poważnie zagrażać funkcjonowaniu wspólnego europejskiego systemu azylowego lub wspólnych ram określonych w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [zarządzanie azylem i migracją], lub	a) wyjątkową sytuację masowego napływu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców – przybywających nielegalnie do państwa członkowskiego lub sprowadzonych na ląd na jego terytorium w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczych – którego skala, w stosunku do liczby ludności i PKB danego państwa członkowskiego, i charakter powodują, że system azylowy, przyjmowania lub powrotów tego państwa członkowskiego ***na poziomie lokalnym, regionalnym i/lub krajowym*** przestaje funkcjonować i który może poważnie zagrażać funkcjonowaniu wspólnego europejskiego systemu azylowego lub wspólnych ram określonych w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [zarządzanie azylem i migracją], lub
b) bezpośrednie ryzyko wystąpienia takiej sytuacji.	b) bezpośrednie ryzyko wystąpienia takiej sytuacji.

Uzasadnienie

Obciążenia związane z wysoką liczbą przybywających migrantów i złożonych wniosków często mają charakter regionalny i zależą w szczególności od dróg wjazdu lub podróży. Sytuacje, w których system przyjmowania przestaje działać na poziomie lokalnym lub regionalnym, także powinny być definiowane jako sytuacje kryzysowe, jeżeli mają takie same konsekwencje dla zainteresowanych osób. W ten sposób wskaże się, że chociaż system azylowy państwa członkowskiego może w ogólnokrajowym ujęciu procentowym nadal być operacyjny, to jednak mogą istnieć miejsca i regiony, w których tak nie będzie, oraz że przeciążenie to może skutkować znacznymi trudnościami w świadczeniu usług lub wręcz niemożnością ich świadczenia na szczeblu lokalnym.

Poprawka 41

COM(2020) 613 final, art. 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
1. W sytuacji kryzysowej, o której mowa w art. 1 ust. 2, i zgodnie z procedurami określonymi w art. 3, państwa członkowskie mogą – w odniesieniu do wniosków złożonych w okresie stosowania niniejszego artykułu – odstąpić od przepisów art. 41 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych] w następujący sposób:	1. W sytuacji kryzysowej, o której mowa w art. 1 ust. 2, i zgodnie z procedurami określonymi w art. 3, państwa członkowskie mogą – w odniesieniu do wniosków złożonych w okresie stosowania niniejszego artykułu – odstąpić od przepisów art. 41 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych] w następujący sposób:
a) na zasadzie odstępstwa od art. 41 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych] państwa członkowskie mogą ***w ramach procedury granicznej podejmować decyzje co do istoty wniosku w przypadkach, gdy średni wskaźnik przyznawania ochrony międzynarodowej przez organ rozstrzygający w odniesieniu do obywatelstwa osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową lub – w przypadku bezpaństwowców – w odniesieniu do państwa trzeciego, w którym osoba ta miała poprzednie miejsce zwykłego pobytu, wynosi – zgodnie z najnowszymi dostępnymi rocznymi danymi Eurostatu dla całej Unii – 75 % lub mniej, oprócz przypadków wymienionych w art. 40 ust. 1 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych]***;	a) na zasadzie odstępstwa od art. 41 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych] państwa członkowskie mogą***, w porozumieniu z Komisją, zrezygnować z zastosowania procedury granicznej***;
b) na zasadzie odstępstwa od art. 41 ust. 11 i 13 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych] maksymalny czas trwania procedury granicznej na potrzeby rozpatrywania wniosków określony w tym artykule może zostać przedłużony o dodatkowy okres nieprzekraczający ***ośmiu*** tygodni. Po upływie tego terminu osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową zezwala się na wjazd na terytorium państwa członkowskiego w celu zakończenia procedury ubiegania się o ochronę międzynarodową.	b) na zasadzie odstępstwa od art. 41 ust. 11 i 13 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych] maksymalny czas trwania procedury granicznej na potrzeby rozpatrywania wniosków określony w tym artykule może zostać przedłużony o dodatkowy okres nieprzekraczający ***sześciu*** tygodni. Po upływie tego terminu osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową zezwala się na wjazd na terytorium państwa członkowskiego w celu zakończenia procedury ubiegania się o ochronę międzynarodową.

Uzasadnienie

W sytuacjach kryzysowych stosowanie procedury granicznej może prowadzić do dodatkowego przeciążenia regionów przygranicznych. Państwa członkowskie powinny zatem mieć możliwość, aby w porozumieniu z Komisją Europejską odstąpić od stosowania procedury granicznej w celu skuteczniejszego reagowania na przybywanie migrantów. Przedłużenie czasu trwania procedury granicznej powinno być możliwe tylko o sześć tygodni, tak aby nie doszło do (dodatkowego) przeciążenia na granicy.

Poprawka 42

COM(2020) 613 final, art. 10 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Artykuł 10	*Artykuł 10*
Przyznawanie statusu zapewniającego natychmiastową ochronę	**Przyznawanie statusu zapewniającego natychmiastową ochronę**
1. W sytuacji kryzysowej, o której mowa w art. 1 ust. 2 lit. a), oraz na podstawie aktu wykonawczego przyjętego przez Komisję zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu, państwa członkowskie mogą zawiesić rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych] i rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [rozporządzenie o kwalifikowaniu] w odniesieniu do wysiedleńców z państw trzecich, którzy w wyjątkowych sytuacjach konfliktu zbrojnego są narażeni na wysokie ryzyko masowych aktów przemocy i którzy nie są w stanie powrócić do kraju pochodzenia. W takim przypadku państwa członkowskie przyznają zainteresowanym osobom status zapewniający natychmiastową ochronę, chyba że osoby te stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego państwa członkowskiego. Status taki pozostaje bez uszczerbku dla złożonych przez te osoby wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w danym państwie członkowskim.	1. W sytuacji kryzysowej, o której mowa w art. 1 ust. 2 lit. a), oraz na podstawie aktu wykonawczego przyjętego przez Komisję zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu, państwa członkowskie mogą zawiesić rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [rozporządzenie w sprawie procedur azylowych] i rozporządzeniem (UE) XXX/XXX [rozporządzenie o kwalifikowaniu] w odniesieniu do wysiedleńców z państw trzecich, którzy w wyjątkowych sytuacjach konfliktu zbrojnego są narażeni na wysokie ryzyko masowych aktów przemocy i którzy nie są w stanie powrócić do kraju pochodzenia. W takim przypadku państwa członkowskie przyznają zainteresowanym osobom status zapewniający natychmiastową ochronę, chyba że osoby te stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego państwa członkowskiego. ***W sytuacji kryzysowej państwo członkowskie powinno również mieć możliwość przyznania natychmiastowej ochrony dzieciom i osobom wymagającym szczególnego traktowania, a także innym grupom osób wymagających natychmiastowej ochrony, o ile jest to przewidziane w prawie krajowym.*** Status taki pozostaje bez uszczerbku dla złożonych przez te osoby wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w danym państwie członkowskim.

Uzasadnienie

W sytuacjach objętych rozporządzeniem w sprawie sytuacji kryzysowych dzieci i osoby wymagające szczególnej ochrony potrzebują minimalnego poziomu bezpieczeństwa pobytu. Zgodnie z zasadą pomocniczości państwa członkowskie powinny mieć możliwość zezwolenia obywatelom państw trzecich na pobyt na ich terytorium z innych powodów, zgodnie z przepisami krajowymi.

Zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania danych biometrycznych w celu skutecznego stosowania rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie w sprawie zarządzania azylem i migracją] i rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie w sprawie przesiedleń] na potrzeby identyfikowania nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców oraz w sprawie występowania o porównanie z danymi Eurodac przez organy ścigania państw członkowskich i Europol na potrzeby ochrony porządku publicznego oraz zmieniające rozporządzenia (UE) 2018/1240 i (UE) 2019/818

Poprawka 43

COM(2020) 614 final, pkt 14, art. 10 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Każde państwo członkowskie pobiera dane biometryczne od każdej osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową w wieku co najmniej ***sześciu*** lat podczas kontroli przesiewowej, o której mowa w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie dotyczące kontroli przesiewowej] lub, jeżeli pobranie danych biometrycznych nie było możliwe podczas kontroli przesiewowej lub jeżeli wnioskodawca nie był poddany kontroli przesiewowej, po zarejestrowaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, o którym to zarejestrowaniu mowa w art. 27 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie w sprawie procedury azylowej], oraz najszybciej jak to możliwe i nie później niż 72 godziny po pobraniu danych biometrycznych przesyła je, wraz z danymi, o których mowa w art. 12 lit. c)–p) niniejszego rozporządzenia, do systemu centralnego i, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 4 ust. 2, do CIR.	Każde państwo członkowskie pobiera dane biometryczne od każdej osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową w wieku co najmniej ***dwunastu*** lat podczas kontroli przesiewowej, o której mowa w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie dotyczące kontroli przesiewowej] lub, jeżeli pobranie danych biometrycznych nie było możliwe podczas kontroli przesiewowej lub jeżeli wnioskodawca nie był poddany kontroli przesiewowej, po zarejestrowaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, o którym to zarejestrowaniu mowa w art. 27 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie w sprawie procedury azylowej], oraz najszybciej jak to możliwe i nie później niż 72 godziny po pobraniu danych biometrycznych przesyła je, wraz z danymi, o których mowa w art. 12 lit. c)–p) niniejszego rozporządzenia, do systemu centralnego i, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 4 ust. 2, do CIR.
Jeżeli zastosowanie ma art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie dotyczące kontroli przesiewowej] i dana osoba złoży wniosek o ochronę międzynarodową podczas kontroli przesiewowej, w przypadku każdej osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową w wieku co najmniej ***sześciu*** lat każde państwo członkowskie korzysta z danych biometrycznych pobranych podczas kontroli przesiewowej i przesyła je, wraz z danymi, o których mowa w art. 12 lit. c)–p) niniejszego rozporządzenia, do systemu centralnego i, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 4 ust. 2, do CIR, nie później niż 72 godziny od zarejestrowania wniosku, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie w sprawie procedury azylowej].	Jeżeli zastosowanie ma art. 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie dotyczące kontroli przesiewowej] i dana osoba złoży wniosek o ochronę międzynarodową podczas kontroli przesiewowej, w przypadku każdej osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową w wieku co najmniej ***dwunastu*** lat każde państwo członkowskie korzysta z danych biometrycznych pobranych podczas kontroli przesiewowej i przesyła je, wraz z danymi, o których mowa w art. 12 lit. c)–p) niniejszego rozporządzenia, do systemu centralnego i, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 4 ust. 2, do CIR, nie później niż 72 godziny od zarejestrowania wniosku, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie w sprawie procedury azylowej].
Niedotrzymanie 72-godzinnego terminu nie zwalnia państw członkowskich z obowiązku pobrania i przesłania danych biometrycznych do CIR. W przypadku gdy stan opuszków palców nie pozwala na pobranie odcisków palców o jakości zapewniającej odpowiednie porównanie zgodnie z art. 26, państwo członkowskie pochodzenia pobiera powtórnie odciski palców osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową i przesyła je ponownie, najszybciej jak to możliwe i nie później niż 48 godziny po ich skutecznym ponownym pobraniu.	Niedotrzymanie 72-godzinnego terminu nie zwalnia państw członkowskich z obowiązku pobrania i przesłania danych biometrycznych do CIR. W przypadku gdy stan opuszków palców nie pozwala na pobranie odcisków palców o jakości zapewniającej odpowiednie porównanie zgodnie z art. 26, państwo członkowskie pochodzenia pobiera powtórnie odciski palców osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową i przesyła je ponownie, najszybciej jak to możliwe i nie później niż 48 godziny po ich skutecznym ponownym pobraniu.

Uzasadnienie

Kodeks wizowy wymaga, aby odciski palców były pobierane od ubiegających się o wizę osób w wieku od 12 lat. To samo dotyczy dzieci wjeżdżających do UE w celu pobytu krótkoterminowego w ramach systemu wjazdu/wyjazdu (EES). Dostosowanie progu wiekowego Eurodac do progu określonego w kodeksie wizowym i systemie wjazdu/wyjazdu zapewnia spójność i wiarygodność danych w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Poprawka 44

COM(2020) 614 final, pkt 17, art. 13 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Każde państwo członkowskie niezwłocznie pobiera dane biometryczne od każdego obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca w wieku co najmniej ***sześciu*** lat, przybywającego z państwa trzeciego, który został zatrzymany przez właściwe organy kontrolne w związku z nielegalnym przekroczeniem lądowej, morskiej lub powietrznej granicy tego państwa członkowskiego i nie został zawrócony lub który pozostaje fizycznie na terytorium państw członkowskich i nie został uwięziony, umieszczony w miejscu zatrzymania lub zakładzie zamkniętym przez cały okres pomiędzy zatrzymaniem i wydaleniem na podstawie decyzji o zawróceniu.	Każde państwo członkowskie niezwłocznie pobiera dane biometryczne od każdego obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca w wieku co najmniej ***dwunastu*** lat, przybywającego z państwa trzeciego, który został zatrzymany przez właściwe organy kontrolne w związku z nielegalnym przekroczeniem lądowej, morskiej lub powietrznej granicy tego państwa członkowskiego i nie został zawrócony lub który pozostaje fizycznie na terytorium państw członkowskich i nie został uwięziony, umieszczony w miejscu zatrzymania lub zakładzie zamkniętym przez cały okres pomiędzy zatrzymaniem i wydaleniem na podstawie decyzji o zawróceniu.

Uzasadnienie

Kodeks wizowy wymaga, aby odciski palców były pobierane od ubiegających się o wizę osób w wieku od 12 lat. To samo dotyczy dzieci wjeżdżających do UE w celu pobytu krótkoterminowego w ramach systemu wjazdu/wyjazdu (EES). Dostosowanie progu wiekowego Eurodac do progu określonego w kodeksie wizowym i systemie wjazdu/wyjazdu zapewnia spójność i wiarygodność danych w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Poprawka 45

COM(2020) 614 final, pkt 18, art. 14 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Każde państwo członkowskie bez zwłoki pobiera dane biometryczne każdego obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca w wieku co najmniej ***sześciu*** lat, który nielegalnie przebywa na terytorium tego państwa członkowskiego.	Każde państwo członkowskie bez zwłoki pobiera dane biometryczne każdego obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca w wieku co najmniej ***dwunastu*** lat, który nielegalnie przebywa na terytorium tego państwa członkowskiego.

Uzasadnienie

Kodeks wizowy wymaga, aby odciski palców były pobierane od ubiegających się o wizę osób w wieku od 12 lat. To samo dotyczy dzieci wjeżdżających do UE w celu pobytu krótkoterminowego w ramach systemu wjazdu/wyjazdu (EES). Dostosowanie progu wiekowego Eurodac do progu określonego w kodeksie wizowym i systemie wjazdu/wyjazdu zapewnia spójność i wiarygodność danych w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Poprawka 46

COM(2020) 614 final, pkt 19, art. 14a ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Każde państwo członkowskie bez zwłoki pobiera dane biometryczne każdego obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca w wieku co najmniej ***sześciu*** lat, który został sprowadzony na ląd w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczej, jak określono w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie w sprawie zarządzania azylem i migracją].	Każde państwo członkowskie bez zwłoki pobiera dane biometryczne każdego obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca w wieku co najmniej ***dwunastu*** lat, który został sprowadzony na ląd w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczej, jak określono w rozporządzeniu (UE) XXX/XXX [Rozporządzenie w sprawie zarządzania azylem i migracją].

Uzasadnienie

Kodeks wizowy wymaga, aby odciski palców były pobierane od ubiegających się o wizę osób w wieku od 12 lat. To samo dotyczy dzieci wjeżdżających do UE w celu pobytu krótkoterminowego w ramach systemu wjazdu/wyjazdu (EES). Dostosowanie progu wiekowego Eurodac do progu określonego w kodeksie wizowym i systemie wjazdu/wyjazdu zapewnia spójność i wiarygodność danych w perspektywie średnio- i długoterminowej.

II. **ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący nowego paktu o migracji i azylu, który ma przezwyciężyć trwający pięć lat impas wśród państw członkowskich w zakresie wspólnego systemu azylowego i migracyjnego. Popiera cel Komisji, jakim jest opracowanie kompleksowego systemu zarządzania migracją w perspektywie długoterminowej, w tym migracją uchodźców, opartego na wartościach europejskich, w szczególności wartościach solidarności i godności, a także na prawie unijnym i międzynarodowym ([1]).

2. Wyraża zaniepokojenie, że we wnioskach w ramach nowego paktu nie uwzględnia się wystarczająco wymiaru lokalnego i regionalnego i że odpowiedzialność za przybycie i rejestrację osób mają znowu ponosić przede wszystkim państwa leżące przy granicach zewnętrznych UE. W tym kontekście krytycznie ocenia utrzymanie kryterium dotyczącego państwa członkowskiego pierwszego wjazdu. Wobec tego w myśl prawdziwej solidarności wzywa do szybkiego i sprawiedliwego rozmieszczenia osób ubiegających się o azyl w innych państwach członkowskich oraz do większego zaangażowania nowej Agencji Unii Europejskiej ds. Azylu (AUEA), organów lokalnych i regionalnych i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego z myślą o wielopoziomowej współpracy angażującej zainteresowane strony z sektora publicznego i prywatnego.

3. Ponawia swój apel o długoterminowe rozwiązanie problemów związanych z napływem migrantów o nieuregulowanym statusie i zakwaterowaniem osób ubiegających się o ochronę zgodnie z prawem międzynarodowym i unijnym, przy jednoczesnym zapewnieniu poszanowania zasady non-refoulement oraz uwzględnianiu interesów osób wymagających szczególnego traktowania we wszystkich decyzjach i działaniach. W tym celu Komitet proponuje, aby w rozporządzeniu w sprawie zarządzania azylem i migracją oraz w nowym pakcie o migracji i azylu uwzględnić istniejące najlepsze praktyki w zakresie dobrowolnego terytorialnego podziału na poziomie regionalnym, w których stosuje się klucz podziału oparty na danych dotyczących ludności, bezrobocia i dochodów ([2]).

4. Stwierdza, że nie udało się wdrożyć stałego wskaźnika podziału w całej Unii osób ubiegających się o azyl. Zasadniczo z zadowoleniem przyjmuje jednak propozycję Komisji dotyczącą wprowadzenia mechanizmu solidarności, w którym muszą uczestniczyć wszystkie państwa członkowskie, ale który umożliwia im swobodny wybór między różnymi rodzajami wkładów. Zwraca uwagę, że aby mechanizm ten funkcjonował, należy znaleźć równowagę między miejscami, w których można przyjmować uchodźców, a innymi formami wkładu. Kluczowe znaczenie ma zapewnienie, by liczba państw członkowskich przyjmujących uchodźców była proporcjonalna do liczby państw członkowskich, które decydują się na inny rodzaj wkładu, oraz do relacji między liczbą osób ubiegających się o azyl, które ten status otrzymały, a liczbą osób, które mają powrócić.

([1]) Deklaracja Prezydium KR-u w sprawie sytuacji migrantów w Morii (COR-2020-02499, pkt 9).

([2]) Tak jest w przypadku propozycji SHARE – inicjatywy, z którą wyszedł rząd baskijski i którą popierają różne rządy regionalne, a której celem jest promowanie solidarności i współodpowiedzialności w przyjmowaniu uchodźców i osób ubiegających się o azyl, przy zastosowaniu terytorialnego klucza podziału w oparciu o trzy wyżej wymienione kluczowe parametry.

5. Biorąc jednak pod uwagę złożoność proponowanej procedury, wyraża sceptycyzm co do praktycznej możliwości wdrożenia systemu sponsorowania powrotów. Sugeruje w związku z tym ustanowienie systemu łączącego zachęty i sankcje gospodarcze, który gwarantowałby wdrożenie mechanizmu solidarności.

6. Podkreśla znaczenie praw człowieka i zasad państwa prawa (np. swobodnego dostępu do niezależnego doradztwa i reprezentacji prawnej oraz do Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR)). Prawa te muszą obowiązywać także na zewnętrznych granicach Europy. Tak powinno się dziać zwłaszcza w kontekście proponowanych procedur granicznych, które powinny być zgodne z europejskimi wartościami i zasadą państwa prawa i gwarantować brak dyskryminacji ze względu na obywatelstwo. Odnośnie do procedur granicznych należałoby wybrać inny model niż model wiążący decyzje ze wskaźnikami przyznawania ochrony międzynarodowej. Nowe procedury graniczne muszą gwarantować przestrzeganie tych standardów również w praktyce.

7. Sugeruje, aby współprawodawcy zbadali przepisy art. 53 i 54 wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie procedury azylowej pod kątem ich zgodności z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie skutecznej ochrony sądowej oraz konieczności przestrzegania innych zasad prawa europejskiego i państwa prawnego przy organizowaniu ochrony sądowej w świetle art. 47 Karty praw podstawowych.

8. Wzywa do przeprowadzania proponowanej procedury kontroli przesiewowej w sposób umożliwiający skuteczną identyfikację „konieczności szczególnego traktowania" na wczesnym etapie. Obejmuje to identyfikację i odpowiednie traktowanie kategorii osób, o których mowa w dyrektywie w sprawie warunków przyjmowania i w proponowanym rozporządzeniu w sprawie procedury azylowej.

9. Zwraca uwagę, że przewidziany na te kontrole przesiewowe maksymalny okres pięciu dni w wielu przypadkach nie wystarczy, by móc faktycznie rozpoznać osoby o szczególnych potrzebach w zakresie ochrony. W regionach przygranicznych należy przeznaczyć dalsze środki na te kontrole, aby zapewnić odpowiedni przebieg procedury i skuteczne ustalenie szczególnych potrzeb oraz uniknąć praktyk dyskryminacyjnych, takich jak profilowanie rasowe.

10. Podkreśla potrzebę unikania powielania działań w procedurze kontroli przesiewowej i zwiększenia jej skuteczności.

11. Zwraca uwagę, że skuteczne zarządzanie kryzysowe zaczyna się zwłaszcza na poziomie lokalnym i regionalnym, a zatem należy zdecydowanie nadać priorytet koordynacji działań z organami lokalnymi i regionalnymi.

12. Proponuje, aby w sytuacjach kryzysowych zapewniać, według uznania państw członkowskich, natychmiastową ochronę nie tylko uchodźcom uciekającym przed konfliktami zbrojnymi, lecz także innym grupom osób wymagających szczególnego traktowania, zwłaszcza dzieciom i ofiarom tortur i traumatycznych sytuacji, jak również ofiarom handlu ludźmi, czego oznaki nie zawsze są wyraźnie widoczne.

13. Przypomina o konieczności przestrzegania ogólnego rozporządzenia o ochronie danych i ogólnych zasad przetwarzania danych i wzywa współprawodawców do należytego uwzględnienia zastrzeżeń zgłoszonych przez Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, w szczególności na temat wniosków dotyczących rozporządzenia w sprawie kontroli przesiewowej i rozporządzenia w sprawie systemu Eurodac.

14. Proponuje ustalenie progu wiekowego dla gromadzenia danych biometrycznych w ramach Eurodac na poziomie 12 lat w celu dostosowania go do wymogów dotyczących wieku określonych w kodeksie wizowym i systemie wjazdu/wyjazdu. Przechowywanie danych biometrycznych zawsze idzie w parze z ryzykiem związanym z kwestią przestrzegania przepisów o ochronie danych. Zaleca się zatem zapewnienie, aby dane osób, które może jeszcze nie rozumieją związanych z tym kwestii, nie były przechowywane na potrzeby ochrony porządku publicznego.

15. Z zadowoleniem przyjmuje dążenie Komisji do stworzenia bezpiecznych dróg dostępu do Europy. Stanowi to dodatkowy europejski wkład w międzynarodową ochronę uchodźców, ale nie może zastąpić indywidualnych procedur azylowych.

16. Wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby dalej rozwijały programy przesiedleń, ustanowiły kolejne programy przyjmowania ze względów humanitarnych, takie jak społecznościowe programy sponsorowania, i sprzyjały rekrutacji wykwalifikowanych i utalentowanych pracowników z państw trzecich.

17. Zaznacza, że wiele organów lokalnych i regionalnych w całej UE jest gotowych odgrywać czynną rolę w przyjmowaniu i integracji osób wymagających szczególnego traktowania, i zwraca uwagę na potencjał swojej inicjatywy „Miasta i regiony na rzecz integracji". Proponuje, aby Komisja Europejska uwzględniła dobre praktyki regionów i miast w zakresie integracji, aby zachęcać do ich wdrażania w innych miejscach, stymulować powstawanie nowych inicjatyw i przyczyniać się do budowania bardziej konstruktywnej debaty publicznej na temat prawa do azylu i migracji.

18. Wzywa do prowadzenia i rozwijania skutecznej polityki współpracy z państwami trzecimi. W tym celu UE musi opracować nową strategię wspierania zrównoważonego rozwoju państw trzecich, zwłaszcza w Afryce, poprzez promowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i procesów demokratycznych w tych krajach, z uwzględnieniem inicjatyw w zakresie zdrowia, produkcji, edukacji, szkoleń, budowy infrastruktury oraz trwałego i demokratycznego postępu gospodarczego, dzięki czemu ludność nie będzie musiała migrować.

19. Wyraża nadzieję, że w ramach nowego europejskiego paktu o migracji i azylu w stopniu większym niż do tej pory uwzględniane będą dobrowolne oferty organów lokalnych i regionalnych dotyczące przyjmowania osób wymagających szczególnego traktowania.

20. Z zadowoleniem przyjmuje plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021–2027 jako niezbędne uzupełnienie nowego paktu o migracji i azylu i ocenia pozytywnie wyrażone w tym planie uznanie roli organów lokalnych i regionalnych. Z niecierpliwością oczekuje wdrożenia partnerstwa między Komisją Europejską a Europejskim Komitetem Regionów na rzecz integracji.

21. Uważa, że środki działania poprzedzające wyjazd i przyjazd są nierozerwalnie związane z efektywnym rozwijaniem legalnych ścieżek migracji, tak by udało się urzeczywistnić wpisane w plan działania dążenie do skutecznego ujęcia wszystkich etapów procesu integracji.

22. Podkreśla, że konieczny jest łatwiejszy i bardziej przejrzysty dostęp dla organów lokalnych i regionalnych, w tym szczebla makroregionalnego, do finansowania UE na rzecz integracji i włączenia społecznego.

23. Wskazuje na istotne znaczenie zwalczania dezinformacji na temat integracji i migracji za pomocą konkretnych faktów i liczb z myślą o przeciwdziałaniu dyskryminacji, uprzedzeniom, rasizmowi i ksenofobii. W tym celu wzywa Komisję Europejską, aby w rocznym sprawozdaniu dotyczącym prognozy strategicznej uwzględniła wyniki opracowywanego przez KR Dorocznego barometru regionalnego i lokalnego UE, które to narzędzie opiera się na dowodach i służy m. in. zilustrowaniu wpływu migracji i integracji na miasta i regiony. Jednocześnie zwraca się do Komisji, by dalej prowadziła nacechowane humanistycznie kampanie komunikacyjne i informacyjne skierowane do społeczeństw przyjmujących, w których wyjaśnia się potrzebę zwrócenia należytej uwagi na ruchy migracyjne i odpowiedniego zarządzania nimi.

24. Stanowczo popiera cel Komisji, jakim jest nasilenie walki z przemytem migrantek i migrantów oraz odwiedzenie migrantek i migrantów od odbywania zagrażających życiu podróży. Wzywa w związku z tym do wzmocnienia roli europejskich agencji oraz do dokonania przeglądu planu działania UE na rzecz zwalczania przemytu migrantów, w którym wyjaśni się również rolę ratownictwa morskiego podejmowanego przez podmioty prywatne. Należy unikać kryminalizacji przestrzegania zobowiązań prawnych (takich jak obowiązek ratowania na morzu). Współpraca w zakresie ratownictwa morskiego powinna zdaniem KR-u być koordynowana na szczeblu europejskim i rozwijana w ramach partnerstwa i wzajemnego szacunku między podmiotami państwowymi i niepaństwowymi.

25. Wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na potencjalne ofiary handlu ludźmi (kobiety, osoby młode, dzieci) i podkreśla znaczenie ich właściwej identyfikacji, ponieważ na tym etapie niewłaściwa ocena może pozbawić ofiary handlu ludźmi możliwości korzystania z praw człowieka, a w każdym razie może uniemożliwić przyznanie im szeregu środków ochrony, które są im należne w wyniku naruszeń, których padły ofiarą. Uważa w związku z tym, że konieczna jest koordynacja działań z władzami lokalnymi i regionalnymi i współpraca między różnymi podmiotami. Ma to zasadnicze znaczenie dla procesu wykrywania, szybkiej identyfikacji ofiar i udzielania im wstępnej pomocy mającej na celu ich pełne włączenie i integrację, aby uniknąć ryzyka poważnego wyzysku osób wymagających szczególnego traktowania, które mogą paść ofiarą handlu ludźmi. Podkreśla, że aby zapewnić odpowiednie przyjęcie ofiar handlu ludźmi w sposób zaspakajający ich indywidualne potrzeby, musi ono odbywać się na podstawie indywidualnych projektów, z poszanowaniem ich tożsamości, oczekiwań oraz indywidualnych możliwości i uprawnień. Zaznacza, że współpraca między różnymi podmiotami, której centralnym elementem jest wzmocnienie pozycji ofiar, ma zasadnicze znaczenie dla umożliwienia im integracji społecznej, zanim jeszcze osiągną pełną autonomię.

26. Uważa, że cele paktu o migracji i azylu, w szczególności solidarność między państwami członkowskimi i wdrożenie kompleksowego podejścia łączącego działania w obszarach migracji, azylu, integracji i zarządzania granicami, mogą zostać osiągnięte przez państwa członkowskie, pod warunkiem że będą one działały razem w ramach wspólnego europejskiego systemu azylowego i że w mechanizmie solidarnościowym lepiej uwzględnione zostaną interesy i możliwości ich wszystkich. Potwierdza, że wnioski objęte paktem są zgodne z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE, ponieważ cel proponowanego działania – reforma wspólnego europejskiego systemu azylowego – nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki tego działania możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie UE, a proponowane działanie przynosi wyraźne korzyści w porównaniu z działaniami na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym. Zwraca ponadto uwagę, że należy przestrzegać zasady proporcjonalności.

Bruksela, dnia 19 marca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego pobrexitową rezerwę dostosowawczą

(2021/C 175/07)

Sprawozdawca generalny:	Loïg CHESNAIS-GIRARD (FR/PES), przewodniczący Rady Regionalnej Bretanii
Dokument źródłowy:	COM(2020) 854 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Motyw 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Dnia 1 lutego 2020 r. Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej („Zjednoczone Królestwo") wystąpiło z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej („Euratom") – zwanych dalej wspólnie „Unią" – rozpoczynając okres przejściowy. Ten tymczasowy okres przejściowy uzgodniono w ramach umowy o wystąpieniu ([1]) i ***potrwa on do dnia*** 31 grudnia 2020 r. W okresie przejściowym Unia i Zjednoczone Królestwo rozpoczęły formalne negocjacje w sprawie przyszłych stosunków. ([1]) Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej („umowa o wystąpieniu") (Dz. U. L 29 z 31.1.2020, s. 7).	Dnia 1 lutego 2020 r. Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej („Zjednoczone Królestwo") wystąpiło z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej („Euratom") – zwanych dalej wspólnie „Unią" – rozpoczynając okres przejściowy. Ten tymczasowy okres przejściowy uzgodniono w ramach umowy o wystąpieniu ([1]) i ***zakończył się on dnia*** 31 grudnia 2020 r. W okresie przejściowym Unia i Zjednoczone Królestwo rozpoczęły formalne negocjacje w sprawie przyszłych stosunków. ([1]) Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej („umowa o wystąpieniu") (Dz.U. L 29 z 31.1.2020, s. 7).

Poprawka 2

Dodanie motywu 2a

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	Dnia 24 grudnia 2020 r. negocjacje między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem doprowadziły do zawarcia Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony („umowa o handlu i współpracy") ([1]), określającej ich przyszłe stosunki i tymczasowo wchodzącej w życie 1 stycznia 2021 r. Wdrożenie umowy o handlu i współpracy w odniesieniu do części dotyczącej rybołówstwa przewiduje okres przejściowy trwający pięć i pół roku do dnia 30 czerwca 2026 r. i prowadzący do stopniowego

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	ograniczenia działalności połowowej na wodach Zjednoczonego Królestwa. Doprowadzi to zapewne do głębokich zmian w całym łańcuchu wartości rybołówstwa i strukturze gospodarki przybrzeżnej niektórych regionów. ([1]) ***Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (Dz.U. L 444 z 31.12.2020, s. 14)***.

Poprawka 3

Motyw 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Unia jest zobowiązana do złagodzenia skutków gospodarczych wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii oraz do okazania solidarności z wszystkimi państwami członkowskimi, ***zwłaszcza tymi,*** które zostaną ***najbardziej*** dotknięte skutkami tych wyjątkowych okoliczności.	Unia jest zobowiązana do złagodzenia ***negatywnych*** skutków gospodarczych i ***społecznych*** wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii oraz do okazania solidarności z wszystkimi państwami członkowskimi i ze ***wszystkimi regionami i sektorami gospodarki,*** które zostaną dotknięte skutkami tych wyjątkowych okoliczności.

Poprawka 4

Motyw 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Na potrzeby przyczynienia się do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej właściwe jest, aby przy opracowywaniu środków wsparcia państwa członkowskie skupiły się w szczególności na regionach, obszarach i społecznościach lokalnych, w tym na tych, które są zależne od działalności połowowej na wodach Zjednoczonego Królestwa i na które wystąpienie Zjednoczonego Królestwa może zatem mieć najbardziej negatywny wpływ. Państwa członkowskie mogą być zmuszone do wprowadzenia szczególnych środków, w szczególności w celu wsparcia przedsiębiorstw i sektorów gospodarki, które ucierpiały w wyniku wystąpienia. Należy zatem przedstawić niewyczerpujący wykaz rodzajów środków, w przypadku których istnieje największe prawdopodobieństwo, że przyczynią się do osiągnięcia tego celu.	Na potrzeby przyczynienia się do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej właściwe jest, aby przy opracowywaniu środków wsparcia państwa członkowskie skupiły się w szczególności na regionach, obszarach i społecznościach lokalnych, w tym na tych, które są zależne od działalności połowowej na wodach Zjednoczonego Królestwa i na które wystąpienie Zjednoczonego Królestwa może zatem mieć najbardziej negatywny wpływ i ***zapewniły zrównoważoną dystrybucję we wszystkich dotkniętych regionach.*** Państwa członkowskie mogą być zmuszone do wprowadzenia szczególnych środków, w szczególności w celu wsparcia przedsiębiorstw i sektorów gospodarki, które ucierpiały w wyniku wystąpienia. Należy zatem przedstawić niewyczerpujący wykaz rodzajów środków, w przypadku których istnieje największe prawdopodobieństwo, że przyczynią się do osiągnięcia tego celu.

Poprawka 5

Motyw 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	Zwraca uwagę na szczególne narażenie na trudności niektórych sektorów gospodarki. W pewnych regionach silnie uzależnionych od brytyjskich klientów przewiduje się znaczne ograniczenie działalności turystycznej. Przepisy dotyczące pobytu obywateli mogą podważać tradycje przemieszczania się i wymiany między regionami, ale także równowagę demograficzną niektórych obszarów. Działalność handlowa jest uzależniona od zdolności przedsiębiorstw i łańcuchów wartości do przystosowania się do nowych wymogów umowy. Chociaż skutki są już widoczne dla niektórych sektorów, takich jak sektory oferujące produkty bardzo świeże, wiele skutków brexitu nadal jest ukrytych w związku z sytuacją zdrowotną związaną z COVID-19 lub w związku z tym, że wszystkie przepisy nie są jeszcze w pełni stosowane.

Poprawka 6

Motyw 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Jednocześnie ważne jest jasne określenie wszelkich wyłączeń ze wsparcia udzielanego w ramach rezerwy. W odniesieniu do rezerwy należy wyłączyć ze wsparcia podatek od wartości dodanej, ponieważ stanowi ***on*** przychód państwa członkowskiego, który kompensuje powiązane koszty dla budżetu danego państwa członkowskiego. ***W celu jak najefektywniejszego wykorzystania ograniczonych zasobów do wsparcia z rezerwy nie powinna kwalifikować się pomoc techniczna, z jakiej korzystają organy odpowiedzialne za wdrażanie rezerwy.*** Zgodnie z ogólnym podejściem do polityki spójności nie należy wspierać wydatków związanych z przeniesieniami lub sprzecznych z jakimkolwiek obowiązującym prawem Unii lub prawem krajowym.	Jednocześnie ważne jest jasne określenie wszelkich wyłączeń ze wsparcia udzielanego w ramach rezerwy. W odniesieniu do rezerwy należy wyłączyć ze wsparcia podatek od wartości dodanej, ***chyba że nie podlega on zwrotowi na mocy prawa krajowego dotyczącego VAT***, ponieważ stanowi ***on*** przychód państwa członkowskiego, który kompensuje powiązane koszty dla budżetu danego państwa członkowskiego. Zgodnie z ogólnym podejściem do polityki spójności nie należy wspierać wydatków związanych z przeniesieniami lub sprzecznych z jakimkolwiek obowiązującym prawem Unii lub prawem krajowym.

Poprawka 7

Motyw 14

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. zachodzi potrzeba oceny rezerwy w oparciu o informacje zgromadzone w kontekście konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążenia administracyjnego, zwłaszcza względem państw członkowskich. Wymogi te powinny w stosownych przypadkach obejmować wymierne wskaźniki jako podstawę oceny przedmiotowej rezerwy.	Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. zachodzi potrzeba oceny rezerwy w oparciu o informacje zgromadzone w kontekście konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążenia administracyjnego, zwłaszcza względem państw członkowskich ***oraz władz lokalnych i regionalnych.*** Wymogi te powinny w stosownych przypadkach obejmować wymierne wskaźniki jako podstawę oceny przedmiotowej rezerwy.

Poprawka 8

Motyw 15

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Aby zapewnić równe traktowanie wszystkich państw członkowskich oraz spójność w ocenie wniosków, Komisja powinna oceniać wnioski w ramach pakietu. Powinna ona w szczególności zbadać kwalifikowalność i prawidłowość zadeklarowanych wydatków, bezpośredni związek wydatków ze środkami wprowadzonymi w celu zaradzenia skutkom wystąpienia oraz środkami wprowadzonymi przez dane państwo członkowskie w celu uniknięcia podwójnego finansowania. W ramach dokonywania oceny wniosków o przyznanie wkładu finansowego z rezerwy Komisja powinna rozliczyć wypłacone płatności zaliczkowe i odzyskać niewykorzystaną kwotę. W celu skoncentrowania wsparcia na państwach członkowskich najbardziej dotkniętych wystąpieniem, w przypadku gdy wydatki w danym państwie członkowskim uznane przez Komisję za kwalifikowalne przekraczają kwotę wypłaconą w ramach płatności zaliczkowych oraz 0,06 % nominalnego dochodu narodowego brutto (DNB) danego państwa członkowskiego za 2021 r., należy umożliwić dalszy przydział środków z rezerwy dla tego państwa członkowskiego w granicach dostępnych środków finansowych. Biorąc pod uwagę zakres przewidywanego wstrząsu gospodarczego, należy przewidzieć możliwość wykorzystania kwot odzyskanych z płatności zaliczkowych na zwrot dodatkowych wydatków państw członkowskich.	Aby zapewnić równe traktowanie wszystkich państw członkowskich oraz spójność w ocenie wniosków, Komisja powinna oceniać wnioski w ramach pakietu. Powinna ona w szczególności zbadać kwalifikowalność i prawidłowość zadeklarowanych wydatków, bezpośredni związek wydatków ze środkami wprowadzonymi w celu zaradzenia skutkom wystąpienia oraz środkami wprowadzonymi przez dane państwo członkowskie w celu uniknięcia podwójnego finansowania. ***Należy także zagwarantować sektorowy i geograficzny podział wydatków na poziomie NUTS 2, w tym w regionach najbardziej oddalonych.*** W ramach dokonywania oceny wniosków o przyznanie wkładu finansowego z rezerwy Komisja powinna rozliczyć wypłacone płatności zaliczkowe i odzyskać niewykorzystaną kwotę. W celu skoncentrowania wsparcia na państwach członkowskich najbardziej dotkniętych wystąpieniem, w przypadku gdy wydatki w danym państwie członkowskim uznane przez Komisję za kwalifikowalne przekraczają kwotę wypłaconą w ramach płatności zaliczkowych oraz 0,06 % nominalnego dochodu narodowego brutto (DNB) danego państwa członkowskiego za 2021 r., należy umożliwić dalszy przydział środków z rezerwy dla tego państwa członkowskiego w granicach dostępnych środków finansowych. Biorąc pod uwagę zakres przewidywanego wstrząsu gospodarczego, należy przewidzieć możliwość wykorzystania kwot odzyskanych z płatności zaliczkowych na zwrot dodatkowych wydatków państw członkowskich.

Poprawka 9

Motyw 16

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania zarządzania dzielonego państwa członkowskie powinny ustanowić system zarządzania i kontroli, wyznaczyć organy odpowiedzialne za zarządzanie rezerwą oraz powiadomić o nich Komisję, a także ustanowić odrębny niezależny podmiot audytowy. Z myślą o uproszczeniu państwa członkowskie ***mogą*** wykorzystać istniejące wyznaczone organy i systemy ustanowione do celów zarządzania i kontroli finansowania w ramach polityki spójności lub Funduszu Solidarności Unii Europejskiej. Konieczne jest określenie obowiązków państw członkowskich i ustanowienie konkretnych wymogów dla wyznaczonych organów.	W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania zarządzania dzielonego państwa członkowskie powinny ustanowić system zarządzania i kontroli, wyznaczyć ***na poziomie krajowym i regionalnym*** organy odpowiedzialne za zarządzanie rezerwą oraz powiadomić o nich Komisję, a także ustanowić odrębny niezależny podmiot audytowy. Z myślą o uproszczeniu państwa członkowskie ***powinny*** wykorzystać istniejące wyznaczone organy i systemy ustanowione do celów zarządzania i kontroli finansowania w ramach polityki spójności lub Funduszu Solidarności Unii Europejskiej. Konieczne jest określenie obowiązków państw członkowskich i ustanowienie konkretnych wymogów dla wyznaczonych organów. ***Państwa członkowskie zadbają o udział odpowiednich władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu i monitorowaniu funduszu, w szczególności za pośrednictwem organów monitorujących, jeżeli nie są one jeszcze członkami tych organów.***

Poprawka 10

Motyw 19

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Punkt (19) W celu zwiększenia przejrzystości w zakresie wykorzystania wkładu Unii Komisja powinna przedłożyć Parlamentowi Europejskiemu ***i*** Radzie sprawozdanie końcowe w sprawie wdrożenia rezerwy.	Punkt (19) W celu zwiększenia przejrzystości w zakresie wykorzystania wkładu Unii Komisja powinna przedłożyć Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, ***Komitetowi Regionów i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu*** sprawozdanie końcowe w sprawie wdrożenia rezerwy.

Poprawka 11

Artykuł 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:	Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:
(1) „okres referencyjny” oznacza okres referencyjny, o którym mowa w art. 63 ust. 5 lit. a) rozporządzenia finansowego; trwa on od dnia 1 lipca 2020 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.;	(1) „okres referencyjny” oznacza okres referencyjny, o którym mowa w art. 63 ust. 5 lit. a) rozporządzenia finansowego; trwa on od dnia 1 lipca 2020 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.;
(2) „obowiązujące przepisy” oznaczają prawo Unii oraz odnoszące się do jego stosowania przepisy prawa krajowego;	(2) „obowiązujące przepisy” oznaczają prawo Unii oraz odnoszące się do jego stosowania przepisy prawa krajowego;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(3) „nieprawidłowość” oznacza każde naruszenie prawa Unii lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa Unii, wynikające z działania lub zaniechania przez jakikolwiek podmiot publiczny lub prywatny zaangażowany we wdrażanie rezerwy, w tym organy państwa członkowskiego, które to naruszenie ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem;	(3) „nieprawidłowość” oznacza każde naruszenie prawa Unii lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa Unii, wynikające z działania lub zaniechania przez jakikolwiek podmiot publiczny lub prywatny zaangażowany we wdrażanie rezerwy, w tym organy państwa członkowskiego, które to naruszenie ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem;
(4) „łączny poziom błędu” oznacza ogół błędów wykrytych w próbie podzielony przez populację objętą audytem;	(4) „łączny poziom błędu” oznacza ogół błędów wykrytych w próbie podzielony przez populację objętą audytem;
(5) „poziom błędu rezydualnego” oznacza łączny poziom błędu pomniejszony o korekty finansowe zastosowane przez państwo członkowskie, które zamierza ograniczyć ryzyko stwierdzone przez niezależny podmiot audytowy w audytach finansowanych środków, podzielony przez wydatki, które mają być pokryte z wkładu finansowego z rezerwy;	(5) „poziom błędu rezydualnego” oznacza łączny poziom błędu pomniejszony o korekty finansowe zastosowane przez państwo członkowskie, które zamierza ograniczyć ryzyko stwierdzone przez niezależny podmiot audytowy w audytach finansowanych środków, podzielony przez wydatki, które mają być pokryte z wkładu finansowego z rezerwy.
(6) „przeniesienie” oznacza przeniesienie tej samej lub podobnej działalności lub jej części w rozumieniu art. 2 pkt 61a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.	

Poprawka 12

Artykuł 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1. Do wsparcia z przedmiotowej rezerwy kwalifikują się wszystkie państwa członkowskie.	1. Do wsparcia z przedmiotowej rezerwy kwalifikują się wszystkie państwa członkowskie.
2. Maksymalne środki na potrzeby tej rezerwy wynoszą ***5*** 370 994 000 EUR w cenach bieżących.	2. Maksymalne środki na potrzeby tej rezerwy wynoszą ***6*** 370 994 000 EUR w cenach bieżących.
3. Środki, o których mowa w ust. 2, są przydzielone w następujący sposób:	3. Środki, o których mowa w ust. 2, są przydzielone w następujący sposób:
a) kwota płatności zaliczkowych w wysokości 4 244 832 000 EUR zostanie udostępniona w 2021 r. zgodnie z art. 8;	a) kwota płatności zaliczkowych w wysokości 4 244 832 000 EUR zostanie udostępniona w 2021 r. zgodnie z art. 8;
b) dodatkowe kwoty w wysokości ***1*** 126 162 000 EUR zostaną udostępnione w ***2024*** r. zgodnie z art. 11.	b) dodatkowe kwoty w wysokości ***2*** 126 162 000 EUR zostaną udostępnione w ***2026*** r. zgodnie z art. 11.
Kwoty określone w niniejszym ustępie akapit pierwszy lit. a) uznaje się za płatności zaliczkowe w rozumieniu art. 115 ust. 2 lit. b) ppkt (i) rozporządzenia finansowego.	Kwoty określone w niniejszym ustępie akapit pierwszy lit. a) uznaje się za płatności zaliczkowe w rozumieniu art. 115 ust. 2 lit. b) ppkt (i) rozporządzenia finansowego.

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	4. Zasoby pochodzące z płatności zaliczkowych z rezerwy i przydzielone na podstawie kryterium dotyczącego rybołówstwa (załącznik I pkt 2) wykorzystuje się wyłącznie na działania wspierające przedsiębiorstwa i społeczności lokalne i regionalne zależne od działalności połowowej na wodach należących do wyłącznej strefy ekonomicznej (w.s.e.) Zjednoczonego Królestwa, jak przewidziano w art. 5 ust. 1 lit. c).* ***5. Przy określaniu środków wsparcia finansowanych ze środków przydzielonych zgodnie z kryterium handlu ze Zjednoczonym Królestwem (załącznik I, pkt 2), państwa członkowskie biorą pod uwagę względne znaczenie wymiany handlowej netto dla każdego regionu (NUTS 2). Taka wymiana handlowa w każdym przypadku obejmuje usługi turystyczne.

Poprawka 13

Dodanie artykułu 4a

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	Proces konsultacji ***1. Każde państwo członkowskie ustanawia zgodnie z krajowymi ramami prawnymi wielopoziomowy dialog obejmujący przynajmniej władze lokalne i regionalne z najbardziej dotkniętych obszarów. Ten proces konsultacji opiera się na zasadzie partnerstwa w polityce spójności. Dotyczy określania i wdrażania działań wspieranych z rezerwy.*** 2. ***Rozwiązania dotyczące konsultacji i zaangażowania władz lokalnych i regionalnych zostaną wskazane przez państwo członkowskie w [nowym załączniku IV].***

Uzasadnienie

Proces konsultacji powinien być zasadniczym elementem podejmowania decyzji o tym, w jaki sposób przydzielane są środki finansowe. Władze lokalne i regionalne powinny zostać włączone do procesu konsultacji zgodnie z procedurami dotyczącymi polityki spójności.

Poprawka 14

Artykuł 5 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Kwalifikowalność	**Kwalifikowalność**
1. Wkład finansowy z rezerwy służy wsparciu wyłącznie wydatków publicznych bezpośrednio związanych z działaniami wdrożonymi przez państwa członkowskie konkretnie w celu przyczynienia się do realizacji celów, o których mowa w art. 3, i może obejmować w szczególności następujące elementy:	1. Wkład finansowy z rezerwy służy wsparciu wyłącznie wydatków publicznych bezpośrednio związanych z działaniami wdrożonymi przez państwa członkowskie konkretnie w celu przyczynienia się do realizacji celów, o których mowa w art. 3, i może obejmować w szczególności następujące elementy:

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
a) działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw i społeczności lokalnych, które ucierpiały w wyniku wystąpienia;	a) działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw ***(przede wszystkim MŚP), regionów*** i społeczności lokalnych, które ucierpiały w wyniku wystąpienia***, w tym rekompensaty dla przedsiębiorstw borykających się ze znacznym spadkiem obrotów z powodu ograniczonego dostępu do rynku Zjednoczonego Królestwa z uwagi na wprowadzenie barier pozataryfowych***;
b) działania mające na celu wsparcie najbardziej dotkniętych sektorów gospodarki;	b) działania mające na celu wsparcie najbardziej dotkniętych sektorów gospodarki***, w tym inwestycje niezbędne do reorganizacji łańcuchów wartości***;
c) działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw i społeczności lokalnych zależnych od działalności połowowej na wodach Zjednoczonego Królestwa;	c) działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw i społeczności lokalnych ***i regionalnych*** zależnych od działalności połowowej na wodach Zjednoczonego Królestwa***, w tym inwestycje niezbędne do restrukturyzacji sektora***;
d) działania mające na celu wsparcie zatrudnienia, w tym poprzez mechanizmy zmniejszonego wymiaru czasu pracy, przekwalifikowanie i szkolenia ***w*** dotkniętych sektorach;	***d) środki mające na celu złagodzenie gospodarczych i społecznych skutków brexitu dla szczególnie dotkniętych sektorów, takich jak turystyka, eksport produktów rolnych, badania naukowe i innowacje;***
e) działania mające na celu zapewnienie funkcjonowania kontroli granicznych, celnych, sanitarnych i fitosanitarnych, bezpieczeństwa i rybołówstwa, jak również poboru podatków pośrednich, z uwzględnieniem dodatkowego personelu i infrastruktury;	e) działania mające na celu wsparcie zatrudnienia, w tym poprzez mechanizmy zmniejszonego wymiaru czasu pracy, przekwalifikowanie i szkolenia ***dla dotkniętych sektorów***;
f) działania mające na celu usprawnienie systemów wydawania certyfikatów i pozwoleń dla produktów, wsparcie w spełnieniu wymogów dotyczących przedsiębiorstw, ułatwienie etykietowania i oznakowania, np. w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia oraz norm środowiskowych, jak również wsparcie na rzecz wzajemnego uznawania;	f) ***środki mające na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy UE jej obywateli, którzy w wyniku ograniczeń w swobodnym przepływie pracowników musieli opuścić Zjednoczone Królestwo;***
g) działania na rzecz komunikacji, informowania oraz zwiększania świadomości obywateli i przedsiębiorstw w zakresie zmian dotyczących ich praw i obowiązków wynikających z wystąpienia.	g) działania mające na celu zapewnienie funkcjonowania kontroli granicznych, celnych, sanitarnych i fitosanitarnych, bezpieczeństwa i rybołówstwa, jak również poboru podatków pośrednich, z uwzględnieniem dodatkowego ***wykwalifikowanego*** personelu i infrastruktury ***fizycznej i niematerialnej***;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	h) działania mające na celu usprawnienie systemów wydawania certyfikatów i pozwoleń dla produktów, wsparcie w spełnieniu wymogów dotyczących przedsiębiorstw, ułatwienie etykietowania i oznakowania, np. w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia oraz norm środowiskowych, jak również wsparcie na rzecz wzajemnego uznawania; i) działania na rzecz komunikacji, informowania oraz zwiększania świadomości obywateli i przedsiębiorstw***, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP,*** w zakresie zmian dotyczących ich praw i obowiązków wynikających z wystąpienia; ***j) działania mające na celu złagodzenie zakłóceń spowodowanych wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z programów współpracy i wymiany;*** ***k) działania mające na celu zapewnienie dialogu i konsultacji między terytoriami i sektorami, które najbardziej ucierpiały, w celu ograniczenia nieprzewidzianych skutków zakłóceń między partnerami europejskimi i brytyjskimi oraz stworzenia warunków sprzyjających sprawnemu i spokojnemu wdrażaniu umowy o handlu i współpracy;*** ***l) działania służące ocenie skutków i ocenie działań wdrożonych w ramach rezerwy.***

Poprawka 15

Artykuł 5 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. Wydatki są kwalifikowalne, jeżeli zostały poniesione i pokryte w okresie referencyjnym w odniesieniu do działań realizowanych w ***danym państwie członkowskim lub na rzecz*** danego państwa członkowskiego.	2. Wydatki są kwalifikowalne, jeżeli zostały poniesione i pokryte w okresie referencyjnym w odniesieniu do działań realizowanych w ***regionach*** danego państwa członkowskiego***, które ucierpiały***.

Poprawka 16

Artykuł 5 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Opracowując działania wspierające, państwa członkowskie biorą pod uwagę zróżnicowany wpływ wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii na różne regiony i społeczności lokalne oraz w stosownych przypadkach koncentrują wsparcie z rezerwy na podmiotach najbardziej dotkniętych tym wystąpieniem, jak należy	Opracowując działania wspierające, państwa członkowskie biorą pod uwagę zróżnicowany wpływ wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii na różne regiony i społeczności lokalne oraz w stosownych przypadkach koncentrują wsparcie z rezerwy na podmiotach najbardziej dotkniętych tym wystąpieniem przy jednoczesnym ***zapewnieniu zrównoważonego podziału środków na podstawie oddziaływania gospodarczego na każdy z regionów.***

Uzasadnienie

Poprawka ma na celu zadbanie o to, by przydział środków z rezerwy uwzględniał skutki gospodarcze brexitu dla każdego zainteresowanego regionu i opierał się na zrównoważonym podziale pomocy na podstawie rzeczywistych szkód gospodarczych.

Poprawka 17

Artykuł 5 ustęp 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Działania, o których mowa w ust. 1, są zgodne z obowiązującymi przepisami.	Działania, o których mowa w ust. 1, są zgodne z obowiązującymi przepisami, ***z zastrzeżeniem wyjątków, o których mowa w art. [nowy art. 6].***

Poprawka 18

Artykuł 5 ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Działania kwalifikowalne na podstawie ust. 1 mogą otrzymywać wsparcie z innych unijnych programów i instrumentów, pod warunkiem że wsparcie takie nie pokrywa tych samych kosztów.	Działania kwalifikowalne na podstawie ust. 1 mogą otrzymywać wsparcie z innych unijnych programów i instrumentów, pod warunkiem że wsparcie takie nie pokrywa tych samych kosztów. ***W ramach prac dotyczących uniknięcia nakładania się finansowania należy w pełni zaangażować odpowiednie organy regionalne i lokalne pełniące funkcje instytucji zarządzającej lub instytucji pośredniczącej w zakresie funduszy europejskich i prowadzić z nimi konsultacje. Decyzja o uruchomieniu funduszy strukturalnych, a nie rezerwy, będzie musiała być przedmiotem konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami z uwagi na ewentualne konsekwencje dla realizacji innych programów europejskich i programów finansowania.***

Poprawka 19

Dodanie artykułu 5a

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	Pomoc państwa ***1. W odniesieniu do sektora rybołówstwa i sektora produkcji podstawowej produktów rolnych, art. 107, 108 i 109 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej nie mają zastosowania do płatności dokonywanych przez państwa członkowskie na mocy niniejszego rozporządzenia w ramach zakresu stosowania art. 42 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do pomocy przyznawanej ściśle na mocy art. 5 w okresie referencyjnym.*** ***2. Przepisy krajowe ustanawiające finansowanie ze środków publicznych w szerszym zakresie, niż wynika to z przepisów niniejszego rozporządzenia dotyczących płatności, o których mowa w ust. 1, podlegają w całości art. 107, 108 i 109 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.***

Poprawka 20

Artykuł 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Wyłączenie ze wsparcia	**Wyłączenie ze wsparcia**
Rezerwa nie służy do wspierania takich elementów, jak:	Rezerwa nie służy do wspierania takich elementów, jak:
a) podatek od wartości dodanej;	a) podatek od wartości dodanej, ***chyba że nie podlega on zwrotowi w świetle krajowych przepisów dotyczących VAT;***
b) pomoc techniczna w zakresie zarządzania, monitorowania, informacji i komunikacji, rozpatrywania skarg oraz kontroli i audytu rezerwy;	***b)*** wydatki wspierające przeniesienie, zgodnie z definicją w art. 2 pkt 6;
c) wydatki wspierające przeniesienie, zgodnie z definicją w art. 2 pkt 6;	***c)*** wydatki wspierające przeniesienie zgodnie z ***art. 2 ust. 61a i*** art. 14 ust. 16 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, w którym to przypadku wkład z rezerwy stanowi pomoc państwa;
d) wydatki wspierające przeniesienie zgodnie z art. 14 ust. 16 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, w którym to przypadku wkład z rezerwy stanowi pomoc państwa.	***d) beneficjenci mający siedzibę statutową w państwie trzecim.***

Poprawka 21

Artykuł 7 ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Na zasadzie odstępstwa od art. 12 rozporządzenia finansowego niewykorzystane środki na zobowiązania i płatności podlegające niniejszemu rozporządzeniu są automatycznie przenoszone i mogą zostać wykorzystane do dnia 31 grudnia ***2025 r***. Przeniesione środki są wykorzystywane w pierwszej kolejności w następnym roku budżetowym.	Na zasadzie odstępstwa od art. 12 rozporządzenia finansowego niewykorzystane środki na zobowiązania i płatności podlegające niniejszemu rozporządzeniu są automatycznie przenoszone i mogą zostać wykorzystane do dnia 31 grudnia ***2026 r***. Przeniesione środki są wykorzystywane w pierwszej kolejności w następnym roku budżetowym.

Poprawka 22

Artykuł 8 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Komisja wypłaca płatności zaliczkowe w terminie ***60*** dni od daty przyjęcia aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 2. Ich rozliczenie następuje zgodnie z art. 11.	Komisja wypłaca płatności zaliczkowe w terminie ***45*** dni od daty przyjęcia aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 2. Ich rozliczenie następuje zgodnie z art. 11.

Poprawka 23

Artykuł 10 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Podstawę wniosku stanowi wzór określony w załączniku II. Wniosek zawiera informacje na temat całkowitej kwoty wydatków publicznych poniesionych i pokrytych przez państwa członkowskie oraz wartości wskaźników produktu dla działań objętych wsparciem. Dołącza się do niego dokumenty, o których mowa w art. 63 ust. 5, 6 i 7 rozporządzenia finansowego, oraz sprawozdanie z wdrażania.	Podstawę wniosku stanowi wzór określony w załączniku II. Wniosek zawiera informacje na temat całkowitej kwoty wydatków publicznych poniesionych i pokrytych przez państwa członkowskie***, w tym podziału terytorialnego wydatków na poziomie NUTS 2,*** oraz wartości wskaźników produktu dla działań objętych wsparciem. Dołącza się do niego dokumenty, o których mowa w art. 63 ust. 5, 6 i 7 rozporządzenia finansowego, oraz sprawozdanie z wdrażania.

Poprawka 24

Artykuł 10 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. Sprawozdanie z wdrażania dotyczące rezerwy zawiera:	2. Sprawozdanie z wdrażania dotyczące rezerwy zawiera:
a) opis skutków wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii pod względem gospodarczym i społecznym, w tym określenie najbardziej dotkniętych regionów, obszarów i sektorów;	a) opis skutków wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii pod względem gospodarczym i społecznym, w tym określenie najbardziej dotkniętych regionów, obszarów i sektorów; ***ocena finansowa dokonywana jest w cenach stałych w euro;***
	aa) zgodnie z [nowym art. 5] opis konsultacji przeprowadzonych z najbardziej dotkniętymi regionami i sektorami, zarówno podczas opracowywania działań, jak i podczas ich wdrażania;
b) opis środków wprowadzonych w celu zaradzania negatywnym konsekwencjom wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii, zakresu, w jakim środki te złagodziły skutki regionalne i sektorowe, o których mowa w lit. a), oraz sposobów realizacji tych środków;	b) opis środków wprowadzonych w celu zaradzania negatywnym konsekwencjom wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii, zakresu, w jakim środki te złagodziły skutki regionalne i sektorowe, o których mowa w lit. a), oraz sposobów realizacji tych środków;
c) uzasadnienie kwalifikowalności poniesionych i pokrytych wydatków oraz ich bezpośredniego związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii;	c) uzasadnienie kwalifikowalności poniesionych i pokrytych wydatków oraz ich bezpośredniego związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
d) opis środków wprowadzonych w celu uniknięcia podwójnego finansowania oraz zapewnienia komplementarności z innymi instrumentami unijnymi i finansowaniem krajowym;	d) opis środków wprowadzonych w celu uniknięcia podwójnego finansowania oraz zapewnienia komplementarności z innymi instrumentami unijnymi i finansowaniem krajowym;
e) opis wkładu środków w łagodzenie zmiany klimatu i przystosowywanie się do niej.	e) opis wkładu środków w łagodzenie zmiany klimatu i przystosowywanie się do niej.

Poprawka 25

Artykuł 13 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Zarządzanie i kontrola	**Zarządzanie i kontrola**
1. Wypełniając zadania związane z wdrożeniem rezerwy, państwa członkowskie podejmują wszelkie niezbędne środki, w tym środki ustawodawcze, wykonawcze i administracyjne, aby chronić interesy finansowe Unii, w szczególności poprzez:	1. Wypełniając zadania związane z wdrożeniem rezerwy, państwa członkowskie podejmują wszelkie niezbędne środki, w tym środki ustawodawcze, wykonawcze i administracyjne, aby chronić interesy finansowe Unii, w szczególności poprzez:
(a) wyznaczenie organu ***odpowiedzialnego*** za zarządzanie wkładem finansowym z rezerwy oraz niezależnego podmiotu audytowego zgodnie z art. 63 ust. 3 rozporządzenia finansowego, a także za nadzorowanie tych organów;	(a) wyznaczenie organu ***lub organów, na odpowiednim szczeblu sprawowania rządów, odpowiedzialnych*** za zarządzanie wkładem finansowym z rezerwy oraz niezależnego podmiotu audytowego zgodnie z art. 63 ust. 3 rozporządzenia finansowego, a także za nadzorowanie tych organów;
(b) utworzenie systemów zarządzania i kontroli na potrzeby rezerwy zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami oraz zapewnienie, aby systemy te funkcjonowały w sposób skuteczny;	(b) utworzenie systemów zarządzania i kontroli na potrzeby rezerwy zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami oraz zapewnienie, aby systemy te funkcjonowały w sposób skuteczny;
(c) opracowanie opisu systemu zarządzania i kontroli zgodnie z wzorem określonym w załączniku III, aktualizowanie tego opisu oraz udostępnienie go Komisji na jej żądanie;	(c) opracowanie opisu systemu zarządzania i kontroli zgodnie z wzorem określonym w załączniku III, aktualizowanie tego opisu oraz udostępnienie go Komisji na jej żądanie;
(d) powiadomienie Komisji o tożsamości wyznaczonych organów oraz o organie, na rzecz którego należy uiszczać płatności zaliczkowe, a także potwierdzenie, że opracowano opisy systemów w ciągu trzech miesięcy od momentu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia;	(d) powiadomienie Komisji o tożsamości wyznaczonych organów oraz o organie, na rzecz którego należy uiszczać płatności zaliczkowe, a także potwierdzenie, że opracowano opisy systemów w ciągu trzech miesięcy od momentu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia;
(e) zapewnienie, aby wydatki wspierane w ramach innych unijnych programów i aktów prawnych nie zostały uwzględnione jako wsparcie z rezerwy;	(e) zapewnienie, aby wydatki wspierane w ramach innych unijnych programów i aktów prawnych nie zostały uwzględnione jako wsparcie z rezerwy;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(f) zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywanie i korygowanie, a także unikanie konfliktu interesów***, w tym poprzez wykorzystanie pojedynczego narzędzia do eksploracji danych zapewnionego przez Komisję***; (…)	(f) zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywanie i korygowanie, a także unikanie konfliktu interesów; (…)

Poprawka 26

Artykuł 13 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Organ odpowiedzialny za zarządzanie wkładem finansowym z rezerwy:	Organ odpowiedzialny ***lub organy odpowiedzialne*** za zarządzanie wkładem finansowym z rezerwy:
a) zapewnia funkcjonowanie skutecznego i wydajnego systemu kontroli wewnętrznej;	a) zapewnia funkcjonowanie skutecznego i wydajnego systemu kontroli wewnętrznej;
b) ustanawia kryteria i procedury wyboru środków, które mają być finansowane, oraz określa warunki wkładu finansowego z rezerwy;	b) ustanawia kryteria i procedury wyboru środków, które mają być finansowane, oraz określa warunki wkładu finansowego z rezerwy;
c) weryfikuje, czy środki finansowane z rezerwy są wdrażane zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz warunkami wkładu finansowego z rezerwy oraz czy wydatki opierają się na możliwych do zweryfikowania dokumentach potwierdzających;	c) weryfikuje, czy środki finansowane z rezerwy są wdrażane zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz warunkami wkładu finansowego z rezerwy oraz czy wydatki opierają się na możliwych do zweryfikowania dokumentach potwierdzających;
d) ustanawia skuteczne środki służące uniknięciu podwójnego finansowania tych samych kosztów z rezerwy i innych źródeł finansowania unijnego;	d) ustanawia skuteczne środki służące uniknięciu podwójnego finansowania tych samych kosztów z rezerwy i innych źródeł finansowania unijnego;
e) zapewnia publikację ex post zgodnie z art. 38 ust. 2–6 rozporządzenia finansowego;	e) zapewnia publikację ex post zgodnie z art. 38 ust. 2–6 rozporządzenia finansowego;
f) w celu zapisywania i przechowywania w formie elektronicznej danych na temat poniesionych wydatków, które mają zostać pokryte w ramach wkładu finansowego z rezerwy, stosuje system rachunkowości, który dostarcza terminowo rzetelne, kompletne i wiarygodne informacje;	f) w celu zapisywania i przechowywania w formie elektronicznej danych na temat poniesionych wydatków, które mają zostać pokryte w ramach wkładu finansowego z rezerwy, stosuje system rachunkowości, który dostarcza terminowo rzetelne, kompletne i wiarygodne informacje;
g) przez okres pięciu lat po upływie terminu na złożenie wniosku o przyznanie wkładu finansowego przechowuje wszystkie dokumenty potwierdzające dotyczące wydatków, które mają zostać pokryte w ramach wkładu finansowego z rezerwy, oraz transponuje ten obowiązek do umów z innymi podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania rezerwy;	g) przez okres pięciu lat po upływie terminu na złożenie wniosku o przyznanie wkładu finansowego przechowuje wszystkie dokumenty potwierdzające dotyczące wydatków, które mają zostać pokryte w ramach wkładu finansowego z rezerwy, oraz transponuje ten obowiązek do umów z innymi podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania rezerwy;

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
h) na potrzeby ust. 1 lit. f) gromadzi informacje w standardowym formacie elektronicznym, aby umożliwić identyfikację odbiorców wkładu finansowego z rezerwy oraz ich beneficjentów rzeczywistych zgodnie z załącznikiem III.	h) na potrzeby ust. 1 lit. f) gromadzi informacje w standardowym formacie elektronicznym, aby umożliwić identyfikację odbiorców wkładu finansowego z rezerwy oraz ich beneficjentów rzeczywistych zgodnie z załącznikiem III.

Poprawka 27

Artykuł 16 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. Do dnia 30 czerwca 2027 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu ***i*** Radzie sprawozdanie z wdrożenia rezerwy.	2. Do dnia 30 czerwca 2027 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, ***Europejskiemu Komitetowi Regionów i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu*** sprawozdanie z wdrożenia rezerwy.

Poprawka 28

Załącznik I punkt 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
3. Czynnik powiązany z połowami jest określany na podstawie poniższego kryterium oraz poprzez zastosowanie następujących kroków:	3. Czynnik powiązany z połowami jest określany na podstawie poniższego kryterium oraz poprzez zastosowanie następujących kroków:
a) udział każdego państwa członkowskiego w łącznej wartości połowów ryb w w.s.e. Zjednoczonego Królestwa;	a) udział każdego państwa członkowskiego w łącznej wartości połowów ryb w w.s.e. Zjednoczonego Królestwa ***w latach 2015–2018;***
b) udziały te zwiększa się w przypadku państw członkowskich, których połowy są powyżej średniej zależności od połowów ryb w w.s.e. Zjednoczonego Królestwa, a zmniejsza w przypadku tych państw członkowskich, których zależność jest poniżej średniej, jak następuje:	***b) uzyskane udziały*** są ponownie skalowane w celu zapewnienia, aby suma udziałów wszystkich państw członkowskich była równa 100 %.
i) w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego wartość połowów ryb w w.s.e. Zjednoczonego Królestwa jako procent wartości ogólnej ryb złowionych przez to państwo członkowskie jest wyrażona jako wskaźnik średniej UE (wskaźnik zależności);	
ii) początkowy udział w wartości połowów ryb w w.s.e. Zjednoczonego Królestwa koryguje się poprzez pomnożenie go przez wskaźnik zależności danego państwa członkowskiego;	
iii) te skorygowane udziały są ponownie skalowane w celu zapewnienia, aby suma udziałów wszystkich państw członkowskich wynosiła 100 %.	

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
4. Czynnik powiązany z handlem uzyskuje się poprzez zastosowanie następujących kroków:	4. Czynnik powiązany z handlem uzyskuje się poprzez zastosowanie następujących kroków:
a) wymiana handlowa każdego państwa członkowskiego ze Zjednoczonym Królestwem jest wyrażona jako udział w handlu UE ze Zjednoczonym Królestwem (handel stanowi sumę przywozu i wywozu towarów i usług);	a) wymiana handlowa każdego państwa członkowskiego ze Zjednoczonym Królestwem jest wyrażona jako udział w handlu UE ze Zjednoczonym Królestwem (handel stanowi sumę przywozu i wywozu towarów i usług, ***wliczając sektor turystyczny, z wyjątkiem usług finansowych)***

Poprawka 29

Dodanie nowego załącznika IIIa

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	Załącznik IIIa
	Wzór sektorowego i geograficznego podziału wydatków
	1. Identyfikacja najbardziej dotkniętych sektorów gospodarki:
	2. Identyfikacja najbardziej dotkniętych regionów na poziomie NUTS 2:
	Dla każdego regionu (w tym regionów określonych w art. 349 TFUE):
	— Klasyfikacja NUTS 2
	— Nazwa regionu
	— Liczba ludności regionu (data)
	— PKB regionu
	— Wielkość wymiany handlowej ze Zjednoczonym Królestwem w 2019 r.
	3. Opis wdrożonego podejścia partnerskiego:
	4. Opracowanie strategii:
	(należy wymienić opracowane dokumenty strategiczne)
	— Strategia ogólna:
	— Strategie regionalne:
	— Strategie sektorowe:
	5. Opis wdrożonych narzędzi monitorowania i oceny:
	6. Podział wydatków
	Wypłacone środki
	Rybołówstwo
	Sektory, na które wpływ ma handel

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	7. Podział wydatków pod względem geograficznym
	i. Najbardziej dotknięte regiony NUTS 2: Klasyfikacja NUTS 2 Kwota EUR na mieszkańca
	ii. Kwota bez ukierunkowania geograficznego:
	8. Wkład w realizację celów klimatycznych
	Odsetek wydatków:
	9. Wkład w realizację celów transformacji cyfrowej
	Odsetek wydatków:

II. **ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, która ma na celu złagodzenie terytorialnego wpływu wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej. Rezerwa jest konkretnym wyrazem solidarności wewnątrz UE i ma na celu wzmacnianie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, co znajduje odzwierciedlenie w podstawie prawnej (art. 175 TFUE) wniosku Komisji.

2. Uważa, że zawarcie umowy o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem jest pozytywnym wynikiem negocjacji. Nowe ramy stosunków ze Zjednoczonym Królestwem mają jednak poważne konsekwencje terytorialne. Ponieważ umowa o handlu i współpracy nie jest w pełni zgodna ze scenariuszem umowy o wolnym handlu, wiele regionów europejskich pozostaje w dużym stopniu wystawionych na gospodarcze i społeczne skutki brexitu. Wpływ ten jest szczególnie istotny dla regionów położonych geograficznie blisko Zjednoczonego Królestwa lub regionów, które utrzymywały bardzo bliskie stosunki z partnerami ze Zjednoczonego Królestwa. Władze lokalne i regionalne, podmioty gospodarcze, np. w turystyce, sektor edukacji i badań naukowych, a także obywatele i społeczeństwo obywatelskie stoją w obliczu konsekwencji tworzenia nowych granic, nowych procedur administracyjnych, nowych elementów zwiększających złożoność łańcuchów wartości i zaprzestania realizacji programów współpracy.

3. Zwraca uwagę na geopolityczne konsekwencje umowy o handlu i współpracy – bardzo konkretne dla szeregu władz lokalnych i regionalnych, które stały się nowymi granicami zewnętrznymi UE. Kwalifikowalność środków zwiększających płynność kontroli oraz wymiany towarów i osób jest zatem bardzo pożądana. KR podkreśla, że w tych nowych regionach przygranicznych lokalne i regionalne inwestycje związane z kontrolami pomogą chronić wszystkich obywateli europejskich w ramach nowych granic UE. KR wzywa zarówno Parlament, jak i Radę do określenia sprawiedliwego minimalnego poziomu zwrotu wydatków dla tych regionów.

4. Wzywa do zwiększenia o 1 mld EUR kwot dodatkowych udostępnianych na drugim etapie zgodnie z art. 11, aby lepiej reagować na potrzeby średnioterminowe, co jest spójne z jego apelem o wydłużenie okresu kwalifikowalności do pobrexitowej rezerwy dostosowawczej.

5. Zwraca uwagę na narażenie sektora rybołówstwa i sektora owoców morza objętych pięcioipółletnim okresem przejściowym. Oprócz nowych ograniczeń wspólnych dla wszystkich sektorów europejskich sektor rybołówstwa zmaga się z bezpośrednim zagrożeniem dla całego segmentu swojej działalności. Sytuacja ta wymaga oceny skutków uwzględniającej w jak największym stopniu realia regionalne, bez indeksacji krajowej. Należy osiągnąć sprawiedliwszy podział środków finansowych między dotknięte regiony europejskie, niezależnie od wielkości państwa członkowskiego.

6. Wzywa do postawienia władz lokalnych i regionalnych w centrum tworzenia tego nowego instrumentu finansowego. KR zaleca wprowadzenie kryteriów uwzględniających regionalną intensywność oddziaływania i zadbanie o sprawiedliwy podział środków na podstawie skali oddziaływania gospodarczego brexitu na każdy z regionów. Jak wykazano w badaniach KR-u dotyczących skutków brexitu, analiza skutków na szczeblu krajowym nie odzwierciedla ich niekiedy bardzo lokalnej intensywności. Władze lokalne muszą być zaangażowane w ocenę skutków i opracowywanie działań. Jest to tym ważniejsze, że władze lokalne i regionalne, w zależności od ich kompetencji, będą musiały same prefinansować niektóre działania, opracować strategie terytorialne w celu złagodzenia skutków brexitu i uruchomić część funduszy UE, którymi zarządzają. Zaangażowanie władz lokalnych przyczyni się do lepszego zaspokojenia potrzeb i skutecznego wdrożenia rezerwy.

7. Zwraca również uwagę na narażenie regionów na straty z powodu utraty możliwości handlowych ze Zjednoczonym Królestwem oraz na to, że umowa o handlu i współpracy nie realizuje w pełni scenariusza umowy o wolnym handlu. Ma to konsekwencje dla wielu sektorów i przekrojowy wpływ na łańcuch wartości, na przykład w turystyce, hotelarstwie i sektorze rolno-spożywczym, co przekłada się na utratę miejsc pracy w terenie. KR ocenia, że wpływ ten może mieć długotrwałe skutki społeczno-gospodarcze dla społeczności w różnych regionach, w związku z czym należy się tą kwestią niezwłocznie zająć. Podkreśla ponadto, że pobrexitowa rezerwa dostosowawcza jest jedynym instrumentem finansowym UE dotyczącym państw członkowskich, regionów i sektorów dotkniętych negatywnymi skutkami brexitu.

8. Wzywa do przedłużenia okresu kwalifikowalności do czerwca 2026 r., gdyż jego zdaniem europejska solidarność nie powinna ograniczać się do lat 2021 i 2022, a także z uwagi na to, że nie przewidziano środków na łagodzenie skutków brexitu po 2023 r.

— KR zwraca uwagę na dużą niespójność między długością okresu przejściowego dla sektora rybołówstwa a okresem kwalifikowalności do rezerwy. Jedynie przedłużenie okresu kwalifikowalności wydatków do czerwca 2026 r. umożliwi odpowiednie wsparcie tego sektora. Choć komplementarność z EFMRA jest niezbędna, EFMRA pozostaje instrumentem strukturalnym służącym wdrażaniu wspólnej polityki rybołówstwa i nie może uwzględniać asymetrycznych skutków terytorialnych brexitu.

— Odnośnie do rozwoju trwałej infrastruktury na potrzeby kontroli KR zauważa, że sytuacja sanitarna związana z COVID-19 nie pozwala na pomiar rzeczywistych przepływów i natychmiastowe dokonanie inwestycji.

— Niektóre środki lub inwestycje mogą obejmować nieredukowalne okresy przygotowania lub realizacji, które nie pozwalają na zaciągnięcie zobowiązań i dokonanie płatności przed 31 grudnia 2022 r. KR odnosi się tu zarówno do procedur udzielania zamówień publicznych, jak i do procedur mających na celu zapewnienie zgodności środków lub inwestycji z obowiązującymi przepisami unijnymi lub krajowymi (oceny oddziaływania na środowisko, pozwolenia na budowę, konsultacje publiczne, procedury zgłaszania pomocy państwa itp.).

— Podkreśla różnorodność skutków brexitu w poszczególnych regionach europejskich i w związku z tym z dużym zadowoleniem przyjmuje elastyczność, jaką dysponują państwa członkowskie w opracowywaniu środków możliwie najbardziej zbliżonych do potrzeb. Ważne jest, aby w zależności od potrzeb lokalnych i regionalnych można było opracować środki zarówno dla przemysłu, turystyki, transportu, badań i innowacji, jak i dla sektora rolnego i rolno-spożywczego. KR uważa, że w rozporządzeniu należy wyraźnie wskazać na potencjalną różnorodność obszarów interwencji z tytułu rezerwy, aby ułatwić jej właściwe zrozumienie i wdrażanie.

9. Uważa, że rezerwa będzie miała do odegrania kluczową rolę we wspieraniu wdrażania nowych ram prawnych regulujących stosunki między UE a Zjednoczonym Królestwem, których wyniku nie można w pełni przewidzieć, w szczególności ze względu na nakładające się skutki brexitu i pandemii COVID-19. Dotyczy to również szczegółowych kwestii, które nie zostały jeszcze uzgodnione, takich jak usługi finansowe czy uczestnictwo Zjednoczonego Królestwa w programie „Horyzont Europa". Należy wziąć pod uwagę zmiany zarówno niekorzystne, jak i korzystne.

10. Zastanawia się nad wartością dodaną – z punktu widzenia dobrego zarządzania – rozpoczętych przez Komisję Europejską w dniu 24 lutego 2021 r. konsultacji społecznych w sprawie rezerwy dostosowawczej dla brexitu, które mają potrwać osiem tygodni ([1]), podczas gdy wniosek ustawodawczy został przedstawiony dwa miesiące wcześniej, a negocjacje międzyinstytucjonalne mające na celu osiągnięcie porozumienia w pierwszej połowie 2021 r. są już bardzo zaawansowane.

11. Uważa, że brexit jest sytuacją jedyną w swoim rodzaju i tylko w ograniczonym stopniu umożliwia inspirowanie się podobnymi istniejącymi rozwiązaniami, takimi jak Europejski Fundusz Solidarności. KR ubolewa, że wniosek Komisji nie odzwierciedla zasady partnerstwa mającej zastosowanie do polityki spójności, ponieważ nie zawiera gwarancji co do roli władz lokalnych i regionalnych w zarządzaniu. Sposób opracowywania działań i zarządzania nimi powinien lepiej odzwierciedlać deklarowane nastawienie się na oddziaływanie terytorialne.

12. Uważa, że należy zapewnić państwom członkowskim elastyczność w definiowaniu systemów zarządzania – co do liczby organów i poziomów zarządzania (krajowy, regionalny lub międzyregionalny). W zamian państwa członkowskie musiałyby uzasadnić swój wybór z punktu widzenia pomocniczości, a w szczególności swojej zdolności do zaspokajania potrzeb skoncentrowanych w niektórych najbardziej narażonych regionach i sektorach gospodarki. W każdym przypadku należy zapewnić udział poziomu regionalnego w procedurze zarządzania.

([1]) https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12917-Proposal-for-a-Regulation-Regional-and-urban-Policy

13. Uważa, że brexit ma ogromne znaczenie dla tak różnorodnych obszarów jak m.in. rybołówstwo i produkcja morska, mobilność obywateli, szkolenia, projekty współpracy w zakresie badań, rozwoju i innowacji, transfer wiedzy, przeciwdziałanie zmianie klimatu, ochrona ekosystemów i partnerstwa publiczno-prywatne. Ze względu na różny stopień decentralizacji państw członkowskich współpracę między różnymi szczeblami administracji można uznać za konieczną lub pozytywną, tak aby różne obszary mogły przezwyciężyć negatywne skutki zewnętrzne brexitu. Komitet wzywa do urzeczywistnienia zasady partnerstwa oraz do zarządzania rezerwą na dostosowanie do brexitu zgodnie z ogólnymi kryteriami programów zarządzania dzielonego między Komisją, państwami członkowskimi oraz władzami regionalnymi i lokalnymi.

14. Proponuje, aby państwa członkowskie zachęcały do opracowywania strategii regionalnych w celu antycypowania harmonogramu wdrażania działań i zmian w perspektywie średnioterminowej. Powinno się to odbywać przy zapewnieniu spójności ze wszystkimi odpowiednimi politykami lokalnymi i regionalnymi. W momencie dokonywania płatności zaliczkowej państwa członkowskie powinny informować Komisję Europejską o tym, w jaki sposób zapewnią uczestnictwo i konsultacje z władzami regionalnymi i lokalnymi w ramach obowiązku partnerstwa.

15. Proponuje, by wszystkie przepisy przewidujące zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych zostały zabezpieczone mechanizmem informowania Komisji Europejskiej. KR zaleca w szczególności, by w przypadku wzrostu wydatków państwa członkowskie przekazywały Komisji Europejskiej nowy załącznik dotyczący sektorowego i geograficznego podziału wydatków na poziomie regionów NUTS 2, z uwzględnieniem wkładu w realizację celów klimatycznych i celów transformacji cyfrowej. Te ilościowe i jakościowe informacje będą również przydatne przy ocenie rezerwy i jeszcze przed wypłaceniem dodatkowych kwot udostępnianych na drugim etapie zgodnie z art. 11 pozwolą ocenić, jak zostały wykorzystane rezerwy w każdym państwie członkowskim, oraz upewnić się, że zalecane podejście partnerskie zostało wcielone w życie.

16. Pragnie zadbać o to, by władze regionalne i lokalne odpowiedzialne za instytucje zarządzające lub pośredniczące funduszom europejskim były zaangażowane w prace dotyczące nienakładania się finansowania. Z drugiej strony decyzja o uruchomieniu funduszy strukturalnych, a nie rezerwy, będzie musiała być przedmiotem konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami z uwagi na konsekwencje, jakie może to mieć dla realizacji innych celów europejskich.

17. Wzywa do określenia odsetka środków, które po zatwierdzeniu klucza podziału i płatności zaliczkowych są przekazywane państwom członkowskim i regionom, aby w stosownych przypadkach umożliwić finansowanie odpowiednich środków wsparcia bez konieczności dysponowania wcześniejszymi funduszami własnymi.

18. Apeluje o elastyczność w dziedzinie pomocy państwa umożliwiającą szybkie wdrożenie działań i zapewnienie zdolności do interwencji na rzecz najbardziej dotkniętych podmiotów gospodarczych. W całym okresie kwalifikowalności wydatków do rezerwy niezbędne jest rozszerzenie tymczasowych ustaleń dotyczących pandemii COVID-19 na bezpośrednie skutki brexitu. W sektorze rybołówstwa i rolnictwa przepisy mające zastosowanie do EFMRA i EFRROW muszą mieć zastosowanie do rezerwy.

19. Podkreśla, że MŚP prowadzące działalność handlową ze Zjednoczonym Królestwem są w nieproporcjonalnym stopniu dotknięte kosztami nowych procedur administracyjnych związanych z eksportem do Zjednoczonego Królestwa w stosunku do ich obrotów. W związku z tym przy dystrybucji zasobów z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej należy wziąć pod uwagę względne koszty ponoszone przez te przedsiębiorstwa.

20. Apeluje o kwalifikowalność VAT-u niepodlegającego zwrotowi, podobnie jak przewidziano to w przypadku Europejskiego Funduszu Solidarności. Bez tej kwalifikowalności wiele działań finansowanych przez władze lokalne i regionalne nie będzie mogło w pełni skorzystać ze środków europejskiej solidarności.

21. Wzywa do tego, by wypłata dodatkowych środków w 2023 r. była częściowo powiązana z europejską oceną rzeczywistego wpływu brexitu w latach 2021–2022, aby móc lepiej ukierunkować te środki na najbardziej dotknięte regiony i sektory, a także wskazać te regiony i sektory, które okazały się bardziej odporne lub odniosły korzyści ze zmian.

22. Ponownie podkreśla swoje zaangażowanie w kontynuowanie współpracy między podmiotami brytyjskimi i europejskimi i apeluje, by rezerwa wspierała partnerów europejskich w dialogu. Utrzymanie dialogu jest ważne, aby uniknąć sporów związanych z wdrażaniem umowy o handlu i współpracy, a także aby zadbać o przyszłą współpracę.

Bruksela, dnia 19 marca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Adekwatne wynagrodzenia minimalne w Unii Europejskiej

(2021/C 175/08)

Sprawozdawca:	Peter KAISER (AT/PES), premier kraju związkowego Karyntia
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej COM(2020) 682 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Motyw 21

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Wynagrodzenia minimalne uznaje się za adekwatne, jeżeli są sprawiedliwe w stosunku do dystrybucji wynagrodzeń w kraju i zapewniają godny poziom życia. Adekwatność ustawowych wynagrodzeń minimalnych określa się z uwzględnieniem krajowych warunków społeczno-gospodarczych, w tym wzrostu zatrudnienia, konkurencyjności, a także rozwoju regionalnego i sektorowego. Adekwatność tych wynagrodzeń należy oceniać przynajmniej w odniesieniu do ich siły nabywczej, zmian wydajności pracy oraz ich związku z poziomem wynagrodzeń brutto, ich dystrybucją i wzrostem. ***Wykorzystanie wskaźników powszechnie stosowanych na szczeblu międzynarodowym, na przykład*** 60 % mediany wynagrodzeń brutto i 50 % średniego wynagrodzenia brutto, ***może pomóc*** w ocenie adekwatności wynagrodzenia minimalnego w stosunku do poziomu wynagrodzeń brutto.	Wynagrodzenia minimalne uznaje się za adekwatne, jeżeli są sprawiedliwe w stosunku do dystrybucji wynagrodzeń w kraju i zapewniają godny poziom życia. Adekwatność ustawowych wynagrodzeń minimalnych określa się z uwzględnieniem krajowych warunków społeczno-gospodarczych, w tym wzrostu zatrudnienia, konkurencyjności, a także rozwoju regionalnego i sektorowego. Adekwatność tych wynagrodzeń należy oceniać przynajmniej w odniesieniu do ich siły nabywczej, zmian wydajności pracy oraz ich związku z poziomem wynagrodzeń brutto, ich dystrybucją i wzrostem. ***Wskaźniki oparte na*** 60 % mediany wynagrodzeń brutto ***uznane na szczeblu międzynarodowym*** i 50 % średniego wynagrodzenia brutto ***pomagają*** w ocenie adekwatności wynagrodzenia minimalnego w stosunku do poziomu wynagrodzeń brutto

Uzasadnienie

Wskaźniki te, jako punkty odniesienia, wypracowano jako konsensus w procesie konsultacji.

Poprawka 2

Artykuł 3 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
„negocjacje zbiorowe" oznaczają wszelkie rokowania, które odbywają się między pracodawcą, grupą pracodawców lub co najmniej jedną organizacją pracodawców, z jednej strony, a co najmniej ***jedną organizacją pracowników***, z drugiej strony, w celu określenia warunków pracy i warunków zatrudnienia; lub w celu uregulowania stosunków między pracodawcami a pracownikami; lub w celu uregulowania stosunków między pracodawcami lub ich organizacjami a ***organizacją lub organizacjami pracowników***;	„negocjacje zbiorowe" oznaczają wszelkie rokowania, które odbywają się między pracodawcą, grupą pracodawców lub co najmniej jedną organizacją pracodawców, z jednej strony, a co najmniej ***jednym związkiem zawodowym***, z drugiej strony, w celu określenia warunków pracy i warunków zatrudnienia; lub w celu uregulowania stosunków między pracodawcami a pracownikami; lub w celu uregulowania stosunków między pracodawcami lub ich organizacjami a ***związkami zawodowymi***;

Uzasadnienie

Zgodnie z unijnymi przepisami socjalnymi i zobowiązaniami UE wynikającymi z prawa międzynarodowego partnerami dialogu społecznego w negocjacjach zbiorowych są związki zawodowe. Na przykład rady zakładowe nie mają wystarczającej legitymacji instytucjonalnej.

Poprawka 3

Artykuł 4 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie, w których zasięg negocjacji zbiorowych wynosi mniej niż 70 % pracowników w rozumieniu art. 2, ustanawiają ponadto ramy sprzyjających warunków dla negocjacji zbiorowych, z mocy prawa po konsultacji z partnerami społecznymi lub w drodze porozumienia z partnerami społecznymi, oraz ustanawiają plan działania na rzecz wspierania negocjacji zbiorowych. Plan działania podaje się do wiadomości publicznej i zgłasza do Komisji Europejskiej.	Państwa członkowskie, w których zasięg negocjacji zbiorowych wynosi mniej niż 70 % pracowników w rozumieniu art. 2, ustanawiają ponadto ramy sprzyjających warunków dla negocjacji zbiorowych, z mocy prawa po konsultacji z partnerami społecznymi lub w drodze porozumienia z partnerami społecznymi, oraz ustanawiają plan działania na rzecz wspierania negocjacji zbiorowych ***oraz rozwijania zdolności partnerów społecznych***. Plan działania podaje się do wiadomości publicznej i zgłasza do Komisji Europejskiej.

Uzasadnienie

Zapewnienie spójności z artykułem 4 ust. 1.

Poprawka 4

Artykuł 5 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie, w których obowiązują ustawowe wynagrodzenia minimalne, wprowadzają niezbędne środki służące zagwarantowaniu, by przy ustalaniu i aktualizowaniu ustawowych wynagrodzeń minimalnych kierowano się kryteriami ustanowionymi z myślą o promowaniu ich adekwatności w celu zapewnienia godnych warunków pracy i życia, spójności społecznej i pozytywnej konwergencji. ***Państwa członkowskie określają*** te kryteria zgodnie ***ze swoimi praktykami krajowymi***, w odpowiednich przepisach krajowych, decyzjach właściwych organów albo porozumieniach trójstronnych. Kryteria ***określa się w sposób stabilny i jasny***.	Państwa członkowskie, w których obowiązują ustawowe wynagrodzenia minimalne, wprowadzają niezbędne środki służące zagwarantowaniu, by przy ustalaniu i aktualizowaniu ustawowych wynagrodzeń minimalnych kierowano się kryteriami ustanowionymi z myślą o promowaniu ich adekwatności w celu zapewnienia godnych warunków pracy i życia, spójności społecznej i ***terytorialnej oraz*** pozytywnej konwergencji. ***Na poziomie państw członkowskich określa się*** te kryteria zgodnie ***z praktykami danego państwa członkowskiego***, w odpowiednich przepisach, decyzjach właściwych organów albo porozumieniach trójstronnych. Kryteria ***muszą być jasno określone i obejmować harmonogram***.

Uzasadnienie

Podkreślenie wymiaru terytorialnego.

Poprawka 5

Artykuł 5 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Kryteria krajowe, o których mowa w ust. 1, ***obejmują*** co najmniej następujące elementy:	Kryteria krajowe, o których mowa w ust. 1, ***powinny obejmować*** co najmniej następujące elementy:
a) siła nabywcza ustawowych wynagrodzeń minimalnych, z uwzględnieniem kosztów utrzymania ***oraz udziału podatków i świadczeń społecznych***;	a) siła nabywcza ustawowych wynagrodzeń minimalnych, z uwzględnieniem kosztów utrzymania***, w odniesieniu do zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP) zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/792***;
b) ogólny poziom wynagrodzeń brutto i ich dystrybucję;	b) ogólny poziom wynagrodzeń brutto i ich dystrybucję ***według sektorów i regionów NUTS 2***;
c) stopa wzrostu wynagrodzeń brutto;	c) stopa wzrostu wynagrodzeń brutto;
d) dynamika zmian wydajności pracy.	

Uzasadnienie

Podatki i składki na ubezpieczenie społeczne oraz wydajność pracy to zazwyczaj parametry specyficzne dla danego przedsiębiorstwa, które nie są odpowiednie do oceny adekwatności płac minimalnych.

Poprawka 6

Artykuł 5 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Do oceny adekwatności ustawowych wynagrodzeń minimalnych ***w stosunku do ogólnego poziomu płac brutto państwa członkowskie wykorzystują orientacyjne wartości referencyjne, takie jak te powszechnie stosowane na szczeblu międzynarodowym***.	***Państwa członkowskie zachowują kompetencje w zakresie ustalania stawki*** ustawowych wynagrodzeń minimalnych. ***Państwa członkowskie zapewniają w każdym przypadku, aby ustawowe wynagrodzenia minimalne były adekwatne oraz aby zainicjowany został coroczny przegląd procesu konwergencji w celu jak najszybszego osiągnięcia dolnej granicy wynoszącej co najmniej 60 % krajowej mediany płacy brutto w pełnym wymiarze czasu pracy i 50 % krajowej średniej płacy brutto w pełnym wymiarze czasu pracy.***

Uzasadnienie

Spójność z poprawką 1 do motywu 21.

Poprawka 7

Artykuł 6 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie ***mogą dopuścić zróżnicowane stawki*** ustawowego wynagrodzenia minimalnego ***dla określonych grup pracowników. Państwa członkowskie ograniczają takie zróżnicowanie stawek do minimum i zapewniają, by wszelkie zróżnicowanie stawek było niedyskryminacyjne, proporcjonalne, w stosownych przypadkach ograniczone w czasie oraz obiektywnie i racjonalnie uzasadnione niebudzącym zastrzeżeń celem.***	Państwa członkowskie ***zapewniają, aby żadna kategoria pracowników nie była wyłączona z ochrony*** ustawowego wynagrodzenia minimalnego.

Uzasadnienie

Nie powinno być zachęt do stosowania stawek ustawowego wynagrodzenia minimalnego niższych niż stawki minimalne dla określonych grup pracowników.

Poprawka 8

Artykuł 6 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie mogą zezwolić na dokonywanie z mocy prawa odliczeń, które obniżają wynagrodzenie wypłacane pracownikom do poziomu poniżej poziomu ustawowego wynagrodzenia minimalnego. Państwa członkowskie zapewniają, aby odliczenia od ustawowych płac minimalnych były konieczne, obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne.	Państwa członkowskie mogą zezwolić na dokonywanie z mocy prawa odliczeń, które obniżają wynagrodzenie wypłacane pracownikom do poziomu poniżej poziomu ustawowego wynagrodzenia minimalnego***, poprzez przyznanie świadczeń socjalnych lub rzeczowych***. Państwa członkowskie zapewniają, aby odliczenia od ustawowych płac minimalnych były konieczne, obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne. ***Państwa członkowskie zapewniają, aby napiwki, godziny nadliczbowe i inne płatności dodatkowe były wyłączone z obliczania ustawowego wynagrodzenia minimalnego i były wypłacane dodatkowo.***

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 9

Artykuł 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Udzielanie zamówień publicznych Zgodnie z dyrektywą 2014/24/UE, dyrektywą 2014/25/UE i dyrektywą 2014/23/UE państwa członkowskie wprowadzają odpowiednie środki w celu zapewnienia, by przy wykonywaniu umów o zamówienia publiczne lub umów koncesji przedsiębiorcy stosowali się do wynagrodzeń określonych w układach zbiorowych dla danego sektora i obszaru geograficznego oraz do ustawowych wynagrodzeń minimalnych, jeżeli takie istnieją.	**Udzielanie zamówień publicznych** Zgodnie z dyrektywą 2014/24/UE, dyrektywą 2014/25/UE i dyrektywą 2014/23/UE państwa członkowskie wprowadzają odpowiednie środki w celu zapewnienia, by przy wykonywaniu umów o zamówienia publiczne lub umów koncesji przedsiębiorcy stosowali się do wynagrodzeń ***i innych warunków pracy*** określonych w układach zbiorowych dla danego sektora i obszaru geograficznego oraz do ustawowych wynagrodzeń minimalnych, jeżeli takie istnieją***, a także do prawa do rokowań zbiorowych***. ***Państwa członkowskie zapewniają również, aby jako warunek udzielania zamówień publicznych wymagane było od wykonawców zobowiązanie do przestrzegania wynagrodzeń i innych warunków pracy ustanowionych w przepisach lub układach zbiorowych oraz do poszanowania prawa do rokowań zbiorowych i do uznawania związków zawodowych i negocjowania z nimi.***

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

II. **ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zmienia paradygmat płacy minimalnej i uznaje, że adekwatne płace minimalne są podstawowym prawem i warunkiem wstępnym społecznej, sprawiedliwej i zrównoważonej gospodarki rynkowej leżącej u podstaw jednolitego rynku europejskiego. Ekonomiczne i społeczne koszty dumpingu płacowego i dysproporcji płacowych w Unii Europejskiej są zdecydowanie wyższe niż ewentualne krótkoterminowe zyski przedsiębiorstw.

2. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wniosek Komisji przewiduje europejskie ramy na rzecz wzmocnienia zakresu rokowań zbiorowych oraz sprawiedliwych i adekwatnych wynagrodzeń minimalnych, w szczególności w celu zwalczania ubóstwa pracujących. KR podkreśla zamierzenie zawarte we wniosku Komisji, by ustanowić ramy bardziej adekwatnych płac minimalnych i lepszego dostępu pracowników do gwarantowanego minimalnego wynagrodzenia, z poszanowaniem zarówno specyfiki systemów krajowych, autonomii rokowań zbiorowych, jak i swobody zawierania umów przez partnerów społecznych. Zgodnie z wcześniejszymi postulatami KR-u wniosek Komisji nie stanowi uniwersalnego rozwiązania, lecz opiera się na założeniu podzielanym przez KR, że dobrze funkcjonujące rokowania zbiorowe i kompleksowe układy zbiorowe to podstawowa metoda osiągania godziwych płac i ustalania innych warunków pracy, gdyż pracownicy i pracodawcy najlepiej znają swój sektor i region ([1]).

3. Zauważa, że do upływu terminu dnia 21 stycznia 2021 r. trzy spośród dwudziestu parlamentów krajowych, które zajmowały się wnioskiem Komisji, przedłożyły uzasadnione opinie w ramach mechanizmu kontroli zasady pomocniczości.

4. Widzi we wniosku Komisji realizację europejskich celów wzmocnienia spójności społecznej i terytorialnej oraz unikania zakłóceń konkurencji (art. 3 TUE) oraz ciągłości z Europejskim filarem praw socjalnych (zasada 6) ([2]) i Kartą praw podstawowych (art. 31), Europejską kartą społeczną (art. 4) oraz konwencją MOP nr 131. Ma to szczególne znaczenie dla tych obszarów, na których różnice w płacy minimalnej w UE prowadzą do niezrównoważonych przepływów migracyjnych w obrębie UE, co może wpływać destabilizująco na społeczność lokalną i negatywnie na sytuację demograficzną w regionie pochodzenia.

5. Podkreśla, że istnieje paląca potrzeba pozytywnej konwergencji, także dlatego, że niskie płace pozostają cechą charakterystyczną zatrudnienia w UE. Szacuje się, że mniej więcej co szósty pracownik jest osobą otrzymującą niskie zarobki. W ostatnich latach w wielu państwach członkowskich niskie płace nie rosły współmiernie do wzrostu innych przedziałów płac, co doprowadziło do pogłębienia nierówności płacowych. Odsetek pracowników zagrożonych ubóstwem wzrósł z 8,3 % w 2010 r. do 9,3 % w 2018 r. Ponadto epidemia COVID-19 negatywnie odbiła się na wysokości płac pracowników, w szczególności tych o najniższych dochodach, takich jak pracownicy w sektorze sprzątania, handlu detalicznego, służby zdrowia, opieki długoterminowej i domów pomocy społecznej. Są to sektory, które częściowo lub całkowicie leżą w kompetencji władz lokalnych i regionalnych. W ankiecie internetowej Eurofoundu z 2020 r. prawie 40 % respondentów z UE oceniło swoją sytuację finansową jako gorszą niż przed pandemią, a prawie połowa stwierdziła, że w ich rodzinach trudno jest związać koniec z końcem (47 % w kwietniu 2020 r.); Ponadto choć 48 % ogółu pracowników w Unii Europejskiej to kobiety, wśród pracowników otrzymujących płacę minimalną stanowią one aż 59 %. Przyczynia się to do luki płacowej i emerytalnej między kobietami a mężczyznami, a także do ubóstwa pracujących kobiet ([3]). Pozytywna konwergencja pomogłaby zatem w zmniejszeniu ubóstwa pracujących oraz luki płacowej i emerytalnej między kobietami a mężczyznami.

6. Uważa, że zgodnie z zasadą pomocniczości i orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (C-268/06 Impact, 2008) proponowana przez Komisję podstawa prawna art. 153 TFUE nie pozwala na odgrywanie bezpośredniej roli w ustalaniu wysokości wynagrodzenia w UE. Wniosek Komisji może być jedynie instrumentem wskazującym cele, przy pełnym poszanowaniu istniejących krajowych przepisów dotyczących płacy minimalnej oraz roli partnerów społecznych.

([1]) Zob. pkt 31 opinii KR-u z 14 października 2020 r. „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji" (sprawozdawczyni: Anne Karjalainen) (Dz.U. C 440 z 18.12.2020, s. 42).

([2]) *6. Wynagrodzenie: Pracownicy mają prawo do sprawiedliwego wynagrodzenia, które zapewnia przyzwoity poziom życia. Należy zadbać o odpowiednie płace minimalne, tak by zapewnić zaspokojenie potrzeb pracownika i jego rodziny w świetle krajowych warunków ekonomicznych i społecznych, przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu do zatrudnienia i motywacji do poszukiwania pracy. Należy zapobiegać ubóstwu pracujących. Wszystkie wynagrodzenia są ustalane w sposób przejrzysty i przewidywalny, zgodnie z praktyką krajową i z poszanowaniem autonomii partnerów społecznych.*

([3]) Eurofound (2017), „In-work poverty in the EU" [Ubóstwo pracujących w UE], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg.

7. Zwraca uwagę Komisji na to, że przeciwdziałanie ubóstwu pracujących wymaga przyjęcia wieloaspektowego podejścia. Komisja już we własnej analizie stwierdza, że ubóstwo pracujących jest złożonym wyzwaniem, w którym kluczową rolę odgrywają również inne czynniki, takie jak system podatkowy, inicjatywy szkoleniowe, poziom świadczeń społecznych i polityka zatrudnienia, a także monitorowanie prawa pozytywnego. Obszary te należą głównie do kompetencji państw członkowskich, a zatem powodzenie europejskiego procesu na rzecz adekwatnych wynagrodzeń zależy w dużej mierze od gotowości państw członkowskich do dostosowania tych parametrów we własnym zakresie.

8. Zauważa, że zgodnie z art. 154 TFUE przed przedłożeniem projektu Komisja przeprowadziła dwuetapowe konsultacje z partnerami społecznymi w sprawie ewentualnych działań UE w dziedzinie wynagrodzeń minimalnych. Na pierwszym etapie, tj. od 14 stycznia do 25 lutego 2020 r., Komisja skonsultowała się z partnerami społecznymi w sprawie potrzeby podjęcia inicjatywy dotyczącej minimalnych wynagrodzeń i jej ewentualnego kierunku. Na drugim etapie, tj. od 3 czerwca do 4 września 2020 r., Komisja skonsultowała się z partnerami społecznymi w sprawie treści planowanego wniosku i przewidzianego w nim instrumentu prawnego. Wniosek dotyczący dyrektywy uwzględnia wkład stron, w szczególności kwestię autonomii partnerów społecznych. Dlatego szczególnie ważne jest, aby Komisja w przyszłości wspierała budowanie przyszłych zdolności i autonomię partnerów społecznych na poziomie europejskim i krajowym, ponieważ prawodawstwo nie jest gwarancją istnienia silnych partnerów społecznych. Opinie społeczeństwa zebrano również w odpowiedziach udzielonych w ramach standardowego badania Eurobarometr 92 (jesień 2019 r.), które zawierało pytania dotyczące priorytetów Unii Europejskiej (w tym minimalnego wynagrodzenia).

9. Uważa, że godziwe wynagrodzenie wykracza poza wyeliminowanie skrajnego ubóstwa. Jego celem jest zagwarantowanie, że ludzie będą mieli zapewnioną podstawową jakość życia i będą mogli uczestniczyć w życiu społecznym i kulturalnym. Jest ono zależne od kontekstu i musi wykraczać poza głodowe wynagrodzenie, tak by zapewnić ludziom możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb.

10. Zwraca uwagę, że na podstawie art. 153 ust. 1 lit. b) TFUE i w pełnej zgodności z art. 153 ust. 5 przyjęto już szereg dyrektyw zawierających przepisy dotyczące wynagrodzeń ([4]).

11. Utrzymuje, że zasada jednakowego wynagrodzenia za pracę jednakowej wartości powinna być przestrzegana wówczas, gdy płace minimalne ustalane są w poszczególnych sektorach.

12. Zdecydowanie popiera to, że projekt dyrektywy nie wymaga minimalnej harmonizacji społecznej, natomiast przewiduje zakaz obniżania poziomu ochrony w państwach, gdzie poziomy te są wyższe niż poziomy gwarantowane w proponowanej dyrektywie (art. 16).

13. Uznaje, że w swoim wniosku dotyczącym dyrektywy Komisja wyklucza państwa członkowskie, których wynagrodzenia minimalne są określone w układach zbiorowych, z rozdziału II dyrektywy w sprawie ustawowych wynagrodzeń minimalnych.

14. Uważa, że europejska wartość dodana wniosku Komisji polega na tym, że tworzy on podstawę dla pozytywnej konwergencji płac minimalnych w dialogu z państwami członkowskimi.

15. Podkreśla silny regionalny wymiar kwestii odpowiedniej płacy minimalnej, choć we wniosku Komisji aspekt ten nie został wystarczająco odzwierciedlony. Wymiar regionalny wynika z regionalnych układów zbiorowych, silnej interakcji między minimalnym wynagrodzeniem a spójnością społeczną i terytorialną oraz z tego, że władze lokalne i regionalne – jako pracodawcy – są ostatecznie odpowiedzialne za kształtowanie płac w zależności od warunków lokalnych i regionalnych.

([4]) Zob. m.in. 1) dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 23); 2) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/94/WE z dnia 22 października 2008 r. w sprawie ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. L 283 z 28.10.2008, s. 36); oraz 3) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylająca dyrektywę Rady 2010/18/UE (Dz.U. L 188 z 12.7.2019, s. 79).

16. Zwraca uwagę na zlecone przez KR badanie pt. „Sprawiedliwe płace minimalne – perspektywa lokalna i regionalna” ([5]). Podkreśla szczególnie wniosek, że niemożliwe jest wsparcie powszechnego wprowadzenia regionalnych płac minimalnych z różnych powodów, takich jak ramy instytucjonalne, kompetencje i tradycje, w których ustanawia się płace minimalne przede wszystkim na szczeblu krajowym. Jednocześnie istnieją różne możliwości udziału władz lokalnych i regionalnych w egzekwowaniu, promowaniu i monitorowaniu minimalnych wynagrodzeń.

17. Ostrzega, że istnieją znaczne różnice między liczbą osób utrzymujących się z płacy minimalnej na obszarach miejskich i wiejskich, oraz podkreśla, że aby móc spełnić postulat konwergencji w kierunku bardziej odpowiedniego wynagrodzenia minimalnego, należy znaleźć innowacyjne podejście w celu wsparcia władz lokalnych i regionalnych w uzyskaniu niezbędnych środków finansowych do budżetów, które zostały znacznie uszczuplone wskutek pandemii COVID-19.

18. Uważa, że zapisane w art. 4 ust. 2 ustanawianie krajowych planów działania na rzecz wspierania negocjacji zbiorowych w państwach członkowskich można było doprecyzować poprzez określenie możliwych elementów takiego planu działania.

19. Stawia zasadnicze pytanie, czy nie należy na szczeblu UE zreformować pojęcia pracownika, które leży u podstaw dyrektywy. Odniesienie do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 1986 r. (sprawa Lawrie Blum) pomija zupełnie pojawienie się nowych form zatrudnienia, w szczególności niepewnych form w gospodarce platform.

20. W kontekście udzielania zamówień publicznych przypomina wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-115/14 (z 17 listopada 2015 r.), w którym stwierdzono, że przepisy UE nie uniemożliwiają wykluczenia z udziału w postępowaniu w sprawie zamówień publicznych oferenta, który odmawia zobowiązania się do zapłaty ustawowego minimalnego wynagrodzenia zainteresowanemu personelowi ([6]).

21. Podkreśla, że w projekcie dyrektywy nie wspomniano wyraźnie, że monitorowanie jej wdrażania mogłoby być powiązane z procesem europejskiego semestru, na przykład poprzez dostosowanie tablicy wyników zawierającej wskaźniki społeczne. Krytycznie odnosi się do takiej opcji, chyba że proces europejskiego semestru zostanie poddany gruntownej reformie w celu zapewnienia większej przejrzystości, demokratycznych rządów (prawo Parlamentu Europejskiego do konsultacji) oraz zaangażowania władz lokalnych i regionalnych oraz partnerów społecznych zgodnie z podejściem opartym na partnerstwie.

22. Uważa, że procesowi konwergencji zmierzającemu do sprawiedliwszego wynagrodzenia minimalnego powinno towarzyszyć opracowanie przez Komisję wniosku w sprawie środków na rzecz przejrzystości płac. To także istotnie przyczyniłoby się do zniwelowania różnic w wynagrodzeniu związanych z płcią i do zapobieżenia praktykom dyskryminacyjnym z uwagi na rasę, przekonania, wiek, niepełnosprawność lub orientację seksualną ([7]).

Bruksela, dnia 19 marca 2021 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

([5]) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6f084eaa-879e-11eb-ac4c-01aa75ed71a1/language-en

([6]) Uznano, że przepisy jednostki regionalnej państwa członkowskiego nakazujące oferentom i ich podwykonawcom zobowiązanie się do zapłaty minimalnego wynagrodzenia personelowi świadczącemu usługi będące przedmiotem zamówienia publicznego są zgodne z przepisami UE.

([7]) Zob. pkt 32 opinii KR-u z 14 października 2020 r. „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji” (sprawozdawczyni: Anne Karjalainen) (Dz.U. C 440 z 18.12.2020, s. 42).

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej
L-2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL